

PERSFOCUS

ACHTSTE JAARGANG NUMMER 9 - SEPTEMBER 1992

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

Minister Hirsch Ballin - die over de gevangenis
gaat - en minister Dales (politie).

Illustratie Tom Janssen

IN DIT NUMMER:

Bredanaars doen boodschappen	pag. 2
Moord/Op zoek naar Nymphe	pag. 4
De mens achter de ontuchtpleger	pag. 6
Ontucht van de maand	pag. 10
Puberale "zedenterreur"	pag. 12
Jongens als slachtoffer...	pag. 13
...van vrouwen!	pag. 14
Enschedeese puber stof voor boek/misbruik op school	pag. 15
Valselijk beschuldigd	pag. 16
Falsely accused	pag. 21
Over sommige geheimen moet je praten	pag. 23
Pedagogen op Dreef/Kindermishandeling	pag. 24
Zonde!	pag. 25
Onterecht	pag. 27
Gelijk behandelde homo's	pag. 29
Censuur of goed fatsoen?	pag. 31
Jeugdig seksleven	pag. 33
Kinderen als koopwaar	pag. 35
Achtergrond	pag. 36

PERSFOCUS, ACHTSTE JAARGANG, NUMMER 9, SEPTEMBER 1992

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Zwolsche Courant	ZC
VPRO-gids	VPRO
Primeur	Prim
Homologie	
XL	
Panorama	
Uit Duitsland:	
Tageszeitung	TAZ
Express	EXP
Die Welt	Wel
Uit Engeland:	
The Independent	Ind
The Guardian	Gua
The European	Eur

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-- per jaar. Verzending als brief is f 15,-- duurder en komt op f 80,--.

Losse nummers f 8,--.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 43.548
1009 NA Amsterdam

Eis: cel en tbs voor verkrachten jongens

Door een onzer redacteurs

UTRECHT, 22 SEPT. Wegens ontvoering en verkrachting van vier minderjarige jongens is vanmorgen voor de rechtbank in Utrecht tegen en 21-jarige verdachte uit Breda een gevangenisstraf geëist van 12 jaar en tbs.

Officier van justitie mr. H. Wijbrandts zei dat de ernst van de feiten in deze zaak „elk bevattingvermogen te boven gaat”. De verdachte ontvoerde samen met zijn 30-jarige vriend sinds april 1990 zeer geregeld jongetjes tussen de 10 en 16 jaar. Slechts een aantal van de slachtoffers met wie ontucht werd gepleegd heeft aangifte gedaan. „Op een gegeven moment was het zo dat men na de wekelijksse boodschappen zijn kreeg in een jongetje en op zoek

ging naar slachtoffers”.

De officier van justitie waarschuwde voor de kwalijke invloed van kinderporno films. Ook in deze zaak zou het plegen van ontucht zijn begonnen na het zien van een dergelijke film.

De verdachten gaven de slachtoffers geld om ze het gevoel te geven dat ze tot medewerking waren verplicht. Uit psychiatrische rapportage over de 21-jarige verdachte — die vanmorgen slechts tien minuten bij de behandeling van de strafzaak aanwezig wilde zijn — blijkt dat hij sterk verminderd toerekeningsvatbaar is. De verdachte zou in zijn jeugd sterk emotioneel zijn verwaarloosd; zijn moeder was niet tegen hem opgewassen, mishandelde haar zoon en liet hem uiteindelijk

in de steek. Vanaf zijn achtste jaar verbleef hij in kindertehuizen waar hij zelf herhaardelijk seksueel werd misbruikt. Op 8-jarige leeftijd is hij ernstig verkracht door de begeleider van een kindertehuis in Rotterdam. De officier van justitie zei desgevraagd niet te weten of de begeleider is vervolgd. Het bewuste Rotterdamse kindertehuis bestaat niet meer.

Vanmiddag stond de 30-jarige mededader terecht. Uit rapportage blijkt dat de twee verdachten een „symbiotische relatie hebben. Ze willen elkaar niet loslaten”, zei de officier van justitie. De 30-jarige man heeft zijn vriend uit Breda onlangs ten huwelijk gevraagd.

Ondanks de geringe toereke-

ningsvatbaarheid vond de officier dat er niet met tbs kan worden volstaan. Ze is bang voor een „schijnaanpassing” van de verdachten die ertoe kan leiden dat ze binnen enkele jaren weer op straat staan. „Terwijl de maatschappij beschermd moet worden moeten de verdachten daar dus lang uit verwijderd worden. Er moet vergelding komen voor het leed van de slachtoffers.”

De verdachten konden worden aangehouden doordat een 11-jarig slachtoffer de politie precies kon vertellen naaar welke plek hij was ontvoerd. De jongen verzette zich zo hevig dat hij uiteindelijk ongedeerd werd teruggebracht. Zijn ouders eisten vanmiddag 1.500 gulden immateriële schadevergoeding.

Ontucht met jongens bestraft met negen jaar en tbs

Van onze verslaggever

UTRECHT — De rechtbank in Utrecht heeft dinsdag twee mannen uit Breda veroordeeld tot gevangenisstraffen van acht en negen jaar en terbeschikkingstelling (tbs) met dwangverpleging. De mannen hebben in ongeveer twee jaar tijd zes jongens tussen de tien en veertien jaar ontvoerd en hen gedwongen tot het ondergaan en uitvoeren van allerlei seksuele handelingen.

De officier van justitie had zowel tegen de 21-jarige A.M. als zijn vriend S. van T. (31) een gevangenisstraf van twaalf jaar en tbs met dwangverpleging geëist. De mannen hebben ontvoering van en ontucht met elf jongens bekend. In vijf gevallen kwam daarvan geen aangifte binnen, zodat ze daarvoor niet konden worden veroordeeld.

Tussen april 1990 en januari 1992 gingen S. en Van T. regelmatig met hun auto op zoek naar slachtoffers. Ze reden meestal naar een van de grote steden, waar ze een 'geschikt' jongen met een smoes meenamen. Meestal vroegen ze de weg, veinsden de uitleg niet te begrijpen en vroegen de jongen dan even mee te rijden. Als dat niet lukte, werd het kind ook wel eens met geweld de auto in gesleurd.

De jongens werden meegenomen naar de woning van de mannen in Breda, waar ze werden misbruikt. Verzetten de slachtoffers zich te hevig, dan werd er geweld gebruikt. De jongens moesten S. en Van T. met de hand en de mond bevredigen, sommigen werden ook anaal verkracht. Na afloop brachten de mannen hen weer terug naar hun woonplaats. Meestal kregen de jongens dan nog wat geld in de hand gedrukt.

De politie kwam S. en Van T. op het spoor door toedoen van een tienjarige jongen uit Utrecht. Hij werd eind januari door de mannen ontvoerd. In de woning in Breda begon hij echter hevig te huilen. Van T. verklaarde tijdens de zitting de jongen ook eigenlijk te klein te hebben gevonden. Hij werd naar Utrecht teruggebracht zonder dat hem verder iets was misdaan. De jongen wist zich bij een rit met een politie-auto de tocht naar Breda vrijwel geheel te herinneren.

De rechtbank acht M., die de langste gevangenisstraf kreeg opgelegd, sterk verminderd toerekeningsvatbaar en zijn vriend in verminderde mate. Uit psychiatrische rapporten is gebleken dat de mannen een 'symbiotische relatie' hebben. De verhouding wordt gekenmerkt door volledige afhankelijkheid van en controle over elkaar. De rechtbank vindt naast behandeling een lange gevangenisstraf op zijn plaats, wegens de ernstige psychische schade die de slachtoffers hebben opgelopen.

Negen en acht jaar cel met tbs na ontucht met zeven jongens

(Van een onzer verslaggevers)

UTRECHT — De Utrechtse rechtbank heeft gisteren de 21-jarige A.M. en de 30-jarige S. van T. uit Breda wegens ontvoering en het plegen van ontucht met zeven minderjarige jongens veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk negen en acht jaar. Beide mannen kregen daarnaast een terbeschikkingstelling (tbs) met verpleging opgelegd.

In de periode van 11 april 1990 tot en met 29 januari 1992 pleegden de twee mannen afzonderlijk of tezamen ontucht met in totaal twaalf jongens in de leeftijd van tien tot vijftien jaar. De jongens waren afkomstig uit Leiden, Den Haag, Rotterdam, Antwerpen en Utrecht. De politie heeft slechts zeven namen van slachtoffers kunnen achterhalen.

In de meeste gevallen werden de jongens in de auto van M. gelokt met de vraag of ze de weg

naar het centraal station konden wijzen. Later kwam ook Van T. in de auto en reden ze gezamenlijk naar de woning van beide mannen in Breda. Als de jongens niet meewerkten, werden ze mishandeld. Na afloop kregen de slachtoffers tien tot vijftwintig gulden toegestopt en werden ze afgezet in hun woonplaats maar op een plek die ver van hun woning lag.

In het vonnis stelde de rechtbank dat de twee mannen op grove wijze de lichamelijke integriteit van de (soms zeer) jonge slachtoffers hadden aangetast en dat ze grote psychische schade hadden toegebracht. „Het is immers algemeen bekend dat slachtoffers van zedendelicten en slachtoffers van fysiek en psychisch geweld nog lange tijd na een dergelijk ernstig gebeuren de naweën hiervan ondervinden”, aldus de rechtbank.

Deskundigen van het Pieter Baan Centrum hadden in een

rapport M. in sterk verminderde mate en Van T. in verminderde mate toerekenbaar geacht. In beide zaken was tbs met verpleging geadviseerd. De rechtbank nam deze adviezen over. De deskundigen van het PBC waarschuwden wel dat een tbs bij de twee mannen kan leiden tot een 'schijngezonding' of 'schijnaanpassing'. In beide gevallen zal de behandeling langdurig en intensief zijn.

De raadslieden hadden de rechtbank verzocht om hun cliënten alleen een tbs met verpleging op te leggen, maar dit verzoek legden de rechters naast zich neer: „De rechtbank heeft de belangen van de verdachten afgewogen tegen die van de maatschappij. De rechtbank acht daarbij het opleggen van een langdurige gevangenisstraf onontkoombaar”.

Tegen beide mannen was een gevangenisstraf van twaalf jaar en tbs met verpleging geëist.

Verkrachters van jongens krijgen 8 en 9 jaar en tbs

UTRECHT (ANP) — De rechtbank in Utrecht heeft gisteren twee mannen uit Breda veroordeeld tot een gevangenisstraf van negen en acht jaar en terbeschikkingstelling met dwangverpleging. Tegen ieder van hen was twaalf jaar en tbs geëist.

Tussen april 1990 en januari 1992 ontvoerden zij zes jongens van 10 tot 16 jaar en pleegden zij ontucht met hen. In totaal bekenden zij twaalf gevallen, maar er is slechts zes keer aangifte gedaan.

Bij hun strooptochten naar jongens gingen zij steeds op dezelfde manier te werk. In een willekeurig gekozen plaats vroegen zij een jongen de weg naar het station. Deze paaden zij dan met wat geld om in hun

auto te komen en hen de weg te wijzen naar de plaats van bestemming die echter altijd de woning van het tweetal in Breda bleek te zijn. Daar verkrachten zij de jonge slachtoffers op vaak uiterst gewelddadige wijze.

De verdediging had gepleit voor een straf gelijk aan het voorarrest, waardoor de behandeling van het tweetal onmiddellijk zou kunnen beginnen. De rechtbank ging hier niet op in. Daarvoor was de zaak te ernstig. De mannen hebben een ernstige geestelijke schade toegebracht aan hun slachtoffers, die nog lang kan voortduren. Een lange gevangenisstraf is hier dan ook op zijn plaats, aldus de rechtbank in het vonnis.

Twintig jaar cel en tbs geëist tegen Woensdrechter

UN 15/9

Meisjes vermoord uit woede verbroken relatie

(Van onze correspondent)
BREDA — Wegens moord, ontvoering en verkrachting van twee Belgische meisjes heeft de openbare aanklager mr. E. Kiepe gisteren tegen timmerman L. de B. (33) uit Woensdrecht 20 jaar gevangenisstraf en tbs geëist. De officier liet een eis tot levenslange gevangenisstraf achterwege omdat de verdachte voor zijn daden niet volledig verantwoordelijk wordt geacht.

De B. hoorde de eis uiterlijk onbewogen aan. Het openbaar ministerie baseerde zich op de uitslag van het onderzoek dat de verdachte heeft ondergaan in het Pieter Baan Centrum in Utrecht. Psychiater A. de Kom kwam dat rapport gisteren op de zitting toelichten. Hij verklaarde dat De B. een stoornis heeft in zijn persoonlijkheidsstructuur die goed te behandelen is.

Nu nog acht hij een kans op herhaling aanwezig, maar na behandeling noemde hij de kans uitermate klein dat De B. opnieuw zal verkrachten en moorden. Volgens deze getuige-deskundige heeft de inwoner van Woensdrecht zich na zijn arrestatie gestoord voorgedaan dan hij in werkelijkheid is.

De Kom: „Hij deed dat om een lichtere straf te krijgen. Meneer De B. zei in een eerste verklaring dat hij zo had gehandeld om deze meisjes altijd bij zich te hebben. Hij zag ze en kon met ze praten. Dat hebben wij nooit serieus genomen. Later is hij met een realistischer verklaring gekomen”. De psychiater hield de rechtbank voor dat uitstel van de behandeling, in geval De B. eerst een gevangenisstraf moet uitzitten, geen nadelige gevolgen voor De B. zal hebben. Mr. Kiepe zei in een reactie op het

pleidooi van advocaat mr. J. Brits, die voor een snelle aanvang van de behandeling van zijn cliënt pleitte, dat daarmee maar begonnen moet worden tegen het eind van de straf van de verdachte. Hij vond de belangen van de maatschappij, van de slachtoffers en hun familie, groter dan die van de verdachte.

De psychiater zei dat De B. de twee Belgische meisjes Inge Breugelmans (14) en Ines van Muylder (17) heeft verkracht en vermoord uit onvrede over het verbreken van zijn relatie met zijn stiefdochter Else. „Hij had een woedend verlangen om die weer terug te krijgen in de persoon van andere meisjes”. Voor de verkrachtingen is de Woensdrechtenaar nauwelijks verantwoordelijk. Wel voor het doden van de twee kinderen. Voor die daad is hij slechts enigszins verminderd toerekenings vatbaar.

De B. vocht tot ontsteltenis van de aanklager de kwalificatie van moord aan. Al gaf hij het doden van de twee meisjes wel toe.

„Ik heb vantevoren nooit plannen gemaakt om die meisjes te doden. Dat ging vanzelf, die drang was sterker dan ik.” Mr. Brits viel hem daarin bij. Die zei dat er geen sprake was van een koelbloedig beraamde moord.

„Op dat moment overheersten de emoties bij mijn cliënt.” De B. beschuldigde het politieteam ervan buiten zijn medeweten verklaringen over moordplannen aan het dossier te hebben toegevoegd. Kiepe veegde die aantijgingen van tafel. „De B. heeft bij de politie gedetailleerd verklaard hoe deze misdrijven in het werk zijn gegaan. Het geeft aan hoe beredeneerd deze man is.”

De inwoner van Woensdrecht

toonde zich zeer onthutst over de verklaringen die zijn stiefdochter bij de politie over hem heeft afgelegd. Hij zou haar onder bedreiging met geweld en moord hebben verkracht. Maar De B. hield gisteren vol dat het meisje op vijftienjarige leeftijd vrijwillig een seksuele relatie met hem had aangegaan. Anderhalf jaar later verbrak zij die weer. Dat leidde bij de verdachte tot grote spanningen. Tijdens de rechtszaak bleek ook dat Ludo en Else ongeveer honderd diefstallen en inbraken op onder meer bouwplaatsen op hun geweten hebben. Het meisje stond daarbij op de uitkijk.

De rechtszaak tegen de timmerman vond gisteren plaats onder grote publieke belangstelling. Media uit binnen- en buitenland woonden de zitting bij. Over veertien dagen is de uitspraak.

Voor moord op meisjes 20 jaar en tbs

BREDA, 28 SEPT. De rechtbank in Breda heeft vanmorgen overeenkomstig de eis van officier van justitie, mr. E. Kiepe, de 33-jarige L. de B. uit Woensdrecht veroordeeld tot twintig jaar cel en tbs met dwangverpleging. De rechtbank vond moord en verkrachting van de Belgische meisjes van veertien en zeventien jaar bewezen.

De B. pleegde de moorden op 30 december vorig jaar en 26 april van dit jaar. Ook maakte de man zich schuldig aan verkrachting van een 12-jarig meisje en vier pogingen tot verkrachting.

Niet bewezen is volgens de rechtbank dat de man zijn pleegdochter zou hebben verkracht, maar wel is er volgens de rechtbank in haar geval sprake van bui-

tenechtelijke gemeenschap met een meisje van beneden de 16 jaar.

Advocaat J. Brits bracht twee weken geleden naar voren dat er bij de moorden geen sprake was van voorbedachten rade, maar dat verweer werd door de rechtbank verworpen. Volgens de Bredase rechtbank vonden de moorden niet in een opwelling plaats, „al zou” — volgens het vonnis — „het oorspronkelijk niet in de bedoeling hebben gelegen de meisjes om het leven te brengen”. Toch is dat plan wel vlak na de verkrachtingen beraamd.

In die tijd zijn er volgens de rechtbank mogelijkheden geweest om terug te komen op het plan de kinderen te doden. Zo sprak De

B. voor de moord nog geruime tijd met de meisjes en werd een van hen in de kofferbak opgesloten terwijl de Woensdrechtenaar een kuil ging delven. Hij begroef de meisjes in de bossen bij Putte, vlakbij zijn woonplaats Woensdrecht.

Net als tijdens de rechtszitting toonde De B. zich bij het horen van de uitspraak emotioneel. De rechtbank kwam tot de zware straf door de uitzonderlijke ernst van de misdrijven, het grote aantal feiten en de kans op herhaling.

De zwaarste straf in Nederland, levenslang, werd niet opgelegd omdat de Bredase rechtbank — net als het OM — rekening hield met de enigszins verminderde toerekeningsvatbaarheid van De B. (ANP)

Patstelling in kort geding zaak Poolman

DEN HAAG — „Het is het laatste stukje hoop voor de familie Poolman. Ze hebben nu niets meer. Het is geen juridisch argument, maar het moet bij de belangenafweging wel een rol spelen. Als die uitzending niet doorgaat blijven de ouders met de vraag zitten: zou onze kleine Nympe gevonden zijn als het wel was uitgezonden,” zegt hun raadsman mr. A. Moszkowicz.

De Haagse rechtbankpresident mr. A. H. van Delden reageert direct met begrip: „Het is begrijpelijk dat u het uiterste probeert. Maar waarom zou het in Duitsland anders zijn dan in Nederland, waar deze zaak ook niet geschikt was om in 'Opsporing Verzocht' te worden uitgezonden.”

De dialoog kenschetst ook de patstelling tussen justitie en de familie Poolman: de ouders die geen mogelijkheid onbenut willen

laten en justitie die geen concreet aanknopingspunt ziet om de ouders ter wille te kunnen zijn.

Met het geding willen de ouders van Nympe Poolman, die op 28 november spoorloos verdween, bereiken dat justitie de zaak bij de Duitse programmamakers aanklaart om zo te bewerkstelligen dat er aan de zaak aandacht wordt besteed. Het verzoek van justitie is een voorwaarde voor uitzending. Het openbaar ministerie zegt niet aan de voorwaarden van de programmaredactie van XY Ungelöst te kunnen voldoen.

Uitleg

In feite draait het in dit geding om de uitleg die beide partijen geven aan de voorwaarden die de Duitse televisie stelt. Die voorwaarden zijn: het verzoek om medewerking moet worden gedaan door de autoriteiten die met het onderzoek zijn belast, er moe-

ten aanwijzingen zijn dat het om een misdrijf gaat en er moeten vragen gesteld kunnen worden die kunnen leiden tot de opsporing van de daders.

Mr. Moszkowicz vindt dat aan deze voorwaarden kan worden voldaan. Volgens hem moet het wel om een misdrijf gaan, nu andere mogelijkheden kunnen worden uitgesloten na het uitgebreide politieonderzoek. Ook valt er volgens de raadsman minstens één relevante vraag te stellen: wie heeft Nympe op 28 november of daarna gezien? „Eén vraag, maar wellicht de alles beslissende vraag,” aldus Moszkowicz. Hij vindt dat justitie geen enkel belang heeft om de medewerking te weigeren en door dat wel te doen onrechtmatig handelt.

Vicieuze cirkel

De ouders hebben volgens Moszkowicz een zwaarwegend belang. Er dreigt nu een vicieuze

cirkel doordat de politie het onderzoek pas hervat als er nieuwe tips komen en er geen tips uit Duitsland komen zolang de verdwijning daar geen publiciteit krijgt. En die komt er pas als justitie daartoe een verzoek indient.

Landsadvocaat mr. J.L. de Wijkerslooth hield staande dat het Openbaar Ministerie in Groningen niet aan de voorwaarden van de programmamakers kan voldoen. Concreet aanwijzingen dat het om een misdrijf gaat heeft de officier van justitie niet en concrete recherche-tactische vragen kunnen niet worden gesteld. „Na al het onderzoek dat door de politie gedurende maanden is verricht, staat maar één ding vast. Dat is dat Nympe Poolman spoorloos is verdwenen. De justitiële autoriteiten vrezen een misdrijf, maar elke concrete aanwijzing ontbreekt.”

Uitspraak op 11 september.

Zaak Nympe Poolman toch op Duitse tv

Van een onzer verslaggevers
VRIESCHELOO — De zaak van het verdwenen meisje Nympe Poolman uit Vriescheloo heeft gisteravond toch de Duitse televisie gehaald. In een zes minuten durende reportage op RTL+ werd een korte reconstructie van de verdwijning van Nympe gegeven, evenals oude videobeelden van het spoorloze meisje. Volgens vader Poolman zijn er al enkele reacties binnen gekomen, maar Justitie in Groningen ontkent dat.
 Poolman zegt dat de Duitse pers de laatste tijd bol staat van verhalen over Nympe, mede naar aanleiding van het verzoek tot opname in het Duitse opsporingsprogramma XY Ungelöst, dat leidde tot een kort geding. Daar valt komende vrijdag een beslissing over. Poolman zegt ook een aanbieding van de NDR (Duitsland 3) te hebben voor uitzending van een opsporingsbericht.

25-6-8 N4/N

Ouders Nympe Poolman verliezen kort geding

Van een onzer verslaggevers

DEN HAAG — Justitie heeft gegronde redenen geen verzoek te doen aan het Duitse opsporingsprogramma 'Aktenzeichen: XY...Ungelöst' om aandacht te besteden aan de verdwijning van Nympe Poolman. Dit oordeelde de president van de rechtbank in Den Haag vanmorgen in kort geding dat de ouders tegen de staat der Nederlanden hadden aangespannen. Ze eisten dat justitie medewerking aan het opspo-

ringsprogramma moet verlenen.

De medewerking werd geweigerd omdat justitie niet kan voldoen aan de criteria van de programmamakers. Er moeten aanknopingspunten zijn voor een misdrijf en er moeten vragen zijn die mogelijk kunnen leiden tot opsporing van de daders.

Rechtbankpresident mr. A. van Delden: "De justitiële autoriteiten vrezen ernstig voor een misdrijf, maar concrete aanwijzingen zijn er niet."

NV/N 18-9-92

Nieuwe tips over Nympe Poolman

Van een onzer verslaggevers

VRIESCHELOO — Diverse inwoners van het Duitse Roergebied zeggen dat zij nog onlangs de 7-jarige Nympe Poolman uit Vriescheloo hebben gezien. Het meisje, dat al sinds november 1991 zoek is, is onder meer gesignaleerd in Unna door mevrouw Margreth Müller. Zij zegt 'honderd procent zeker' te zijn, dat ze het blonde meisje in de buurt van haar huis heeft gezien.

Bij de politie in Hagen is een aantal tips binnengekomen over de verdwijning, die zijn doorgegeven naar de politie in Groningen die zich met de mysterieuze verdwijning bezig houdt. Het RTL Plus-programma Explosiv besteedde in een uitzending aandacht aan de verdwijning. Dit gebeurde mede naar aanleiding van eerdere tips, die op een mogelijk verblijf van Nympe in Duitsland zouden kunnen wijzen.

Zoals gemeld hebben de ouders van het meisje vergeefs geprobeerd via het tv-opsporingsprogramma XY-Ungelöst aandacht voor de verdwijning te krijgen.

NV/N 17-9-92

DEN HAAG — Minister Hirsch Ballin van Justitie legt zich neer bij het vonnis van de president van de rechtbank in Den Haag in de kwestie van het verdwenen meisje Nympe Poolman uit Vriescheloo. Die zag geen aanleiding Justitie te dwingen medewerking te verlenen aan een Duits televisieprogramma voor opsporing van vermisten.

Maar zodra ook maar de geringste aanwijzing beschikbaar komt zullen alle mogelijkheden voor onderzoek, waaronder met name ook de inschakeling van het Duitse televisieprogramma XY-Ungelöst, worden beproefd.

Hirsch Ballin schrijft dit in

Minister sluit medewerking aan XY-Ungelöst niet volledig uit

antwoord op vragen van de PvdA-ers Swildens-Rosendaal en Zijlstra. Zij vroegen de minister de officier van justitie ertoe te bewegen mee te werken aan alle initiatieven die kunnen leiden tot

aanwijzing van de verblijfplaats van het kind, dat sinds 28 november vorig jaar spoorloos is.

De ouders spannen een kort geding aan omdat zij een verklaring van justitie eisten om medewerking te verlenen aan het Duitse programma. Maar de president van de rechtbank in Den Haag oordeelde dat niet kan worden gezegd dat de officier van justitie niet in redelijkheid heeft besloten te weigeren aan het verzoek van de ouders te voldoen.

Volgens Hirsch Ballin blijven politie en Justitie zich vanzelfsprekend inspannen om achter de verblijfplaats van het kind te komen.

Ouders van Nympe stappen zelf naar Duits tv-programma

Van een onzer verslaggevers

DEN HAAG/VRIESCHELOO

— De ouders van het verdwenen meisje Nympe Poolman uit Vriescheloo gaan, na de negatieve uitspraak van de Haagse rechtbankpresident, nu zelf proberen de zaak van hun dochter in het Duitse tv-programma 'Aktenzeichen: XY...Ungelöst' te krijgen. Dit heeft hun advocaat, mr. A. Moszkowicz, bekendgemaakt.

De ouders hadden in kort geding geëist dat Justitie medewerking aan het opsporingsprogramma moest bieden. Het meisje is sinds 28 november 1991 spoorloos verdwenen. Tot nu toe heeft onderzoek niets opgeleverd.

Volgens een woordvoester van de Rijkspolitie in Groningen zijn er er na aanleiding van publicaties in Duitse bladen de afgelopen weken enkele tips binnengekomen.

NV/N 12-9-92

Politie hoeft niet mee te werken aan XY-Ungelöst

Van onze verslaggever

DEN HAAG — Het Openbaar Ministerie en de rijkspolitie in Groningen hoeven geen verzoek te doen aan het opsporingsprogramma van de Duitse televisie 'Aktenzeichen: XY... Ungelöst' om aandacht te besteden aan de verdwijning van Nympe Poolman. In zijn uitspraak in een door de ouders van Nympe aangespannen kort geding oordeelde de president van de Haagse rechtbank mr. A. van Delden dat justitie en politie gegronde redenen hebben het verzoek niet in te willigen.

Nympe Poolman is sinds 28 november 1991 spoorloos. Zij was toen zes jaar. Intensief opsporingswerk van de politie bleef vluchteloos. In juli werd het onderzoek bij gebrek aan verdere aanwijzingen stopgezet.

De ouders hadden hun hoop gevestigd op het Duitse opsporingsprogramma. Volgens hun advocaat mr. A. Moszkowicz is er een tip van een echtpaar dat zegt Nympe in Duitsland gezien te hebben.

De redactie van XY-Ungelöst wil alleen aandacht besteden als justitie of politie schriftelijk wil verklaren dat het waarschijnlijk om een misdrijf gaat en dat een uitzending mogelijk aan het onderzoek kan bijdragen. De Groningse officier van justitie weigerde een dergelijke brief te schrijven.

De rechter oordeelde dat justitie inderdaad niet aan de door de programmaleiding gestelde voorwaarden kan voldoen. 'De justitiële autoriteiten vrezen ernstig voor een misdrijf, maar concrete aanwijzingen zijn er niet', aldus de president. Volgens Van Delden is de verdwijning van Nympe Poolman in Duitsland al ruimschoots in de publiciteit geweest. De ouders gaan nu de redactie van het programma vragen of zij bereid is zonder een verzoek van justitie aandacht aan de zaak te besteden. 'Met het vonnis van de rechtbank in de hand kunnen we aantonen dat het geen louches zaak is maar een zeer serieuze', aldus Moszkowicz.

NV/N 19-9-92

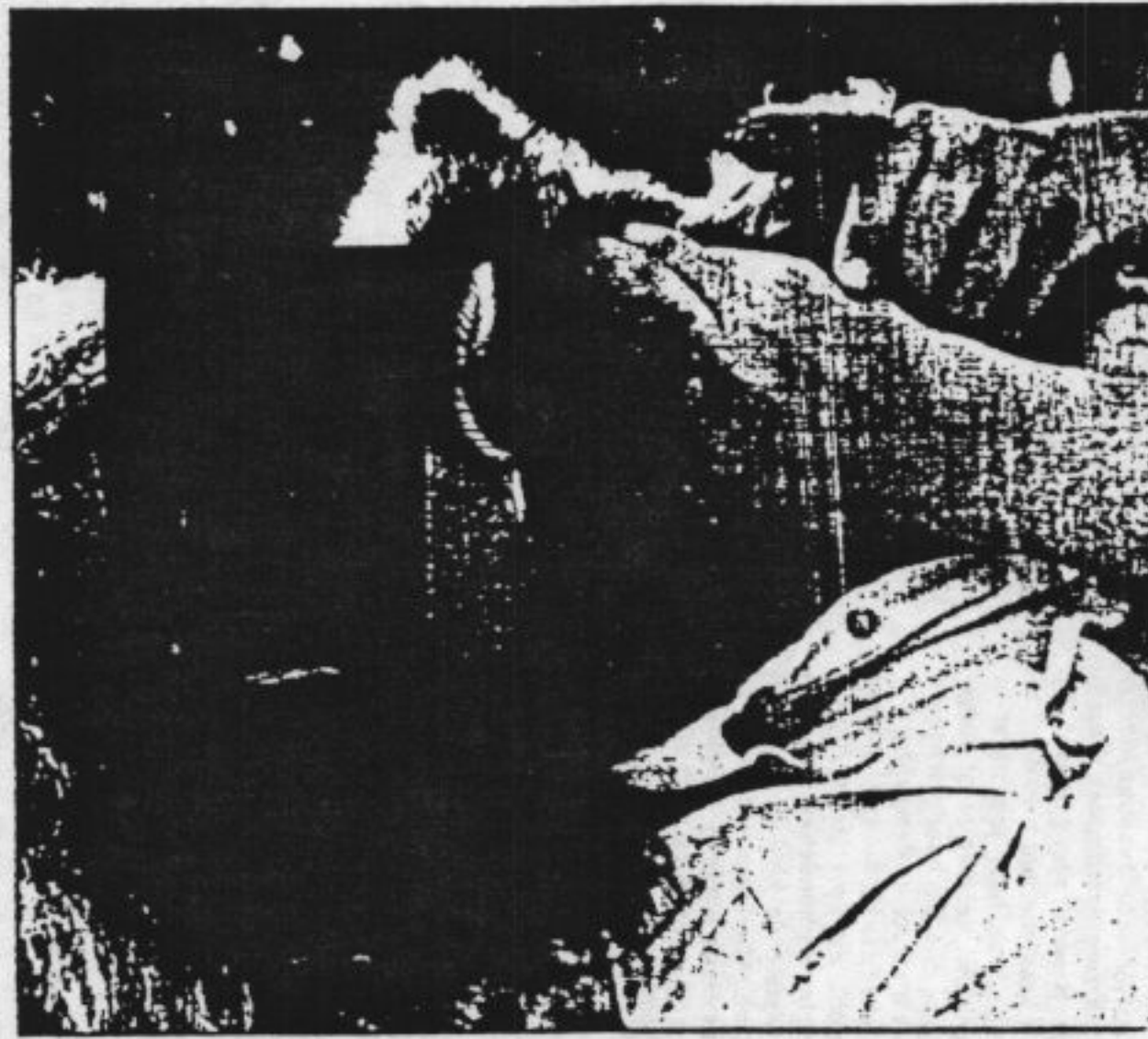
HET PERVERSE SPEL VAN EEN PIANOLERAAR

GEES N. KON JAAR IN JAAR UIT ZIJN LEERLINGEN MISBRUIKEN

Pianoleraar Cees N. had, dankzij z'n reputatie van muzikaal genie, aan werk geen gebrek. Maar liefst tachtig leerlingen had de 42-jarige Bergenaar. Iedereen droeg hem op handen. Tót die zwarte maandag, 20 juli 1992, toen de politie N. in alle vroegte van zijn bed lichtte. De verdenking: ontucht met en verkrachting van minderjarige jongens en meisjes, vaak zelfs tijdens de lessen.

Panorama bericht over een zeden-schandaal dat het dorp Bergen volledig op zijn kop zette.

HIER GERARD TRENTELMAN HEEFT VOGELZANG

Achter de gevoelige, charm...

Muzikleraar (42) ook verdacht van misbruik jongens

van een ander dorp. De 42-jarige BERGenaar C.N. uit Bergen, die vorige week op verkrachting werd aangehouden, zou niet alleen meisjes misbruiken. In alle gevallen gaat het om pupillen van twaalf tot veertien

HOE IS HET MOGELIJK?!

Missus J., een zakenman uit een kustplaatsje in de buurt van Bergen, dankt God nog op zijn blote knieën dat hij zijn kennisje Jenny (17) uiteindelijk toch heeft kunnen overreden. Dat het meisje met haar gruwelijke verhalen over de praktijken van de Bergense pianoleraar Cees N. toch naar de politie is gestapt.

Geïmagineerd vat de vijftiger de aanklacht samen.
"Beetje bij beetje vertelde Jenny me hoe N. haar van haar dertiende tot haar zestiende geestelijk en seksueel heeft misbruikt, nadat hij zich ook al had vergrepen aan haar oudere zusje. Ik was met stomheid geslagen, zat met het kippelvel op mijn armen bij de details die zij gaf van Cees' pianolessen... Het gebeurde vaak genoeg dat Jenny helemaal geen piano zag. Dan gebruikte deze muziekpedagoog haar, boven op de slaapkamer, alleen maar als seksobject. Het kind werd wel eens drie keer op een dag misbruikt. Alle smerigheid moest ze zich laten welgevallen... De man moest aan zijn gertief komen. Hoe dan ook. Voor een minderjarig kind moet dat een hel zijn geweest als je bedenkt dat in elke dag vele 'sex-afspraken' in zijn agenda had staan. En als je dan als een van de laatste slachtoffers van die dag werd ontboden... Jenny wilde geen aangifte doen. Uit schaamte, verdriet... Maar ook niet omdat ze op een gegeven moment liefdesgevoelens voor de man heeft gekoesterd. Uit zijn

uitknoos steeds naar weer voorhouden: Zo lang jij alle initiatieven neemt, zijn we niet strafbaar. Dan kunnen ze ons met het oog op je minderjarigheid helemaal niks maken... Mijn drijfveer om dit gedrag aan de kaak te stellen is mijn angst dat die kerel maar door zal gaan met zijn 'lessen' en daarmee kinderen onherstelbare schade zal berokkenen. Dat heb ik tot vervelens toe tegen Jenny gezegd: *Misje, wie weet hoewel kinderen nu jou zijn misbruikt... wie weet met hoeveel jongens en meisjes uit zijn rooster hij momenteel nog allerlei gortigheid uithaalt?* Ik heb haar gewezen op mijn eigen dochter van dertien. Tegen haar gescreuweld dat je er toch niet aan moet denken dat de pianoleraar met frêle kinderen als zij nog aan het rommelen is... Kort daarop zijn we samen naar de zedenafdeling van de Alkmaarse politie gestapt. Daar is de beerpup opengegaan. Het was mijn plicht als mens daarvoor te zorgen."

IN DE GEVANGENIS WORDT HIJ ZO ERNSTIG BEDREIGD DAT HIJ ZIJN CBL NIET KAN VBLATEN

IN ZIJN RIANTS LANDBUIS HERHAALT MAURIS J. die middag een paar keer de beschuldigingen zoals die in de aangiften van Jenny en hemzelf zijn opgesomd. Ook één excuus keert steeds weer terug: "Sorry, maar soms kan ik m'n emoties niet goed de baas." "Misschien", zegt hij, "kunnen we samen met Jenny nog eens over de delicten praten." Het is vrijdag 14 augustus 1992.

De musicus bleek een oversekte geest school te gaan

Cees N. (42) zit op dat moment al bijna vier weken vast in het huis van bewaring in het Noordhollandse Zwag. De politie heeft de leraar piano en muziektheorie op een vroege maandsochtend van zijn bed gelicht en onmiddellijk zijn gehele dagboek - dat vol stond met details over zijn seksuele escapades - in beslag genomen. De verdenking: 'Ontucht met c.q. verkrachting van meerdere jongens en meisjes in de leeftijd van twaalf tot zes-

tien jaar en dat gedurende een periode van minimaal tien jaar'. Tijdens de eerste politieverhoor heeft de Bergenaar een gedeeltelijke bekentenis afgelegd en hij heeft 't nu in de gevangenis zeer zwaar. Want daar geldt de ongeschreven maar ijzeren wet, dat mensen die worden verdacht van seksueel misbruik van kinderen thuis horen in 'de laagste kaste'. N. wordt dan ook zo ernstig bedreigd dat hij zijn cel niet kan verlaten. Niet om wat te werken of te sporten en zelfs niet om te worden gelucht.

De gemeente Bergen staat al die tijd al op z'n kop door het zeden-schandaal, waarover de kranten mondjesmaat hebben bericht. Terwijl de volksmond zijn verbazing, compassie of haat uitpreekt, zwijgen de opsporingsinstaties. Slechts met grote tegenzin maken politie en justitie in de tweede week van augustus een tussenbalans op van de schokkende affaire.

Voorlichter G. Hageman van de Rijks-politie district Alkmaar: "Het onderzoek waaraan twee tot vier mensen van de afdeling 'jeugd en zeden' werken, strekt zich al uit over meer dan tien jaar. De verdachte heeft gedeeltelijk bekend meesjes en jongens tussen twaalf en zestien te hebben misbruikt. Er is onder meer sprake van wettelijke gemeenschap met minderjarigen, terwijl er ook aangiften zijn die wijzen op verkrachting. Aantallen slachtoffers noemen ik niet, evenmin als de aantallen aangiften. Het gaat hier om misbruik van kinderen gedurende een lange periode en beslist niet om incidenten. Bijzondere situaties zijn hier uitgebult. Politie en justitie tillen zwaar aan deze zaak. Niet alleen gezien de verscherpte zedelijkheidswetgeving, maar ook omdat de maatschappij zware bestraffing van dit soort delicten van groot belang acht."

Hoofdofficier van justitie mr. A. Josephus Jitta: "In haar soort is dit een van de onvangrijkste zedenzaken van de laatste jaren. Van mij mag het onderzoek gestolen worden, hoewel we het idee hebben dat er veel en veel meer is gebeurd in dat huis in Bergen. Maar ja... gaat gewoon twee."

HET PERVERSE SPEL VAN EEN PIANOLERAAR

IN ZIJN GEHEIME DAGBOEK VOND DE POLITIE

drie of vier delicten vervolgen. Komen daar in de rechtszaak zaken bij die in feite niet worden bedreven door de verdachte, dan worden die bij de veroordeling betrokken. In dat opzicht is het voor ons niet belangrijk dat mensen, uit schaamte of pijn, aangiften of verklaringen terugtrekken.

Mr. G. Zuidinga, de advocaat van Cees N., in zijn eerste commentaar: "Mijn cliënt legt de schuld nergens neer. Niet bij zichzelf en niet bij de leerlingen. Hij zegt dat bepaalde relaties in een sfeer van romantiek en niet van bedreiging of geweld zijn gegroeid en acht de zaak zwaar aangedikt. Verkrachting ontkent hij ten stelligste. Ik vind het heel erg als kinderen problemen hebben door contacten met mij, zegt Cees. Dat is nooit mijn bedoeling geweest."

IS CEES N. OVERSEKST OMDAT HIJ ALS KIND ZELF WERD MISBRUIKT?

ALS ER DOOR CLIENT SCHADE IS, MANGE richt, is dat niet goed te praten, maar het blijft natuurlijk een gevaarlijk beroep, waarin je door de 'gezagsrelatie' al snel met het strafrecht te maken kunt krijgen. De sleutel van het hele verhaal is: Cees N. is zelf een paar keer misbruikt in zijn jeugd. Hij heeft een identiteitsprobleem en moet zo snel mogelijk worden behandeld. Hij is geen crimineel, geen verkrachter, maar een vent in nood. Hij is wellicht oversekst en gaat in psychotherapie. Deze man moet leren afstand te bewaren tot minderjarigen en zijn geslacht.

drift onder controle te houden. Met lijdoremmende middelen en gedrags therapie bijvoorbij. Cees ziet dat zelf ook in. Ik heb niemand kwaad willen doen... zegt hij steeds.

Vanaf maandag 20 juli wordt het oude twee-onder-een-kap-huis in een eenvoudige buurt van Bergen niet meer bewoond. De vertrouwde pianomuziek is verstomd. Cees N., bijgenaamd De Paus omdat te zich op zijn privé-voorbij, vaak in kardinaalachtige gewaden vertoont, verblijft achter de tralies, zijn zwarte hond zit in een asiel en familie van de bewoner heeft na het uitleken van het zedenschandaal ten einde raad de oude huiskat maar een spuitje laten geven. Kort na de arrestatie van de pianole-

raar worden de eerste leuzen al op de ramen van het huis en de beschiedden serre gekalkt: *Viespeuk, Kinderverkrachter en Pedofiel*. Een buurman en familie van N. hebben die schande uitgewist, maar zijn hele familie blijft in het vizier van de verontwaardigde bevolking. Als een familie lid zich in de woning vertoont, volgt er telefonisch meteen een anonieme scheldkanonnade en ook de in een verzorgingscomplex wonende oude moeder N. wordt niet gespaard. Zij heeft het eerste krantebericht over de strafbare handelingen van haar jongste zoon Cees - vroeger Cor geheten - al toegestuurd gekregen met de handgeschreven tekst: *U hebt ook iets moeis op de wereld gezet*.

De excentrieke Cees N., die sympathieke 'oudere jongere' die 'overjarige hippie' met z'n melkboerenhondehaar en zijn haast nooit wisselende kleding, heeft in Bergen afgedaan. Alle lagen van de bevolking - Bergens eerste burger J. Ritsema inclusief - hadden N. als muzikant en genie altijd hoog zitten, maar nu De Paus zich lijkt te hebben schuldig gemaakt aan afschuwelijk seksueel misbruik van minderjarige leerlingen, kan te oprotten. Buurman S. staat met zijn mening model voor de publieke opinie en haar radicale ommerwaal ten aanzien van de muziekpedagog: "Een gekke, maar heel aardige gozer die altijd voor iedereen klaarstond. Nooit een kwaad woord over gehoord, maar nu is uitgekomen dat hij zich aan ontucht zou hebben schuldig gemaakt, wil

waarmee hij de mooiste meiden, oud en jong, kan versieren en hij is geniaal in het bespelen van vele muziekinstrumenten en het componeren en arrangeren van klassieke en popmuziek. Twee goede vrienden van de verdachte en iemand die de familie N. door en door kent, schetsen minutieus hun beeld van de man die mogelijk zo'n ravage aanrichtte in de levens van aan hem toevertrouwde pupillen.

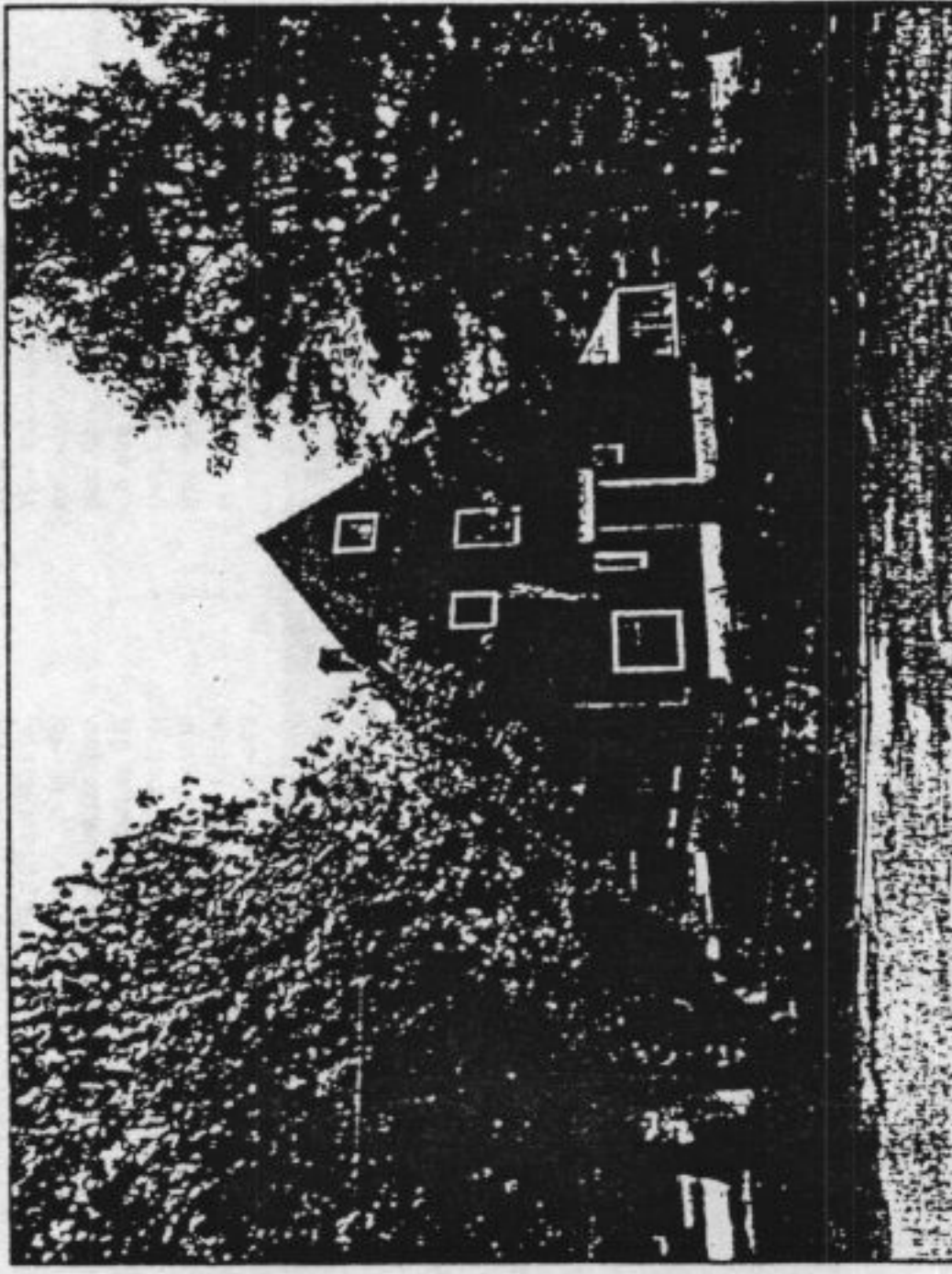
HIJ BESPELT NIET ALLEEN VEEL MUZIEKINSTRUMENTEN MAAR OOK TALLOZE JONGE VROUWEN

"HET WAS EEN PUBLIEK GEHEIM DAT CEES gek was op jonge vrouwen. Overal vertoogde hij zich met leuke meiden. In de horeca en in zijn buurt wist men hoe kusterig, flirtig en verleid hij kon doen met het jonge spul. In Bergen deed men daar lachend, maar ook bewonderend over... Zo in de tocht steeds weer voor elkaar? Daar heeft niemand geheimzinnig over te doen nu. Maar als je dan hoort over 'ontucht c.q. verkrachting van minderjarigen', vergaat 't lachen je snel."

Cees was weinig minder dan een genie als musicus, componist en arrangeur. Hij maakte driehonderd popsongs - alle instrumenten daarvoor zette hijzelf in z'n studio op de band - en stond in die sere op het punt van een doorbraak. Op een besloten party van een impresario in

Na zijn arrestatie werden leuzen op zijn huis gekalkt

Bakkum presenteerde jong zangtalent zijn composities, maar ja, hijzelf zat toen al vast... In het klassieke genre behoorde hij tot de top in Bergen, dat toch met zijn vele concerten en masterclasses een naam heeft hoog te houden. Cees schreef tachtig klassieke werken, veelal onder het pseudoniem Eland. Het fleemsteeds Kamerorkest heeft aan dat kenners zelfs Duitse muziekbibliotheken indoken om meer over die Eland te weten te komen... De man was ook een voorraanstaand Beethoven-kenner. Hij ging zo in diens leven en werk op dat te weleens spontaan riep: *Ik heb gelijk met Beethoven geleefd*. Het is onvoorstelbaar dat hij zich mogelijk heeft bezondigd aan dit

soort ernstige delicten. Misschien, vertoogt men 't hem over twintig jaar. En gaat Cees N. de geschiedenis in als een genie met een aantal 'verboden liefdes'. Komt hij dicht bij genies als Picasso en Mozart... Bij hen lagen perfectie en perversie ook in elkaar verstrengd. Hoe groter de geest, hoe vaker de verleiding.

heeft niemand iets gemerkt van biseksualiteit? Heeft deze zachte man écht...? "Ik vraag me vooral af," zegt raadsman Zuidinga, "hoe fataal het voor Cees is geweest dat hij vroeger zelf seksueel is misbruikt. Op zijn elfde werd hij tijdens vakantiewerk op een tuinderij geregeld gepakt door een boerenknecht en drie jaar later is hij in het mag-

Espeel Kinderverkrachter!

De familie van de verdachte - zwijgt. Uit schaamte en ontzetting. Mevrouw, een vrouw van de N.'s, mag iets van hun gevoelens naar buiten brengen. "Cees is altijd de jongste, heel aardige teggen van de familie gebleven. Over het algemeen genomen werd hij op een voetstuk geplaatst. Vooral door zijn muzikale begaafdheid en zijn grote kennis van de natuur. Nu, nu hij wordt verdacht van zedenmisdrivingen, weten ze niet meer waar ze 'm moeten plaatsen. Allemaal vraagtekens om hem heen... Men is kapot. Wat is er waar van de beschuldigen? Leidde de alleenswende man een dubbelleven? Was hij een gespleten persoonlijkheid? Waaronder

ALS HIJ IN VRIJHEID WORDT GESTELD, IS DAT VOOR HEEL HET DORP WÉÉR ERN SCHIOK

EÉN VAN DE BESTE VRIENDEN VAN DE PIANOLENAAR verklaart, na lang aarzelen, zich van hem af te keren wanneer zijn schuld aan

LERLEI DETAILS OVER ZIJN ONTUCHT

◀ Het twee-onder-een-kap-huis, waar de pianomuziek is verstomd sinds de 'Beethovens van Bergen' door de politie van zijn bed werd gelicht.

de misdrijven is komen vast te staan. Resoluut: "Want ik ben écht nog misselijk van twee gevallen van mishandeling en seksueel misbruik van kinderen (in Alkmaar en Echt, red.) van pas geleden."

Het is dinsdag 18 augustus. Het bericht dat Cees N. door de Alkmaarse rechtbank in vrijheid is gesteld tot zijn rechtszaak op 27 oktober a.s. komt als een donderslag bij heldere hemel. Maurits J. noemt het een slag in het gezicht van de maatschappij. "Het is hard en funest voor het rechts- en veiligheidsgevoel van met name N.'s slachtoffers. Jenny is er weer helemaal door van de kaart. Zij kan nu absoluut niet met Panorama praten, zo slecht is ze eraan toe. Zo'n beslissing van de rechtbank is toch hartstikke frustrerend? Ik heb gehoord dat een rechercheur die het onderzoek leidt meteen met ziekteverlof is gegaan. En zo ondernemen mensen die twijfelen over aangifte, en het al moeilijk genoeg hebben met zichzelf, toch helemaal niets meer? Ik ken een vader die al afzag van een aanpak tegen toen N. nog in de cel zat. Zijn zoon is ook door hem misbruikt."

Ook mr. Josephus Jitta is verre van blij met de beslissing van de rechtbank: "Ik kan mij de schok die dit bij de vele betrokkenen teweegbrengt, goed voorstellen."

Rechtbankpresident mr. R. Gisolf ontzenuwt desgevraagd het gerucht dat N. wegens cellentekort op vrije voeten is gegaan. "Nee, er waren goede gronden aanwezig - de preventieve hechtenis van de verdachte op te heffen. Aan zijn voorlopige vrijlating heeft de rechtbank wel voorwaarden verbonden. Onder meer dat N. met zekerheid wegblijft uit Bergen. Hij zit op een plaats ver van Noord-Holland."

Het Bergense 'band van de ontucht' blijft in elk geval tot de rechtszitting van eind oktober onbewoond. Voor bezoekers die aanbellen en dus meteen dat romantische Candelight-melodietje te horen krijgen - een geintje van de muzikale eigenaar - zal de deur gesloten blijven... ■

Op hun verzoek zijn van enkele personen in deze reportage de namen veranderd.

:R GAAT NA ZO'N GRUWELIJK ZEDENDELICT ZELFS OVER TOT MOORD

WAT MOET JE INMET VREDESNAAM MET ZO'N DADER...?

Apeldoorn/Breda: meisjes - soms in verdoofde toestand ontvoerd, verkracht en misbruikt voor kinderporno. Utrecht: een groot aantal jongetjes ontvoerd en verkracht. Echt: een peuter dodelijk misbruikt door babysitters. Valt de samenleving nog te beschermen tegen mensen die zich schuldig maken aan zulke afgrijselijke zedendelicten? En hoe moet je in vredesnaam dat soort daders straffen? Panorama vroeg een psychiater, een seksuoloog, een officier van justitie en een rechter om antwoord.

IHM GERARD TRENTELMAN

DE OFFICIER VAN JUSTITIE: 'DE EEN HOORT ACHTER DE TRALIES, DE ANDER HEEFT DRINGEND HULP NODIG'

Mevrouw mr. P. van der Molen is al vele jaren als officier van justitie werkzaam bij het arrondissementsparket Utrecht. Regelmatig treedt zij als openbare aanklager op in rechtszaken waarbij zedendelicten centraal staan.

A LICHT KEN IK DE VERWIJZEN VAN HET publiek en ook van 'Den Haag' dat we te licht zouden straffen. Maar dat is niet zo. Bovendien kun je dat als buitenstaander nooit zeggen, omdat je niet

alle facetten van een zaak kent. Vele zaken lijken soms identiek, maar zijn dat bepaald niet. De ene dader hoort gezien zijn karakterstructuur alleen maar thuis achter de tralies, terwijl een ander dringend hulp nodig heeft van deskundigen. Je kunt dus niet zeggen dat zwaardere straffen meer leed op dit gebied zullen voorkomen. Onderschat die straf in een gevangenis trouwens niet. De veroordeelde, die dus met kinderen allerlei smerigs heeft uitgehaald, wordt daar uitgekotst. Niet zelden smékt dat soort mensen om overplaatsing... En bepaalde gedetineerden zitten ook erg met hun verrijpen in de maag. 't Komt vaak voor dat ze vroeger zelf ook zijn misbruikt. Vraag me niet om een verklaring, want je zou juist denken dat die mensen het dan

wel uit hun hoofd laten om zelf kinderen te pakken.

Misbruik van kinderen - en met name incest - is een verschijnsel dat zich in alle lagen van de maatschappij voor doet. We krijgen heel veel met zedenzaken te maken, omdat de mensen sneller zijn met aangifte. Door meer openheid van politie, justitie en pers bijvoorbeeld. De delicten worden ook nog maar zelden achter gesloten deuren behandeld.

Soms wordt er misbruik gemaakt van dat makkelijker aangifte doen. In Utrecht bewerde een meisje eens door haar vader te zijn misbruikt. Na diepgaand onderzoek bleek zij te liegen. Zij had gewoon aandacht willen trekken.

Er valt niet aan te ontkomen dat het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht af en toe verschillende visies hebben op strafmaat en al dan niet verlening van voorarrest. Wij in Utrecht zitten echter op één lijn. Zogenaamde 'inschattingsfouten' zijn echter nooit helemaal uit te sluiten. Een voorbeeld: ik eis gevangenisstraf plus tbs. Gaat zo'n tbs-gestelde later in de fout, dan is dat mij niet aan te rekenen. Want ik kan in mijn requisitoir niet aangeven wanneer hij beter zal zijn. Ruimte om gokjes te wagen is er voor ons niet.

Net als bij ieder normaal mens lopen bij een aanklager ook wel eens de rillingen over de rug bij het aanhoren van alerhande uitwassen. Die afschuw die je als mens voelt, laat je beslist meetellen in je eis... Niet dat je in de rechtszaal buiten zinnen zomaar wat roept, maar je diepe verontwaardiging laat je meespreken. Zo'n eis is langzaam gegroeid. 't Is niet zo dat je vlak voor de zitting even het dossier bestudeert, nee, als officier ben je met

SEX MET KINDEREN: DE ÉÉN VERKRACHT EN MAAKT PORNO-OPNAMEN,

Een Bredase advocaat naar aanleiding van de kinderpornozaak Breda/Apeldoorn

EEN RECENTE INCESTZAAK waarin ik optrad, heeft me doen besluiten geen zedendelicten meer te doen. De misdrijven tegen kinderen zijn me zo gaan tegenstaan... Je wordt onder en legt andere criteria voor jezelf aan. Misbruik van jongens en meisjes werd mij echt te veel. Ik kon niet mezelf niet meer in het reine komen.

Ik heb de hoofdverdachte in de Bredase affaire vroeger al eens verdigd, maar ik ben blij dat hij nu mijn deur voorbij is gelopen. Ik kon toen al geen enkele sympathie voor de man opbrengen.

Een politiefunctionaris uit Limburg over de zaak "Echt", waarin een peuter het leven liet:

ONDERZOEKEN NAAR EXTREMITeiten met kinderen tikken soms heel zwaar aan bij de mensen, maar deze zaak sloeg alles. Veel mensen van ons konden hun eigen gevoelens niet meer verstoppen en bijvoorbeeld wegvluchten in de 'machocultuur' in onze kringen. Ze bleven praten over dit misselijke delict. Onder de koffie riep men soms vertwijfeld, woedend: 'Vredomme, wat spéit er toch allemaal in deze wereld?'

Een Bredase politiemann over de kinderporno-affaire, die in Apeldoorn aan het licht kwam:

OE KINDERPORNOOTO'S die wij bij hoofdverdachte H. van D. in beslag hebben genomen, zijn weerzinwekkend. Uit hoofde van mijn functie heb ik moeten kijken, maar na drie plaatjes kon ik niet meer. Het was een ijdensweg voor me toen ik, om vragingen van collega's van elders te kunnen beantwoorden, de tweede keer door het hele album heen moest... Afgrijselijk. Mijn collega's kwamen soms gesloopt uit de verhooren met die kinderen. En als ze weer teruggingen, namen ze maar cadeautjes mee...

DE PSYCHIATER:
'ER ZIJN DADERS DIE JE HEEL
LANG MOET VASTHOUDEN. OF
ZELFS ALTIJD...'

Prof. drs. H. van Marle is sinds 1 oktober 1990 geneesheer-directeur van de observatiekliniek Pieter Baan Centrum in Utrecht. Voordien bekleedde hij die functie zes jaar bij de Dr. S. van Mesdagkliniek in Groningen, een tbs-inrichting.

HIER IN NEDERLAND IS IN 1965 VOOR het laatst een veroordeelde gecastreerd. We weten inmiddels dat zo'n drastische ingreep de patiënt alleen maar agressiever maakt en daarom zoeken wij het in ons land in andere behandelingsmethoden. Met als uiterste grens het toedienen van een middel om de geslachtsdrift af te remmen. In de VS en in Canada, waar op dit vlak veel zwaarder wordt gestraft, hanteert men ook zwaardere vormen van gedragstherapie. Zo krijgen patiënten die opgewonden reageren op beelden van kinderen elektrische schokken door hun genitaliën. Dat is in Nederland uit den boze. Hier komen de verdachten van zulke verbijsterende zedendelicten vóór hun veroordeling in het Pleter Baan Centrum, waar we kijken in hoeverre zij toerekeningsvatbaar zijn. Kort gezegd zoeken we antwoord op de vraag: Zijn ze ziek of zijn het schurken? Daarbij hanteren we de volgende categorieën:

Volledig toerekeningsvatbaar: Deze verdachten krijgen doorgaans een zware gevangenisstraf en géén tbs. Omdat zij, zoals wij dat noemen, handelden in 'vrijheid van wil'. Zo heb je verkrachters die simpelweg de risicofactor berekenen. Hoevel straf/km ik krijgen als ze me pakken...?

Verminderd toerekeningsvatbaar: Aan die mensen kan deels gevangenisstraf, deels tbs worden opgelegd. Wij onderzoeken in hoeverre die verdachten zichzelf met hun seksuele fantasieën over kinderen in bedwang hebben. Uitgangspunt is het gegeven dat perverse pedofilie een verslaving is. Niet als drugs, gok- of drankverslaving.

Ontoerekeningsvatbaar: Deze groep handelt in een psychose, in een realiteitsstoornis. Dat is dus een categorie die je, in tegenstelling tot wat het publiek in het algemeen denkt, níét vaak gruwelijke zedendelicten ziet plegen.

Gebeuren er afschuwelijke dingen met minderjarigen dan wordt er al snel geroepen dat de dader wel weer een typische 'tbs-klant' zal zijn, maar dat is onjuist. Veel en veel vaker vergrijpt le-

mand die bij zijn volle verstand is zich aan kinderen.

Het meest maken wij ons uiteraard zorgen over de zwaardere gevallen, pedofielen voor wie bijvoorbeeld perverse en geweld normaal zijn. Het is trouwens net alsof de maatschappij wordt geconfronteerd met een heel nieuwe generatie pedofielen. Extreem is de dader die voor de eigen kick geweld gaat gebruiken. Hij wil zijn macht laten zien - en waar is dat makkelijker dan bij kinderen? - én ook nog seksuele lust beleven. Met dat type krijgen we steeds meer te maken.

Die zwaardere tbs-ers moeten in onze inrichtingen doelgericht worden behandeld vaak vele jaren. Ze moeten worden heropgevoed, psychotherapie ondergaan en de wil hebben van hun drang om sex te hebben met kinderen af te komen. In ons land is, zoals gezegd, het verstreken van een lidoremmend middel het uiterste in de behandeling. Blijft de tbs-er binnen de muren van een inrichting dan is er, zelfs als hij die middelen welgeert, geen gevaar. Mag hij op bepaalde voorwaarden naar huis dan wordt er toezicht gehouden op het gebruik van zijn medicijnen en op zijn bezoek aan ambulante hulpverleners. Sommigen moet je heel lang vasthouden. Of zelfs altijd... In Nederland zijn dit soort gevallen gelukkig op de vingers van twee handen tellen. Deskundigen bekijken weliswaar om de één of twee jaar of een verlening van hun tbs nodig is, maar eigenlijk zitten zij voor eeuwig vast.

Natuurlijk krijg ik wel eens kippel bij het onderzoeken van verdachten. Als je hoort wat die man heeft gedaan met kinderen... Onmenselijk vaak... Dan moet je niet alleen aan je eigen kinderen denken, maar ook aan andere kinderen van wie je houdt. Kippel krijg ik ook als het maar nét goed blijkt te zijn gegaan. Als ze maar nét zijn ontsnapt aan iets heel wreeds. Dan heb je het soms niet meer. Ik zeg dan wel eens te me over de rug als je dit alles doodgevoerd vertelt, terwijl er bij jou niks bijzonders is te bespeuren. Maar jij zou toch nu met het zweet op de rug moeten riltten? Of niet soms?

Ontucht met kinderen is van alle tijden. Het lijkt alsof er op dat vlak steeds meer excessen gebeuren, maar dat komt doordat er nu openlijk over wordt gesproken. Het taboe is weg, de maatschappij is bereid het te zien. Na de emancipatie van de vrouw hebben de rechten van het kind hoge prioriteit en dus wordt er steeds meer aan het licht gebracht. Vooral omdat iedereen weet dat seksueel misbruik bij de slachtoffertjes ja- ren ellende kan veroorzaken. ■

HET VOLK

14/9/92

SEX MET KINDEREN OOK BIJ DE OPENBARE AANKLAGER LOPEN SOMS DE RILLINGEN OVER DE RUG...

een aangrijpende zaak soms maanden bezig. Dágelijks. En écht, dan wil je thuis je gevoelens over deze traumatiserende ver-
groepen wel even kwijt. ■

DE RECHTER: 'ZELFS HET PRIILSTE BEGIN VAN KINDERMISBRUIK MOET JE NIET TOLEREREN'

Mr. F. Bauduin is rechter en vice-presi-
dent in het arrondissement Amster-
dam. Momenteel bekleedt hij de functie
van rechter-commissaris, de man die op
verzoek van de officier gedetailleerd
onderzoek in strafzaken doet.

JE VRAAGT JE IN ONS WERK GEREELD AP
hoe iemand toch in godsnaam din-
gen met kinderen kan uitrusten die
bij ieder mens walging oproepen. Ik
ben opgeleid om afstand van m'n eigen
emoties te nemen, maar ik ben ultiemaard
geen tovenaard, geen duivelskunstenaar. Za-
ken als misbruik van kinderen raken mij
hevig. Roepen hevige emoties op. Ik hoop
dan maar dat in mijn werk, dat grote objec-
tiviteit vereist, die privé-gevoelens mij niet
al te zeer beïnvloeden...

Wij stillen in ons rechtssysteem
zwaar aan deze delicten. Daarom ben ik
het pertinent oneens met premier Lub-
bers die van mening is dat we door de
bank genomen in ons land te licht en te
tolerant straffen. Integendeel, zou ik
zeggen. Maar leken missen nu eenmaal de
juiste informatie over een zaak.

Ik ben unit-voorzitter van acht recht-
scommissarissen in Amsterdam en ieder
van hen heeft op dit ogenblik wel één of
twee zedenmisdriften in behandeling.
Door de eeuwen heen komen er op dit ge-
bied zeer geweldadige dingen voor, maar
voor ons is het priilste begin van misbruik
van kinderen, hoe 'onschuldig' dat ook
moge lijken, in beginsel al geweldadig.
Omdat het niet te tolereren is dat seksueel
misbruik zo'n verwoestende uitwerking
heeft op een kind. Wat dacht je alleen al
van de fysieke pijn? Voor ons is de basis dat
een kind aanspraak moet kunnen maken
op veiligheid en geborgenheid.

Ikzelf heb een paar keer meegemaakt
dat bij misbruik van minderjarigen verdo-
vende middelen een rol speelden. Zowel bij
de daders als bij de slachtoffers. Die laat-
sten werden bijvoorbeeld gedwongen coca-
ïne te gebruiken. Dat vervulde mij met af-
keer. Zoiets past in het algemene klimaat
dat verslechtert, in die zin dat de samenle-
ving veel geweldadiger wordt. Oorzaken
van het misbruik van minderjarigen zoekt
men ook nog wel eens in de handel in kin-
derporno, maar er zijn geen ontwikkelin-

Behandelingen in de gevangenis wel te ver-
staamt in ons land zijn daar geen facilitel-
ten voor, maar gevangenis van bijvoor-
beeld 48 Amerikaanse staten hebben die
wel. Daar beschikt men over programma's
voor een systematische behandeling van
seksuele delinquenten. Er wordt door pro-
fessionals intensief met individuen en
met groepen gewerkt en ook de gevange-
nen onderling worden in sessies bijeen-
gebracht om te bereiken dat ze elkaar helpen
heropvoeden. Als uitzondering wil een Ne-
derlandse rechter een dader nog wel eens
geen celstraf opleggen. En hem verplichten
tot een vaak langdurige behandeling door
een deskundige. Met zulke gevallen werk ik
nogal eens, vooral met incestiepijlers.

Sex in allerlei variaties is prachtig,
maar we moeten met de poten van kin-
deren aflijven. En laten we nou alsje-
blift niet denken dat ontuchtplegers
allemaal 'ziek' zijn, want verreweg de
meesten zijn bepaald niet geestelijk ge-
stoord. Ze lopen soms wel rond met le-
vensproblemen en kunnen bijvoorbeeld
door stress of bij afwezigheid van volwas-
sen seksuele partners toelaan. Je hoeft ook
zeker geen pedofiel te zijn om kinderen te
misbruiken. Ik betwijfel ook of er in een
aantal grauwelijke gebeurtenissen van de
laatste maanden sprake is van echte pedofi-
lie. Het komt erop neer dat Hét Beeld van
de man (of vrouw) die zich aan een kind
vergrijpt niet te schetsen is.

Mensen die kinderen misbruiken, kun-
nen zoveel verschillen... Om twee uitersten
te noemen: je hebt de man die kind is met
de kinderen en graag lief met hen optrekt
en de man - zonder een echte pedofiele
voorkeur - die een weerloos kind pakt. Die
laatste is anti-sociaal en destructief. Hij ex-
ploiteert op brute wijze een jong mens.
Soms wordt geweld alleen maar gebruikt
om het doel te bereiken, dan weer vanuit
sadistische behoeften. Het is bewezen dat
een deel van de mannen uit deze laatste
groep vroeger als kind in het ouderlijk
gezin te maken heeft gehad met de drie
V's: verwerping, verwaarlozing en verla-
ting. De kans dat zijzelf mensen mis-
handelen, is vijftig procent en dat ze
mensen seksueel gaan misbruiken
twintig procent. Maar de bevolking in de
instanties zijn oplettender geworden. Er
wordt veel meer veroordeeld en veel min-
der geseponereerd (niet vervolgd - red.) dan
vroeger. Enkele cijfers van de laatste tien
jaar: het aantal meldingen steeg met 25
procent van twaalf tot vijftien gevallen per
100.000 inwoners van 12 tot 79 jaar en het
aantal veroordelingen van alle vormen van
seksueel misbruik van kinderen beneden
de zestien steeg met 103 procent. Gelukkig
stappen steeds meer mensen binnen bij de
Bureaus Vrouwenartsen. ■

DE SEKSUOLOOG 'OM HERIHALING TE VOORKO- MEN, MOET JE ZE IN DE GEVANGENIS BEHANDELEN'

Prof. dr. J. Frenken is hoogleraar sek-
suologie aan de Rijksuniversiteit in Le-
den en al een kwart eeuw verbonden
aan het Nederlands Instituut voor So-
ciaal Seksuologisch Onderzoek in
Utrecht. Hij geldt als dé getuige-des-
kundige in zeden-rechtszaken.

OF MIJN VAKGEBIED HEB IK EEN NIET GE-
ringe ervaring, maar van tijd tot tijd
raak ook ik nog diep geschokt door
zaken. Daarom ben ik voorstander
van gevangenisstraffen en als onderdeel
daarvan behandelingen die puur zijn ge-
richt op het voorkomen van herhalingen.

Na vroegere veroordeling Pedofiel uit Zwevegem opnieuw achter de tralies

aanhouding beslissen.

Zonderling

Het is niet de eerste keer dat de gewezen
vrachtwagenbestuurder zich voor dergelijke fei-
ten moet verantwoorden. Op 9 september van
vorig jaar veroordeelde de rechtbank van Kort-
rijk de 32-jarige ongehuwde Zwevegemnaar tot
een gevangenisstraf van drie jaar, waarvan twee
jaar effectief en een geldboete van 40.000 fr.

Ook toen stond hij terecht wegens de aanran-
ding van de eerbaarheid op een achttal jongeren
van 12 à 14 jaar. In zijn woning, die hij als een
soort para-militair kamp inrichtte, probeerde B.
de kinderen te overbluffen. Hij toonde hen
springbalen, klimtorens en tal van andere
toestellen waarop doorgewinterde para's door-
gaans oefenen. Eens hij het vertrouwen van de
jongeren had gewonnen, vergreep hij zich aan
hen.

Terwijl de burgerlijke partij en de openbare
aanklager toen, na klachten van twee ouders, op
een zware bestraffing aandrongen, wees de
verdediging op de misereabele jeugd van de
betichte. Pas zes maand oud was Gino B. door
zijn moeder in de steek gelaten, op 9-jarige
leeftijd was hij door een leraar aangerand en
negen jaar later werd hij in het leger zelf
verkracht.

De rechter had daar weinig oren naar en hekelde
het afstotende, sado-masochistische karakter
van de feiten en het feit dat B. er zelfs een soort
van boekhouding over zijn slachtoffers en zijn
„ervaringen” op naield. Hij veroordeelde B. tot
een gevangenisstraf van twee jaar effectief en één
jaar voorwaardelijk en koppelde een reeks
probatievoorwaarden aan het voorwaardelijk
deel van de straf vast. Zo moest B. ondermeer de
klimtoren, die deel uitmaakte van het scenario
waarmee hij de kinderen naar zijn woning lokte,
afbreken.

In februari kwam B. echter alweer op vrije
voeten. Volgens bureu leefde hij sindsdien
volledig teruggetrokken, maar bijklaar heeft hij
zijn lesje nog niet geleerd...

Martin Tytgat

ZWEVEGEM — Vandaag verschijnt Gino B.
uit Sint-Denijs voor de raadkamer van Kort-
rijk. De 32-jarige man werd opgepakt op
verdenking van verkrachting en aanranding
van de eerbaarheid met geweld op twee
minderjarigen. De feiten deden zich voor in
zijn afgelegen woning aan de Kannootdries op
de grens van Sint-Denijs met Koolgem. De
kerel was nog maar enkele maanden op vrije
voeten gesteld, nadat hij in september van
vorig jaar voor gelijksoortige feiten door de
correctionele rechtbank van Kortrijk zwaar
was veroordeeld.

De landelijke Kannootdries slingert zich een
weg tussen Sint-Denijs en Kooigem. In één van
de scherpe bochten verwijst een jerrycan, van het
type dat in het leger wordt gebruikt maar hier als
brievenbus dienst doet, naar de afgelegen
woning met het nummer 47. De vreemdsoortige
bus verwijst naar de hobby van de bewoner, die
in de loop der jaren allerlei oorlogstuig in zijn
huisje verzamelde.

Aanranding

Het was in die woning dat zich de feiten
voordeden waarvoor Gino B. werd aangehou-
den. Onder het voorwendsel dat hij hen zijn
oorlogscollectie zou tonen, lokte hij twee jon-
gens en twee meisjes naar zijn huis.

Hij toonde vooral belangstelling voor twee 16-
jarige jongens, maar toen die niet zo geïnteres-
seerd leken in B.'s verzameling dreef de Zweve-
gemnaar de minderjarigen met geweld zijn huis
binnen. Terwijl hij hen vastbond en zich aan de
twee jongens vergreep - tot echt sexueel
contact zou het daarbij evenwel niet gekomen
zijn - sloegen de twee meisjes alarm. De
rijkswacht verscheen ten tonele en die sloeg B. in
de boeien. Na een eerste ondervraging werd hij
naar de gevangenis van Leper overgebracht.
Vandaag moet de raadkamer over zijn verdere

N^v/hN 2-1-92

Rechtbank hoort slachtoffer incestzaak opnieuw

Van onze justitiemedewerkster

ASSEN — De rechtbank in Assen heeft de strafzaak tegen de 46-jarige G.G. uit Schoonoord, die verdacht wordt van ontucht en het hebben van gemeenschap met zijn dochter over een periode van zeven jaar, vanmorgen aangehouden voor nader verhoor van het slachtoffer. Volgens de aangifte van het meisje werd zij vanaf

haar negende tot haar zestiende jaar door haar vader misbruikt. Verzet tegen zijn toenaderingen had niet geholpen. Vanaf haar tiende jaar had hij soms drie keer in de week gemeenschap met haar.

De verdachte had bij de politie alles bekend maar trok deze verklaringen vanmorgen ter zitting weer in. Hij zei dat hij wel af en

toe handtastelijkheden had gepleegd, maar gemeenschap was slechts één keer voorgekomen, in het bijzijn van zijn 41-jarige echtgenote G.B. Deze vrouw wordt ook verdacht van een aandeel in de ontucht in het jaar 1983. Een tweede dochter zou, nadat het misbruik van het andere meisje was gestopt, in 1987 toen zij vijftien was ook seksueel zijn misbruikt door de vader. De man

is in het verleden al eens veroordeeld wegens ontucht.

Onder druk van de politie had de man meer toegegeven dan waar was, stelde hij vanmorgen. De officier van justitie mr. E. van der Vliert verzette zich sterk tegen een aanhouding omdat volgens haar het vooronderzoek zeer zorgvuldig is geweest en de man uiterst gedetailleerd heeft ver-

klaard. Toch honoreerde de rechtbank het verzoek van raadsman mr. W. Bierens om het slachtoffer nogmaals te horen bij de rechter-commissaris. Ook de verbalisanten zullen daar worden ondervraagd.

Op grond van de jurisprudentie van het Europese hof kunnen wij niet anders dan de zaak aanhouden, luidde de motivering van de rechtbank.

In fietsenschuurtje Zwollenaar

Kinderen misbruikt: jaar cel en tbs geëist

(Van onze rechtbankverslaggeefster)

ZWOLLE - Op verdenking van sex en ontucht met twee kinderen van 11 en 13 jaar is tegen de 51-jarige J.G.V. uit Zwolle een gevangenisstraf van één jaar en TBS met dwangverpleging geëist.

V. geeft toe dat hij seksuele gemeenschap heeft gehad met het meisje en ook met haar broertje ontucht heeft gepleegd. Het misbruik maken van de kinderen gebeurde in de jaren 1990 en 1991 in de

schuur van de Zwollenaar, waar hij regelmatig aan fietsen sleutelde. De deur ging dan op slot. Vijftientig jaar geleden pleegde V. een soortgelijk delict. Districtspsychiater dr. Dam kwam na onderzoek tot de conclusie dat V. in sterk verminderde mate toerekeningsvatbaar moet worden geacht.

Toch zou herhaling niet echt voor de hand liggen. De onderzoekend psycholoog was het hiermee eens, maar officier mr. H.A. Hoogland keerde zich fel tegen deze opvatting. 'Het staat als een paal boven wa-

ter dat dit niet de eerste keer is. Als officier vind ik dat mogelijke herhaling niet uitgesloten moet worden.' Advocaat mr. Berends vond dat de officier niet tegen de opvatting van beide onderzoekers in mag gaan. 'Waarom dan geen rapportage van het Pieter Baancentrum gevraagd?', vroeg hij zich af. Hij pleitte ervoor V. een celstraf op te leggen die gelijk is aan het voorarrest, onbetaalde arbeid en verplicht reclasseringstoezicht.

Vonnis op 10 september.

Hardenberger bekent ontucht met jongens

HARDENBERG - Een 49-jarige inwoner van de gemeente Hardenberg heeft bekend ontucht te hebben gepleegd met vijf jongens, in de leeftijd van vijftien tot en met achttien jaar.

De man werd gehoord naar aanleiding van de aangifte van een vader uit Dedemsvaart met wiens twee zoons de Hardenberger ontuchtige handelingen zou hebben gepleegd. Tijdens het verhoor bekende de man zich schuldig te hebben gemaakt aan soortgelijke feiten met in totaal vijf jongens. In verband met de psychische toestand waarin de Hardenberger verkeert, is hij opgenomen in een ziekenhuis. De politie, die het onderzoek nog niet heeft afgesloten, wenst in dit stadium geen verdere informatie te verstrekken.

Voorwaardelijke celstraffen voor ontucht

(van onze rechtbankverslaggeefster)

ZWOLLE - De rechtbank in Zwolle heeft donderdag twee inwoners van Ommen en Balkbrug (36 en 66 jaar) conform de eis veroordeeld tot voorwaardelijke gevangenisstraffen van negen en twaalf maanden.

De twee, die vorige week terechtstonden, worden schuldig geacht aan het plegen van ontucht met een jongen die toen tussen de veertien en zestien jaar oud was. De ontucht speelde zich af tussen 1980 en 1982. Het slachtoffer deed pas kort geleden aangifte. Daarbij werd duidelijk dat de man door hetgeen hem is overkomen ernstige trauma's heeft opgelopen. De rechtbank verwijt de oudste dader dat hij misbruik heeft gemaakt van een gezags- en vertrouwensrelatie. De jongen werkte inder tijd in zijn bedrijf.

Schoolhoofd Westerhaar gepakt wegens ontucht

Van onze correspondent

WESTERHAAR, donderdag

Het 39-jarige schoolhoofd Bart T. van de protestants-christelijke Albert Bakhuischool uit Westerhaar (gemeente Vriezenveen) wordt verdacht van het plegen van ontucht met een aantal van zijn leerlingen.

T. zou zich tijdens een schoolkamp hebben vergrepen aan tenminste vier meisjes in de leeftijd van elf en twaalf jaar.

„Het schoolhoofd heeft daarbij gebruik gemaakt van zijn overwicht als onderwijzer. Ouders van de slachtoffertjes hebben aangifte gedaan”, aldus persofficier van justitie mevrouw Heus uit Almelo. Volgens haar wordt de hoofdonderwijzer nog steeds verhoord. Ze verwacht nog meer aangiften. „Tot nu toe gaat het om het betasten van de kinderen”, aldus de persofficier. De verdachte, zelf vader van drie kinderen, woont naast de door hem geleide

school.

Het bericht over de arrestatie van de in het kerkdorp geliefde hoofdonderwijzer is ingeslagen als een bom. „We kunnen het nog steeds niet geloven. Bart is al meer dan tien jaar aan de school verbonden. Het was altijd zo'n keurig nette man, die zondags nooit een kerkdienst oversloeg”, verzucht een verbijsterde vertegenwoordigster van de medezeggenschapsraad van de Albert Bakhuischool.

Nieuwsblad van het Noorden • donderdag 10 september

Jongetje misbruikt

MEPEL — Een vierjarig jongetje is vorige week maandag na schooltijd in Meppel ernstig seksueel misbruikt. Het politie-onderzoek concentreert zich op de eigenaar van een donkerblauwe tweedeurs Ford. De letters Ford staan los van elkaar, zo heeft de politie als belangrijkste aanwijzing uit het onderzoek boven water gekregen. Hieruit wordt geconcludeerd dat de personenauto uit het begin van de jaren 70 dateert.

De dader, waarvan geen signalement bekend is, heeft op een andere dag een poging ondernomen een meisje in zijn auto mee te nemen. Het Meppeler jongetje werd vorige week maandagmiddag na schooltijd meegenomen. Hij speelde bij de ouderlijke woning op straat.

Vanwege de ernst van de zaak roept de politie eventuele getuigen op die mogelijk iets van het meenemen van de jongen hebben gezien. Twee rechercheurs houden zich vanaf de aangifte door de ouders permanent met deze zaak bezig.

Tbs voor seksueel misbruiken 9-jarige

Van een onzer verslaggevers

ZWOLLE — De rechtbank in Zwolle heeft donderdag de 42-jarige H.J.T.N. uit Steenwijk veroordeeld tot tbs met dwangverpleging wegens het seksueel misbruiken van een negenjarig meisje. Daarnaast kreeg N. een gevangenisstraf gelijk aan het voorarrest van 195 dagen opgelegd.

N. heeft volgens de rechtbank geslachtsgemeenschap gehad met het meisje. Ook heeft hij ontuchtige handelingen met haar gepleegd. N. is vaker voor zedendelicten met justitie in aanraking geweest. Hij heeft zelf de wens geuit om een terbeschikkingstelling te mogen ondergaan. De officier van justitie eiste dat vorige week ook.

Ontucht op school

SLAGHAREN — Een 49-jarige man uit Slagharen heeft zich schuldig gemaakt aan het plegen van ontucht met minderjarige leerlingen van de school voor voortgezet speciaal onderwijs in zijn woonplaats. Volgens de politie van Hardenberg heeft de man, die werkzaam is binnen de school, bekend zich in het afgelopen schooljaar ongeveer vijftig keer aan vijf leerlingen in de leeftijd van 14 tot 17 jaar te hebben vergrepen.

De ontuchtelijke handelingen werden in en buiten de school gepleegd. Inmiddels is de man wegens psychische problemen in een ziekenhuis opgenomen.

Man pleegt met neefjes ontucht

UTRECHT — De Utrechtse politie onderzoekt of de 40-jarige G.B. uit de Utrechtse wijk Zuilen behalve met twee achterneefjes met nog meer kinderen ontucht heeft gepleegd. G.B. werd woensdag aangehouden op verdenking van ontucht met een 11-jarige en een 12-jarig achterneefje. De jongetjes uit een klein dorp in de kop van Noord-Holland hadden de afgelopen zomer bij hem gelogeed.

N^v/hN 11-9-92

N^v/hN 14-9-92

UN 12/9

ZC 2/9

ZC 4/9

TEL 10/9

NV/N 12-9-92

Zeker vier slachtoffers

Inwoner Leek bekennt reeks ontuchtzaken

Van onze verslaggeefster Hilda Helmhout

LEEK — Een 20-jarige man uit Leek heeft bekend ontucht gepleegd te hebben met vier jongens, allen afkomstig uit Leek, in de leeftijd van 8 tot en met 15 jaar. De zaak werd aan het rollen gebracht toen de ouders van een elfjarig jongetje afgelopen dinsdag aangifte deden bij de politie. De man kon nog diezelfde avond worden aangehouden.

Hij bekende de volgende morgen dat hij seksuele handelingen met vier kinderen heeft gepleegd en naaktfoto's van hen heeft gemaakt. De Rijkspolitie van Leek en de afdeling jeugd en zeden van de Rijkspolitie Groningen onderzoeken nog of er meer jeugdige slachtoffers zijn.

De jongens van 8, 11, 14 en 15 jaar kwamen volgens een woordvoerder van de Rijkspolitie al enkele maanden bij de man thuis. Geen van de jongens durfde hier echter over te praten. Dinsdag kwam één van de kinderen overstuurd thuis en vertelde dat hij in de woning van de man was betast. De ouders van het elfjarige jongetje deden vervolgens aangifte.

Naaktfoto's

Na zijn aanhouding bekende de inwoner van Leek dat hij met nog een drietal jongens ontucht had gepleegd. Van de gemaakte naaktfoto's trof de politie tientallen exemplaren in de woning aan. Of er naast de vier jongens nog meer kinderen op deze foto's staan, kan de politie nog niet zeggen. "Er staat niet altijd een gezicht op," aldus de woordvoerder. Behalve eigen foto's zijn er ook fotomappen gevonden met beelden uit pornobladen. Het is niet duidelijk wat de man met de foto's beoogde.

Volgens de Rijkspolitie houdt deze ontuchtzaak geen verband met de 'kinderlokker-zaak' van juni dit jaar. Na Pinksteren werd er rond enkele basisscholen in

Leek en Tolbert een aantal malen een man gesignaleerd die zich voordeed als een medewerker van Veilig Verkeer Nederland. Hij vroeg de kinderen, meestal meisjes rond de tien jaar, om mee te gaan naar een andere plek om te worden gefotografeerd. Bovendien nam hij foto's van kinderen, terwijl hij met hen stond te praten. Na de vier aangiften in juni is er geen melding over een kinderlokker meer bij de politie binnengekomen.

Bürger demonstrieren für Schutz ihrer Kinder vor Sexualtätern

dpa, Altenkirchen
In einem Schweigemarsch zogen gestern 500 Demonstranten durch das rheinland-pfälzische Peterslahr (Kreis Altenkirchen) — durch den Ort, wo vor zwei Wochen die dreijährige Stefanie Spies von einem vorbestraften Straftäter sexuell mißhandelt und getötet worden war. Sie forderten auf Plakaten „hundertprozentigen Schutz vor Sex-Mördern“ und protestierten gegen eine „zu lasche Justiz“. „Sexualstraftäter müssen von unseren Kindern ferngehalten werden, sie dürfen nicht zu früh aus der Haft entlassen werden“, forderte einer der Demonstranten. Am Grab des Kindes legten sie einen Kranz nieder.

WEL 07.09.92

Demo gegen Sex-Täter

exp Peterslahr — „Hundertprozentigen Schutz vor Sex-Mördern“ für ihre Kinder forderten 500 Demonstranten in Peterslahr während eines Schweigemarsches. In dem kleinen Ort bei Altenkirchen (Rheinland-Pfalz) war vor zwei Wochen die dreijährige Stefanie Spies von einem einschlägig vorbestraften Mann sexuell mißhandelt und getötet worden (EXPRESS berichtete).

Die Demonstranten legten am Grab des Kindes einen Kranz nieder. Walter Glitsch von der Bürgerinitiative „Ver-ein zum Schutze unserer Kinder“, die zum Protest aufgerufen hatte, betonte: „Sexualstraftäter müssen von unseren Kindern ferngehalten werden. Sie dürfen nicht zu früh aus der Haft entlassen werden.“

EXP 07.09.92

Cel geëist voor ontucht met Meppeler meisjes

ASSEN - Tegen de 20-jarige R.N.S. uit Steenwijk is door de Asser officier van justitie mr. J.E. Münzebrock een jaar gevangenis, waarvan de helft voorwaardelijk, geëist voor het plegen van ontucht met drie meisjes uit Meppel. Ook zou S. een behandeling moeten ondergaan om herhaling te voorkomen, vervat in de eis tot verplicht reclaseringstoezicht.

De Steenwijker zou in 1987 tijdens het oppassen zijn toen vijfjarige nichtje onzedelijk hebben betast. Voor de rechtbank sprak S. dat tegen: zijn nichtje had volgens hem jeuk gehad en daar had hij wat tegen willen doen.

Ook ontkende S. dat hij in 1990 een dertienjarig meisje zou hebben misbruikt. Hij gaf het seksuele contact toe, maar dat had volgens hem op vrijwillige basis plaatsgevonden, in een schuurtje onder een flat. Tegen S. was voorts aangifte van ontucht gedaan door het veertienjarige zusje van zijn voormalige vriendin. Terwijl hij in hun woning logeerde zou hij het meisje onzedelijk hebben betast. Maar daar kon S. zich niets meer van herinneren.

De raadsman van S., mr. F. van Emst, dacht dat S. onder invloed van sterke drank bij thuiskomst zijn vriendin en haar zusje wellicht had verwisseld. Hij wees op het feit dat S. vroeger zelf seksueel misbruikt is en dat twee van de tenlasteleggingen hadden plaatsgevonden toen S. zelf nog minderjarig was. Daarom bepleitte hij vrijspraak.

S. gaf tegenover de rechtbank wel toe dat hij in maart van dit jaar zijn vroegere vriendin mishandeld heeft. Van Emst stelde dat door familieleden van de slachtoffers een hetze tegen S. is gevoerd.

Uitspraak op 5 oktober.

Theoloog voor ontucht met zeven jongens veroordeeld

Tel 21/6 Van onze correspondent ALMELO, woensdag

De 51-jarige theoloog Cornelius de K. uit Hengelo is gisteren door de Almeloise rechtbank veroordeeld tot 150 uren dienstverlening ter vervanging van drie maanden celstraf nadat de man zich had vergrepen aan enkele jongens.

Daarnaast werd de man drie maanden voorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd met een proeftijd van twee jaar. De Hengeloër bekende in totaal zeven slachtoffers in de leeftijd tot 18 jaar te hebben gemaakt. Gedurende de periode 1 mei 1991 tot 1 januari 1992 pleegde hij in zijn flatwoning ontucht met de negen tot tien jaar oude jongens, die regelmatig bij hem logeerden. Hij liet de kinderen thuis bij zich spelen en naar videofilms kijken. Ook nam hij ze mee uit eten.

Politie Loon op Zand voor derde keer in opspraak

bejaarde Kaatsheuvelnaar vorig jaar augustus door de rechtbank in Breda tot drie jaar werd veroordeeld. Mogelijk ontbrekend recht, stelt een 24-jarige vrouw uit Maasland, die destijds in Loon op Zand door de politie als getuige is gehoord. Zij kreeg onlangs het uitgewerkte proces-verbaal onder ogen en constateerde dat sprake was van onwaarheden en een valse voorstelling van zaken. De vrouw kaarte de zaak aan bij de vaste Kamercommissie voor justitie. Op verzoek van de familie houdt al enige tijd de psycholoog B. Rossen zich met de zaak bezig. Rossen is als deskundige vooral bekend geworden door gerucht-makende zedenzaken als in Oude Pekela. Hij concludeert voorlopig voorzichtig dat de Loonse politie „onzorgvuldig“ is geweest.

De familie van de veroordeelde overweegt herziening van het vonnis aan te vragen. Een aantal verontruste inwoners van Loon op Zand heeft, met steun van de NVSH, intussen een gratieverzoek ingediend bij staatssecretaris Kostjo van Justitie. Bij de politie in Loon op Zand was gisteren niemand voor commentaar bereikbaar. Wel bij de Rijkspolitie District Breda, waar onder Loon op Zand ressorteert. Woordvoerder H. Ketelaar: „Dit komt het korps in Loon op Zand wel heel erg slecht uit. Na alles wat zich heeft afgespeeld, waren we er juist weer bezig met teambuilding.“

door Toine van Corven
LOON OP ZAND — Wat is er mis met het politiekorps in Loon op Zand? Dat vraagt menige inwoner van de Brabantse gemeente zich af nu agenten van de groep Loon op Zand van de rijkspolitie voor de derde keer in korte tijd in opspraak zijn gekomen. Na eerst een onderlinge schietpartij met dodelijke afloop (maart) en drie maanden later een onduidelijke schorsing van drie wachmeesters, wordt nu ernstig getwijfeld of er bij het uitwerken van verklaringen in de geruchtmakende zedenzaak tegen een 70-jarige man uit Kaatsheuvel, door Loonse agenten wellicht bewust met de waarheid is gesjoemeld. Het korps zit met het zoveelste incident stevig in de maag. Op 23 mei vorig jaar maakte de politie van zes verklaringen bij, op basis waarvan de

herziening van het vonnis aan te vragen. Een aantal verontruste inwoners van Loon op Zand heeft, met steun van de NVSH, intussen een gratieverzoek ingediend bij staatssecretaris Kostjo van Justitie. Bij de politie in Loon op Zand was gisteren niemand voor commentaar bereikbaar. Wel bij de Rijkspolitie District Breda, waar onder Loon op Zand ressorteert. Woordvoerder H. Ketelaar: „Dit komt het korps in Loon op Zand wel heel erg slecht uit. Na alles wat zich heeft afgespeeld, waren we er juist weer bezig met teambuilding.“

De familie van de veroordeelde overweegt herziening van het vonnis aan te vragen. Een aantal verontruste inwoners van Loon op Zand heeft, met steun van de NVSH, intussen een gratieverzoek ingediend bij staatssecretaris Kostjo van Justitie. Bij de politie in Loon op Zand was gisteren niemand voor commentaar bereikbaar. Wel bij de Rijkspolitie District Breda, waar onder Loon op Zand ressorteert. Woordvoerder H. Ketelaar: „Dit komt het korps in Loon op Zand wel heel erg slecht uit. Na alles wat zich heeft afgespeeld, waren we er juist weer bezig met teambuilding.“

De familie van de veroordeelde overweegt herziening van het vonnis aan te vragen. Een aantal verontruste inwoners van Loon op Zand heeft, met steun van de NVSH, intussen een gratieverzoek ingediend bij staatssecretaris Kostjo van Justitie. Bij de politie in Loon op Zand was gisteren niemand voor commentaar bereikbaar. Wel bij de Rijkspolitie District Breda, waar onder Loon op Zand ressorteert. Woordvoerder H. Ketelaar: „Dit komt het korps in Loon op Zand wel heel erg slecht uit. Na alles wat zich heeft afgespeeld, waren we er juist weer bezig met teambuilding.“

Drie misbruikte kleinkinderen krijgen 60 mln

PITTSBURGH (AP) — Een rechter in de Amerikaanse staat Pennsylvania heeft drie kinderen 37 miljoen dollar (ruim zestig miljoen gulden) smartegeld toegewezen.

De drie kinderen waren seksueel misbruikt door hun opa. De grootvader in kwestie is in 1989 al veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftig tot honderd jaar. Hij had zijn kleinkinderen tussen 1986 en medio 1988 in zijn huis misbruikt.

6+E 29/9

ALG. DAGBLAD 21-9-91

Een verkrachting door een 14-jarige jongen is in Nederland geen uitzondering meer. Het aantal zedendelicten, gepleegd door pubers, is volgens de hulpverlening en justitie op een zorgwekkend niveau beland. De verkrachtingszaak in Tropicana - het Rotterdamse zwemparadijs waar 5 meisjes door een groep jongeren werd misbruikt - is het zoveelste bewijs van een treurige ontwikkeling: het zedendelict als populair tijdverdrijf.

Twee jongens opgepakt voor verkrachtingen in Tropicana

DE ZEDENTERREUR VAN DE PUBERS

door AART LENSINK

LEIDEN — Vol ongelooft nam Nederland vorig jaar kennis van de onbegrijpelijke daden van een 12-jarig Enschedees knaapje.

Het jochie had het gepresteerd om 200 jongens en meisjes van zijn eigen leeftijd aan te randen. Niet alleen de omvang van de seksuele vergripen schokte de internationale pers, ook de leeftijd. Waarom speelde het ventje niet met Lego? En, als hij kwaad wilde: waarom jatte hij niet een rol drop?

De jongen, die inmiddels is behandeld en 6 maanden tuchtschool achter de rug heeft, is beslist niet de enige die op zeer jeugdige leeftijd over de schreef gaat. Het aantal door pubers gepleegde zedendelicten is op een zorgwekkend niveau beland. Statisticus Ronald Meijer van het Ministerie van Justitie concludeert dat het totale aantal seksuele misdrijven de laatste jaren weliswaar licht is gedaald, maar dat het ernstige zedendelict als 'populair tijdverdrijf' flink toeneemt onder 12 tot 18-jarigen.

Geen incidenten

In 1987 bijvoorbeeld werden 63 verkrachtingen gerapporteerd, vorig jaar waren dat er 88. Lichte seksuele misdrijven als exhibitionisme zijn in die 4 jaar gedaald: van 77 naar 67. Het aantal aanrandingen daarentegen bedroeg vorig jaar 122, terwijl de seksuele misdrijven als betasten, knijpen en seksuele intimidatie 84 keer voorkwamen.

Aanrandingen en verkrachtingen zijn duidelijk geen incidenten meer. De recente verkrachtingen in het Rotterdamse zwemparadijs Tropicana vormen het voorlopige slotakkoord van een reeks aanrandingen en verkrachtingen waarmee jonge jongens de laatste jaren regelmatig in het nieuws komen. Een greep uit recente zedendelicten.

Onlangs bekenden twee 15-jarige Bredase jongens dat ze een meisje hadden verkracht en bedreigd. Hun verklaring: 'zin in een vrouw'. Deze zomer werd in Utrecht een 14-jarige jongen aangehouden die bekende in 10 weken tijd 7 meisjes te hebben aangerand. Motief: 'zin in seks'. Een vriendenclubje van 9 jongens tussen de 12 en 15 jaar werd vorig jaar in Twello opgepakt omdat ze in het zwembad een seksuele terreuractie had uitgevoerd jegens een stel meisjes. De reden: 'stoer doen'.

Het aantal ernstige zedendelicten gepleegd door jongeren tussen de 12 en 18 jaar zit ook dit jaar al ruim boven de 100. Het gaat om gerapporteerde gevallen. De talloze slachtoffers van ontucht, incest en aanranding die niet naar politie en hulpverlening zijn gestapt, zijn niet meegeteld.

„Jeugdzedendelicten vormen nog steeds een tamelijk

ROTTERDAM (ANP) — De Rotterdamse politie heeft gisteren een 18-jarige jongen uit Spijkenisse en een 14-jarige jongen uit Rotterdam aangehouden in verband met de verkrachting en aanranding van vier meisjes afgelopen zaterdag nacht in het tropisch zwembad Tropicana in de Maasstad. Tijdens een dans- en zwemfeest werden de vier meisjes door een groep jongeren belaagd en ten overstaan van velen seksueel misbruikt.

Twee 18-jarige meisjes, een uit Rotterdam en een uit Amsterdam, hebben bij de politie aangifte gedaan, dat zij zijn verkracht. Twee andere meisjes, een 21-jarige uit Amsterdam en

een 16-jarige uit Diemen, hebben aangifte gedaan van aanranding. De twee verdachten hebben nog niet bekend. De politie hoopt aan de hand van getuigenverklaringen meer arrestaties te kunnen verrichten.

De politie, die de zaak zeer hoog opneemt, gaat ervan uit dat ook mensen die niet tot de groep jongeren behoorden, moeten hebben gezien wat zich in het water afspeelde. Maar niemand greep in. Het feest in Tropicana werd door 1500 tot 1700 mensen bijgewoond.

De meisjes wisten zich uiteindelijk aan hun belagers te onworstelen en hebben de bedrijfsleiding van het zwembad gealarmeerd, die onmiddellijk de poli-

tie waarschuwde.

Directeur B. Kenter van Tropicana betreurt het voorval in hoge mate, temeer daar het buiten de officiële openingstijden van het bad is gebeurd. Voor de zwem- en dansparty was het bad afgehuurd door een organisatie die al drie keer eerder een dergelijk festijn in Tropicana had gehouden. Naast de eigen badmeesters en beveiligingsbeambten van Tropicana waren ook toezichhouders van de organisator aanwezig. De discoparty's die veelal door jongeren worden bezocht, zijn tot nu toe zonder incidenten verlopen. Tropicana zal met de organisator van de feesten geen zaken meer doen, aldus Kenter.

seksueel geweld op zwemfeest

Door onze correspondent

ROTTERDAM, 1 SEPT. De politie in Rotterdam heeft gisteren een 18-jarige jongen uit Spijkenisse en een 14-jarige jongen uit Rotterdam aangehouden in verband met de verkrachting en aanranding van vier meisjes zaterdagavond in het zwembad Tropicana. Gisteren meldde het vierde slachtoffer zich bij de politie. Tijdens een dans- en zwemfeest werden de meisjes in het water door een groep jongeren belaagd en seksueel misbruikt.

Twee 18-jarige meisjes uit Rotterdam en Amsterdam hebben bij de politie aangifte van verkrachting gedaan. Twee andere meisjes, een 21-jarige inwonerster van Amsterdam en een 16-jarig meisje uit Diemen, hebben aangifte gedaan van aanranding. De twee

verdachten hebben nog niet bekend, aldus de politie. Aan de hand van getuigenverklaringen hoopt de politie meer verdachten te kunnen aanhouden. De groep zou volgens de politie uit tien tot vijftien jongeren hebben bestaan.

De politie gaat ervan uit dat ook bezoekers die niet tot de verdachte groep behoorden moeten hebben gezien wat er in het water gebeurde. Niemand greep in. De meisjes wisten zich aan hun belagers te onworstelen en hebben de bedrijfsleiding van het zwembad gealarmeerd. Direct daarna werd de politie gewaarschuwd. Het feest, een zogenoemde 'swim and dance party', werd door ruim 1.500 mensen bijgewoond.

De 'swim and dance party' werd voor de derde keer georganiseerd door de Rotterdamse stichting L & L Productions, die Tropicana had afgehuurd. „Het is een combinatie van een disco- en zwemfeest”, zegt directeur D.F. Flink van CenterParcs, de eigen-

naar van Tropicana. Bij de eerdere feesten hebben zich geen incidenten voorgedaan. De discofeesten worden veelal door jongeren bezocht. Ook de politie in Rotterdam heeft nog geen problemen gehad met dit soort feesten.

CenterParcs zal naar aanleiding van het incident „zeker geen zaken meer doen” met de organisator van het feest. „Dit is absoluut voor het laatst geweest, zeker wat betreft L & L Productions”, aldus Flink. „Zij hebben zich niet aan de belofte gehouden dat ze de zaak onder controle zouden houden.” L & L Productions was vanmorgen niet voor commentaar bereikbaar.

Volgens Flink waren zaterdagavond twintig mensen aanwezig van L & L Productions, van wie er tien specifiek bij de bewaking waren betrokken. Tropicana zelf had twee bewakers ter plaatse.

onontgonnen gebied”, zegt psycholoog, seksuoloog en jeugdpsychiater dr. Frits Bruinsma. Hij behandelt bij de Utrechtse Rutgersstichting en in zijn eigen praktijk dagelijks jongens die zijn doorgestuurd door justitie. Kinderen nog, aan wie therapeutisch moet worden gesleuteld omdat ze zich hebben vergrepen aan een zusje of buurmeisje. Bruinsma: „Je moet ze proberen in te prenten dat ze het zelf gedaan hebben. Dat het niet ligt aan het meisje dat het zogenaamd uitlokte. Hoe lang sommigen dat waanidee volhouden is ongelooflijk.”

De aandacht voor jeugdige zedendelinquentie neemt, zowel van politie en justitie als van wetenschappelijke zijde toe.

Dat laatste blijkt uit het onderzoek dat Bruinsma deze dagen begint in het Achterhoekse tuchtinternaat Harreveld, waar aan de persoonlijkheid van jeugdige verkrachters wordt geschaafd. Het onderzoek, dat 3 jaar vergt, moet enige duidelijkheid brengen in de motieven en achtergronden van de daders en de efficiëntste wijze van behandeling.

Normen

Het is hard nodig, meent Bruinsma, dat deze groep jongeren eens wordt bestudeerd. De omvang van het probleem begint immers grote vormen aan te nemen. Momenteel adviseert hij politie en justitie over de verkrach-

ters in Tropicana. Een duidelijk voorbeeld, vindt hijzelf, van hoe achtergronden en normen tot een strafbare daad kunnen leiden.

Bruinsma licht toe: „In een test vragen wij jongens of ze zich in een lift zouden vergripen aan een meisje als ze vooraf wisten dat er geen straf op stond en niet zouden worden betrapt. De onder-vraagde Nederlandse jongens zeiden dat ze het zouden doen, omdat geen bestraffing zou volgen. De buitenlandse jongeren zouden zich eveneens aan het meisje vergripen. Maar dan omdat je, als je in zo'n situatie belandt, altijd een meisje moet pakken.”

VERVOLG OP PAGINA 19

VERVOLG VAN PAG. 15

Dat is een cultuurverschil dat tot zulke excessen kan leiden. Je normen en denkbeelden over vrouwen bepalen of je de gedachte aan een verkrachting een gedachte laat of dat je haar in praktijk brengt.” De achtergrond van de daders speelt volgens Bruinsma een belangrijke rol. Jongeren

die de bekende moeilijke jeugd hebben doorgemaakt, vertonen volgens hem vaker onzedelijk gedrag. „Vooral de sterk verwaarloosden met een gebrek aan gewetensvorming, vergripen zich aan vrouwen of meisjes.”

Dr. Ruud Bullens, orthopedagoog en directeur van het Amubulant Bureau voor Jeugd welzijnszorg in Leiden, is na al de jaren dat hij jeugdige zedendelinquenten behandelt, niet tot de conclusie gekomen dat er een recht-

DE ZEDENTERREUR VAN DE PUBERS

streeks verband bestaat tussen een moeilijke jeugd en een verkrachting. Hij heeft naar eigen zeggen nauwelijks een lijn kunnen ontdekken in de sociale achtergronden van de daders.

„Ik heb verscheidene type jongens behandeld. Met een hoog of laag IQ, mooie en lelijke, knapen uit de Schilderswijk en het Gooi. Maar als er al een gemiddelde dader is, is het de naïeve jongen die achter anderen aanloopt en nog geen eigen identiteit heeft. De onzekere puber die zich laat opjutten.”

Bullens heeft een 12-jarige jongen behandeld die representatief mag worden genoemd. Hij was zijn vriendjes op stap toen de leider van het stel voorstelde 'een lekkere meid te grazen te nemen'. De jongen, die aanvankelijk niet wilde, werd uitgemaakt voor

mietje, nam vervolgens snel het voortouw en randde een jonge vrouw aan. Bullens: „Als je zo'n jongen met 6 maanden tuchtschool straft, maar hem niet helpt, is de kans op herhaling groot. Hij verwijft de samenleving het incident en vergeet zichzelf

schuldig te stellen.”

Behalve de verkrachters en aanranders — de ernstige gevallen — is er volgens Bruinsma nog een onontdekte groep zedendelinquenten: de ontuchtplegers. Jongens van 12 die het met een zusje of buurmeisje van 6 doen. Het gaat volgens hem om jongeren die veel zijn gepest en 'niet goed met gevoelens kunnen omgaan.' Zoals een 15-jarige verlegen jongen die met het 6-jarige zusje van een vriend het bed deelde omdat hij haar aantrekkelijk vond

en zij tegen hem opkeek.

Bullens: „De behandeling van jeugdige verkrachters staat nog redelijk in de kinderschoenen, juist omdat het zo'n nieuw fenomeen is. Ze vallen onder het jeugdrecht en dat voorziet vooral in tuchtstraffen en niet zozeer in therapie. Toch moeten we toe naar directe hulp. Het liefst vanaf het moment dat ze bij het politiebureau binnenkomen. Ze moeten meteen worden geconfronteerd met het leed dat ze hebben veroorzaakt. Ze moeten uit hun eigen onverantwoordelijke wereldje wegvallen en leren dat ze verantwoordelijk zijn voor hun daden.”

Vijftienjarige verkracht meisje van veertien

UTRECHT — De politie heeft gistermiddag om vier uur een 15-jarige Utrechter aangehouden, die onder bedreiging op het Kampereiland in de Utrechtse wijk Lunetten in een auto een 14-jarig meisje heeft verkracht. Het vermoeden bestaat dat het gebeuren is afgeschermd door een groepje jongens. Onderzocht wordt of de knaap meer slachtoffers heeft gemaakt.

"Ze hebben een groot geheim"

Seksuele mishandeling jongens groot probleem

C.E. 24-9-92

Interview

door Jan Westerlaken

Soms gebeurde dat 12 jaar achter elkaar.
De Leidse psycholoog Ron van Outsem, werkzaam bij het JAC (Jongeren Advies Centrum) in Amsterdam, komt in een boek dat hij hierover schreef, tot de conclusie dat er sprake is van een levensgroot probleem. Mannen, zegt hij, kunnen er geestelijk en lichamelijk diep door in de put raken. "Ze hebben iets dat houden. Er rust een taboe op. Mijn bedoeling met het boek is een aanzet te geven dat te doorbreken". Met andere woorden:

seksuele mishandeling is niet louter een probleem voor vrouwen. Klopt, reageert Van Outsem. "Jongens en meiden zijn beiden slachtoffers. Alleen mannen worden naar de achtergrond gedrongen. Puur omdat men denkt dat dit alleen vrouwen overkomt. Seksueel misbruik van kinderen komt tot twaalf jaar even veel voor bij jongens als meisjes. Op latere leeftijd zijn meisjes vaker het slachtoffer".

Wat zijn het voor mensen die jongens seksueel mishandelen? Ron van Outsem zegt er dit over: "De volksmond staat snel klaar met zijn oordeel. Het zullen wel homoseksuelen zijn. Mannen die dit doen, vallen echter niet op er ook vrouwen zijn die jongens seksueel misbruiken. Die verhouding ligt bijna fifty fifty. Vrouwen zijn iets in de minderheid, maar het scheelt niet veel".

Over het algemeen zijn de pleegers van seksueel geweld normaal mensen. Ze komen uit alle la-

gen van de bevolking en niet alleen maar uit a-sociale gezinnen, zoals nogal eens wordt gedacht. Van Outsem: "Zeker, in probleemgezinnen komt seksuele mishandeling meer voor. Maar ook bij de dokter en de advocaat thuis worden jongens seksueel misbruikt".

Een gevolg hiervan is dat de jongens vaak enorm aan zichzelf gaan twijfelen. Twijfelen over de vraag of ze nu als hetero of homo door het leven moeten gaan. Ron van Outsem rekent echter af met de gedachte, dat een seksueel misbruikte jongen op latere leeftijd altijd homo wordt. "Mensen denken dat, maar dat zijn pure nonsens die nergens op slaan".

Het probleem is groot, zegt de Leidse psycholoog, maar zeker niet groter dan zo'n honderd jaar geleden. "Ik heb de cijfers van nu en van een eeuw geleden naast elkaar gelegd. De verschillen zijn minimaal. Niet alleen in Nederland, maar ook in andere Europese landen. Seksuele mis-

ben gehad erover te praten met mensen die zij vertrouwen. "Ze moeten er niet mee blijven rondlopen. Pas als er over wordt gepraat kan er wat aan de problemen worden gedaan. Dan worden ze duidelijk en kan er gericht hulp worden geboden. Een groot deel van die mensen is 'verslaafd' aan seksuele mishandeling. Ze weten dat het niet kan wat ze doen, maar ze kunnen niet stoppen. Dus gaan ze ermee door. Voor hen geldt hetzelfde advies als voor de slachtoffers: praat erover. Vroeg of laat wordt het toch bekend. Zeker als er aangifte wordt gedaan. Dan belandt de pleger in de gevangenis en heeft hij of zij een strafblad".

Nieuwsblad van het Noorden • vrijdag 18 september 1992

Boek over seksuele mishandeling jongens moet taboe doorbreken

Van onze verslaggever Jan Westerlaken

LEIDEN — Er zijn ongeveer 300.000 jongens en mannen in Nederland die seksueel zijn mishandeld. Dat is 4 procent van de mannelijke bevolking. Soms gebeurde dat 12 jaar achter elkaar. De Leidse psycholoog Ron van Outsem, werkzaam bij het JAC (Jongeren Advies Centrum) in Amsterdam, komt in een boek dat hij over het onderwerp schreef, tot de conclusie dat er sprake is van een levensgroot probleem. Mannen, zegt hij, kunnen er geestelijk en lichamelijk diep door in de put raken. "Ze hebben iets dat ze, hoe dan ook, geheim moeten houden. Er rust een taboe op. Ik wil met het boek een aanzet geven dat taboe te doorbreken".

Met andere woorden: seksuele mishandeling is niet louter een probleem voor vrouwen. Klopt, reageert Van Outsem. "Jongens en meisjes zijn beiden slachtoffers. Alleen bij mannen wordt het naar de achtergrond gedrongen. Louter omdat men denkt dat dit alleen vrouwen overkomt. Seksueel misbruik van kinderen komt tot twaalf jaar even veel voor bij jongens als meisjes. Op latere leeftijd zijn meisjes vaker het slachtoffer".

Normaal

Over het algemeen zijn de pleegers van seksueel geweld normale mensen. Ze komen uit alle lagen van de bevolking, niet alleen uit a-sociale gezinnen, zoals nogal eens wordt gedacht. Van Outsem: "Zeker. In probleemgezinnen komt seksuele mishandeling meer voor. Maar ook bij de dokter en de advocaat thuis worden soms jongens seksueel misbruikt".

Een gevolg ervan is dat de misbruikte jongens vaak ernstig over zichzelf gaan twijfelen. Twijfel over de vraag of ze als hetero of homo door het leven moeten gaan. Ron van Outsem rekent echter af met de gedachte, dat een seksueel misbruikte jongen op latere leeftijd altijd homoseksueel wordt. "Men denkt dat wel, maar dat is pure nonsens".

Het probleem is groot, zegt de Leidse psycholoog, maar zeker niet groter dan zo'n honderd jaar geleden. "Ik heb de cijfers van nu en van een eeuw geleden naast elkaar gelegd. De verschillen zijn minimaal. Niet alleen in Nederland, maar ook in andere Europese landen. Seksuele mishandeling van jongens is een probleem van

alle tijden. De cijfers van toen en nu verschillen nauwelijks, alleen krijgt het verschijnsel nu wat meer aandacht dan honderd jaar terug".

Ron van Outsem stelt zich daarbij de vraag of die aandacht voldoende is om het vergrijp terug te dringen. Een voordeel ervan, vindt hij, is dat er over kan worden gepraat. "Zodoende kan er sneller aan de bel worden getrokken en kan er eerder een eind aan worden gemaakt. De gevolgen kunnen dan voor het slachtoffer minder ernstig zijn".

Advies

Ron van Outsem adviseert jongens die met het probleem te maken hebben of te maken heb-

ben gehad erover te praten met mensen die zij vertrouwen. "Ze moeten er niet mee blijven rondlopen. Pas als er over wordt gepraat kan er wat aan de problemen worden gedaan. Dan worden ze duidelijk en kan er gericht hulp worden geboden. Een groot deel van die mensen is 'verslaafd' aan seksuele mishandeling. Ze weten dat het verboden is, maar ze kunnen er niet mee stoppen. Voor hen geldt hetzelfde advies als voor de slachtoffers: praat erover. Vroeg of laat wordt het toch bekend. Zeker als er aangifte wordt gedaan. Dan belandt de pleger in de gevangenis en krijgt hij of zij een strafblad".

handeling van jongens is een probleem van alle tijden. Het is een stabiel verschijnsel. Alleen nu krijgt het wat meer aandacht dan honderd jaar terug".

Ron van Outsem stelt zich daarbij de vraag of die aandacht voldoende is om dit vergrijp terug te dringen. Een voordeel ervan, vindt hij, is dat er over kan worden gepraat. "Zodoende kan er sneller aan de bel worden getrokken als er wat aan de hand is en kan er eerder een eind aan worden gemaakt. De gevolgen zijn dan voor het slachtoffer minder ernstig".

Ron van Outsem adviseert jongens die met dit probleem te maken hebben of te maken hebben gehad erover te praten met mensen die zij vertrouwen. "Ze moeten er niet mee blijven rondlopen. Pas als er over wordt gepraat kan er wat aan de problemen worden gedaan. Dan worden ze duidelijk en kan er gericht hulp worden geboden. Een groot deel van die mensen is 'verslaafd' aan seksuele mishandeling. Ze weten dat het niet kan wat ze doen, maar ze kunnen niet stoppen. Dus gaan ze ermee door. Voor hen geldt hetzelfde advies als voor de slachtoffers: praat erover. Vroeg of laat wordt het toch bekend. Zeker als er aangifte wordt gedaan. Dan belandt de pleger in de gevangenis en heeft hij of zij een strafblad".

Jongens(blijken vaak door vrouwen te worden misbruikt

DEN HAAG (ANP) — De jongens die de afgelopen twaalf maanden belden met de speciale 06-kinderlijn om te klagen over seksuele mishandeling, hebben bijna allemaal aangegeven dat de dader een vrouw was. In de helft van de gevallen betrof het familie en in dat geval vaak de moeder.

Dit bleek gisteren in Den Haag bij de afsluiting van de vorig jaar september gestarte landelijke campagne tegen kindermishandeling 'Over sommige geheimen moet je praten'. Onderdeel daarvan was een 06-hulplijn waar mishandelde kinderen hun hart konden luchten.

Van de jongens die opbelden, klaagde ruim eenderde (35 procent) over seksuele mishandeling, wat zelfs meer was dan bij meisjes (30,5 procent). De seksueel misbruikte jongens waren veelal ouder dan vijftien jaar.

Voorzitter Kraaijeveld van de organisaties tegen kindermishandeling die voor deze campagne samenwerkten (SotK), zei dat door recente publiciteit jongens waarschijnlijk meer durven praten over seksueel

misbruik. Verder zijn volgens haar de Kindertelefoons alerder op dit soort signalen als gevolg van bijscholing. Ze beoordelen de verhalen van de jongens als 'kort' en 'afstandelijk'. Maar de boodschap was overduidelijk.

De campagne tegen kindermishandeling die in allerlei vormen veel aandacht kreeg in de massamedia, was bedoeld om de slachtoffers uit hun isolement te halen. Verbreking van de eenzaamheid is nodig omdat de betrokken kinderen er anders in bepaalde gevallen onderdoor gaan. De tweede doelgroep waren de volwassenen. Zij konden voor advies eveneens terecht op een speciale telefoonlijn.

Op het landelijk nummer voor mishandelde kinderen kwamen in de actieperiode vierduizend

telefoontjes binnen; bij de daarvoor al opererende regionale kindertelefoons lag dat aantal op circa twaalfhonderd. Op ieder gesprek werden drie 'stille telefoontjes' genoteerd, waarin vermoedelijk uit angst niets werd gezegd. Al met al belden er twee keer zoveel meisjes als jongens. De meeste gesprekken gingen over lichamelijke mishandeling. Psychische mishandeling kwam ook voor, maar daarover is niets opgetekend.

Met het telefoonnummer voor volwassenen werd 3400 keer contact opgenomen. In een kwart van de gevallen belden ook kinderen, maar die wilden informatie voor een spreekbeurt of werkstuk. Om hulp werd vooral gevraagd door ouders, docenten en bemiddelaars die een vermoeden hadden van kindermishandeling. Ook mensen bij wie het verleden door de campagne weer boven kwam, meldden zich.

Een gevolg was ook dat de vertrouwensartsen voor kindermishandeling meer werk kregen. De normale toename van het aantal

meldingen bedroeg jaarlijks al 10 procent, maar bij voorbeeld het laatste kwartaal van 1991 steeg dit aantal met 28 procent in vergelijking met dezelfde periode het jaar ervoor.

Voorzitter Kraaijeveld, tevens burgemeester van Hilversum, sprak van een geslaagde actie die een taboe heeft doorbroken. Omdat het doel is bereikt, heft de SotK zich op. Alle zaken die zijn ontwikkeld, worden overgedragen aan de instellingen die bij de campagne waren betrokken. De hulplijn voor kinderen (06-8400) gaat nog een jaar door en die voor volwassenen (06-8381) tot mei.

De meer dan een miljoen gulden kostende actie was onder meer gefinancierd door het ministerie van onderwijs en WVC. Staatssecretaris Wallage (onderwijs) kreeg bij de afsluiting een exemplaar uitgereikt van een voorlichtingsboekje voor kinderen van de eerste klassen van LBO en MAVO. Het is gebaseerd op ideeën van kinderen over de vraag hoe kindermishandeling kan worden voorkomen.

SEKSUEEL MISBRUIK BIJ JONGENS STIJGT

T E L 3 1/9
Van onze onderwijsredactie
DEN HAAG, woensdag

De Kindertelefoon registreerde het afgelopen jaar een stijgend aantal gesprekken van jongens die seksueel misbruikt worden. Nog steeds wordt de lijn tweemaal zoveel door meisjes dan door jongens gebeld, maar van

Kindertelefoon: Vrouw bijna altijd de dader

alle door jongens gevoerde gesprekken ging 35% over seksuele mishandeling.

De seksueel misbruikte jongens zijn veelal ouder dan vijftien jaar. De plegers van de misdaad: in de helft van de gevallen familie, vaak de moeder en bijna altijd een vrouw.

Dit blijkt uit het eindverslag van de campagne *Over sommige geheimen moet je praten* van de stichting Samenwerkende Organisaties tegen Kindermishandeling SotK.

Het verslag werd aangeboden aan staatssecretaris Wallage (Onderwijs). De bewinds-

man nam tevens het boekje *Mijn Idee* in ontvangst. Daarin schrijven jongeren over kindermishandeling. Ze vertellen ervaringen en dragen ideeën aan om mishandeling te doen stoppen. Het boekje is bestemd voor kinderen van de eerste klassen van lbo en mavo.

Afstandelijk

Bij de Kindertelefoon vormen de jongens een vrij nieuwe groep praters. Men neemt aan dat de campagne ertoe heeft bijgedragen het idee op te heffen dat 'jongens niet over hun problemen praten'. Ze praten wél. „Kort en afstandelijk”, aldus de medewerkers, „maar ze praten”.

De Kindertelefoon ontvangt maandelijks zo'n vier- à vijfhonderd telefoontjes van mishandelde kinderen. De lijn wordt voor meer zaken gebeld: de telefoon rinkelt er 50.000 keer per jaar, zo meldt *Mijn Idee*. In totaal voerden de medewerkers bijna 4000 indringende gesprekken. Veertig procent van de meisjes praatte over lichamelijke mishandeling, 30,5% over seksuele mishandeling.

Jongens vaak door vrouwen misbruikt

DEN HAAG (ANP) - De jongens die de afgelopen twaalf maanden belden met de speciale 06-kinderlijn om te klagen over seksuele mishandeling, hebben bijna allemaal aangegeven dat de dader een vrouw was. In de helft van de gevallen betrof het familie en in dat geval vaak de moeder.

Dit bleek gisteren in Den Haag bij de afsluiting van de vorig jaar september gestarte landelijke campagne tegen kindermishandeling „Over sommige geheimen moet je praten”. Onderdeel daarvan was een 06-hulplijn waar mishandelde kinderen hun hart konden luchten.

Van de jongens die belden, klaagde ruim een derde (35 procent) over seksuele mishandeling, wat zelfs meer was dan bij meisjes (30,5 procent). De jongens waren veelal ouder dan vijftien jaar. Voorzitter J. Kraaijeveld-Wouters van de organisaties tegen kindermishandeling zei dat waarschijnlijk door recente publiciteit jongens meer durven te praten over seksueel misbruik.

Speciale 06-kinderlijn:

Jongens vaak door vrouwen misbruikt

Van onze redactie binnenland
DEN HAAG — De jongens die de afgelopen twaalf maanden belden met de speciale 06-kinderlijn om te klagen over seksuele mishandeling, hebben bijna allemaal aangegeven dat de dader een vrouw was. In de helft van de gevallen betrof het familie en in dat geval vaak de moeder.

Dit bleek gisteren in Den Haag bij de afsluiting van de vorig jaar september gestarte landelijke campagne tegen kindermishandeling 'Over sommige geheimen moet je praten'. Onderdeel daarvan was een 06-hulplijn waar mishandelde kinderen hun hart konden luchten.

Van de jongens die belden, klaagde ruim een derde (35 procent) over seksuele mishandeling, wat zelfs meer was dan bij meisjes (30,5 procent). De seksueel misbruikte jongens waren veelal ouder dan 15 jaar. Voorzitter J. Kraaijeveld-Wouters van de organisaties tegen kindermishandeling die voor deze campagne samenwerkten (SotK), zei dat waarschijnlijk door recente publiciteit jongens meer durven te

praten over sexueel misbruik.

Het gaat overigens om een voorlopig beeld, zo werd bij de presentatie benadrukt. De Kindertelefoons beoordelen de verhalen van de jongens als 'kort' en 'afstandelijk'. Zij zijn daarom soms moeilijk in te schatten.

De campagne tegen kindermishandeling was bedoeld om de slachtoffers uit hun isolement te halen. Verbreking van de eenzaamheid is nodig omdat de betrokken kinderen anders — soms letterlijk — kapot gaan.

Op het landelijk nummer voor mishandelde kinderen kwamen in de actieperiode 4000 telefoontjes binnen; bij de daarvoor al opererende regionale kindertelefoons lag dat aantal op circa 1200. Op ieder gesprek werden drie 'stille' telefoontjes genoteerd, waarin vermoedelijk uit angst niets werd gezegd. Al met al belden er twee keer zoveel meisjes als jongens. De meeste gesprekken gingen over lichamelijke mishandeling. Psychische mishandeling kwam ook voor maar daarover is niet apart geadminestreerd.

(Van één onzer verslaggevers)

ENSCHÉDE - Nederland reageerde geschokt toen vorig jaar de 'Enschedese affaire' aan het licht kwam. Een twaalfjarige jongen uit die stad werd beschuldigd zich in anderhalf jaar tijd te hebben vergrepen aan tweehonderd kinderen.

Over de hel waar een gezin doorheen moet, als kinderen seksueel zijn misbruikt, gaat het vandaag verschenen boekje 'Als ik het vertel, dan krijg ik straf' van Karin Koopman. Vreemd vond Karin (33) het wel. Dat haar dochter Lara (nu 8) ineens niet meer buiten wilde spelen en dat Anne (nu 6) plotseling weer was begonnen met bedplassen. 'Maar ik zocht er niets ernstigs achter. Ik denk dat je als ouder bang bent voor de confrontatie en daarom vermoedens van seksueel misbruik verdringt', vertelt de moeder/schrijfster. Soms begrijpt ze zichzelf niet. Als dertienjarig meisje was ze immers zelf seksueel misbruikt door de negentienjarige Harald. Dan had ze de signalen die twee van haar drie dochters gaven toch moeten kunnen begrijpen? 'Ik vrees dat het schuldgevoel nooit meer helemaal verdwijnt, hooguit wat minder wordt', denkt Karin Koopman. Om haar eigen leed en dat van Lara en Anne beter te kunnen verwerken, heeft ze het boekje geschreven.

Troost

'Ik heb het zwijgen doorbroken. Mijn ouders, die van niets wisten, zijn geschrokken, net zoals ik geschokt ben door wat mijn dochters is overkomen. Ik hoop dat Anne en Lara minder beschadigd zijn dan ik. Ik denk dat dat ook wel zo is. Ik heb twintig jaar met mijn probleem rondgelopen en een groot gedeelte van mijn jeugd is erdoor vernietigd. Bij mijn kinderen is het binnen twee jaar naar buiten gekomen. En ze zijn goed opgevangen'.

Vooraf over de hulp van de politie is Karin Koopman zeer te spreken. Met name Connie (een gefingeerde naam, zoals bijna alle namen in dit boek) van de zedenpolitie heeft haar uiterste best gedaan om naar ouders en kinderen te luisteren en zo mogelijk troost te bieden. Minder tevreden is ze over andere hulpverleners, die in het grootscheepse zedendelict een aardig onderzoeksproject zagen. 'Ze vroegen om tekeningen die de kinderen in de tijd hebben gemaakt dat ze seksueel zijn misbruikt. Die heb ik gegeven, maar daarna heb ik geen medewerking meer verleend. Je moet een beetje oppassen voor het hobbyisme van hulpverleners', vindt de schrijfster.

Zielige jongen

In het boekje, waarin de vreselijke jeugdervaringen van Karin hoofdstuksgewijs worden afgewisseld met die van haar dochttertjes, wordt geleidelijk ook steeds meer medelijden getoond met de dader Pascal. 'Ik vond hem altijd een zielige jongen, triest, eenzaam. Hij was dik, had saaie verhalen, kon bij voorbeeld een kwartier vertellen over alle boodschappen die zijn moeder had gedaan. Hij werd veel gepest door andere kinderen'. Dat Pascal zelf de grootste pestkop was, wist ze toen nog niet. En dat hij tweehonderd jongens en meisjes tussen drie en twaalf jaar zou hebben gedwongen tot seksueel contact en gechanteerd met straf als ze iets tegen hun ouders zouden vertellen, kwam al helemaal niet bij Karin Koopman op. Nu schrijft ze: 'Het was een versla-

ving van hem, drie tot vijf kinderen per dag had hij nodig'.

Incest

De auteur vermoedt dat er met Pascal incest is gepleegd, iets wat de dader zelf ook heeft beweerd tijdens de politie-verhoren. 'Die jongen heeft het in elk geval niet leuk gehad

thuis. Nadat zijn zusje verongelukt was, is hij heel slecht opgevangen. Dan krijg je voortaan haar zakgeld erbij, zeiden zijn ouders'.

Pascal, die door de rechter is veroordeeld tot een half jaar tuchtschool en verblijf tot zijn achttiende in een jeugdinstelling, zal niet veel kansen meer

krijgen in het leven, vreest Karin Koopman.

Optimistischer is ze gestemd over haar eigen kinderen, met wie het volgens haar wel weer goed komt. 'Ze hebben hun draai weer aardig gevonden, maar toch merk ik dat ze minder vertrouwen hebben, ernstiger zijn geworden en minder spontaan'. En wat blijft is het

Drentse scholen en instellingen:

Behoeftte aan doorverwijzing betrokkenen bij seksueel geweld

Van onze correspondent

DWINGELOO/ASSEN — Scholen voor voortgezet onderwijs en instellingen voor sociaal cultureel werk in Drenthe hebben grote behoefte aan doorverwijzingsmogelijkheden voor zowel slachtoffers als daders van seksueel geweld. Dat concludeert Lida Zaat, projectleidster van het provincieproject seksueel geweld 'Jongens aan bod'. Op basis van een enquête onder 72 Drentse scholen en 34 SKW-instellingen. "Dat verbaast mij, want er is al enige tijd een sociale kaart van Drenthe in omloop, waarop al de hulpverleningsorganisaties met achtergronden, telefoonnummer en adres staan vermeld," aldus Lida Zaat.

Om er achter te komen waarom de sociale kaart op scholen en SKW-instellingen niet goed functioneert, begint Zaat volgende maand een nieuwe onderzoek. "Voor mij is de grote vraag: hoe kan dat? Daarom wil ik weten wat de scholen en instellingen aan informatie in huis hebben, waar ze gebruik van maken, op welke vlakken de informatievoorziening tekort schiet en wat de leerkrachten en jongerenwerkers zelf denken nodig te hebben. Het

kan best zijn dat we naar een andere opzet van de sociale kaart toe moeten. Bijvoorbeeld een boekje, waarin ook de ondersteuningsmogelijkheden zijn opgenomen," aldus Zaat.

Van de 72 scholen en de 34 SKW-instellingen, die het enquête-formulier kregen toegestuurd, hebben er respectievelijk 45 en 25 gereageerd. Een hoge score, volgens Zaat: "Er bestaat een behoorlijke belangstelling voor het project. Ik heb de indruk dat de 'scholen' en instellingen het belangrijk vinden dat het onderwerp aan bod komt."

Een tweede behoefte die de enquête zichtbaar heeft gemaakt, is inzage in concreet voorlichtings- en lesmateriaal aangaande seksueel geweld. Om daaraan te voldoen, belegt Zaat binnenkort een drietal studiemiddagen, waarvan de eerste op 8 oktober wordt gehouden in de Emmer Zuidoosthal. De resterende studiemiddagen voor Zuidwest- en Noord- en Midden-Drenthe volgen begin volgend jaar. Daaraan wordt medewerking verleend door het landelijk centrum Gezondheidsbevordering en Preventie, de Rutgerstichting, het COC en de GGD houdt het nog even in het midden.

"Momenteel ben ik bezig met een klankbordgroepje, dat bestaat uit drie meisjes en drie jongens uit vier en vijf havo om het les- en voorlichtingsmateriaal uit te testen. De bevindingen van deze groep wil ik graag op de studiemiddagen meenemen," aldus Zaat.

machteloze gevoel. 'Een vreemde heeft op grove wijze de veiligheid van mijn kinderen weten te ondermijnen en ik was niet in staat daar iets aan te doen'.

'Als ik het vertel, dan krijg ik straf' is uitgegeven door Van Gennep in Amsterdam. De prijs van het boek is f24,50.

Moeder misbruikte dochttertjes schrijft boek

20 9/19

'Als ik het vertel krijg ik straf'

Is het mogelijk om jonge kinderen adequaat te ondervragen over seksueel misbruik? Vermengen kinderen fantasie en werkelijkheid; is hun spel altijd een afspiegeling van hun ervaringen?

Vragen en dilemma's bij het onderzoek van eventueel seksueel misbruikte kinderen. Een onderzoek dat vaak als belangrijk bewijsmiddel dient in de strafzaak tegen de verdachte. Dat onderzoek wordt cruciaal als de verdachte ontkent en er behalve de kinderen geen getuigen zijn. Deskundigen zijn ernstig verdeeld over de onderzoeksmethoden en verketteren elkaar.

Reportage: Joke Knoop
Foto's: Herman Pieterse (ANP)

E LIMS 19
r zijn fouten gemaakt bij het onderzoek van kinderen die mogelijk seksueel misbruikt zijn. Er zijn ook goede dingen gebeurd. „Feit is dat soms de maatschappelijke bereidheid seksueel misbruik te onderkennen, vooruitloopt op de beschikbaarheid van het instrumentarium waarmee men vermoedens over concrete gevallen zou kunnen onderbouwen”. Dat schrijft de Gezondheidsraad in een onlangs verschenen rapport over de benadering van seksueel misbruikte kinderen.

Voor 1982 werd seksueel misbruik van kinderen niet eens onderkend. Sindsdien is menigen gespitst op deze vorm van kindermishandeling. Dat leidde tot tal van aangiften. En ook tot overreacties: van verondersteld massaal misbruik in Oude Pekela en in het medische kinderdagverblijf de Bolderkar in Vlaardingen bleek naderhand geen sprake te zijn. Hoe gaat het in de praktijk? Het kind vertoont bij voorbeeld volgens de leerkracht gedrag dat wellicht in verband staat met seksueel misbruik. De ouders proberen er eerst zelf achter te komen of er iets is gebeurd. In hun bezorgdheid vragen ze herhaaldelijk en met nadruk wat er is gebeurd. Aangifte volgt en de politie verhoort de kinderen.

Vervolgens beslist justitie of er nader onderzoek nodig is. In dat stadium komen de orthopedagogen of klinisch psychologen om de hoek kijken. Zij onderzoeken het kind via verschillende methoden en leggen hun bevindingen neer in een rapport voor de rechter. Critici zoals hoogleraar rechtspsychologie H. Crombag, hoogleraar functieleer W. Wagenaar, rechtspsycholoog P. van Koppen en psycholoog B. Rossen zien in zo'n proces van begin af aan grote risico's op ernstige fouten.

Bedplassen
Het begint bij de gedragscriteria. Bij voorbeeld: is bedplassen gecombineerd met angstig, depressief gedrag een teken van

Wie kinderen verhoort loopt grote risico's

seksueel misbruik? Het kan van alles zijn, zeggen zij. Vanuit de wil het kind te beschermen, concentreert de hulpverlening zich te veel op dat ene aspect. Dat gaat volgens de critici zo ver dat ontkenningen van het kind worden genegeerd: het nee wordt uitgelegd als een teken dat het kind onder grote druk staat het niet te vertellen. Deze vooringenomenheid speelt volgens de critici een grote rol tijdens het hele proces: iedere volwassene is geneigd om een kind te geloven dat zegt seksueel misbruikt te zijn. Dus zal die volwassene driftig op zoek gaan naar tekenen van misbruik. De vraag wordt niet meer gesteld of het kind inderdaad misbruikt is; men zoekt alleen nog naar de bevestiging.

Dat leidt tot suggestieve vragen en als het kind op deze vragen zwijgt, wil de onderzoeker de oorzaak van dat zwijgen achterhalen. Men vraagt door, herhaalt de vragen en zet daarmee volgens de critici het kind onder druk. Kinderen willen immers de ondervrager ter wille zijn; ze geven altijd antwoord ook als ze het niet weten. Extra complicerende factor is dat in de herinnering van jonge kinderen realiteit en niet-realiteit niet meer uit elkaar te houden zijn. De kinderen hebben hun ervaringen al meerdere malen moeten vertellen; eerst aan hun bezorgde ouders, later aan hulpverleners en vervolgens aan de politie. In de herinnering van het kind worden de suggesties ware gebeurtenissen. Tegen de tijd dat het bij de orthopedagoog komt, reageert het authentiek en oprecht. De kritiek luidt kort samengevat: zoekt en de psycholoog zal vinden.

Protocol
Hoe moet een kind dan wel verhoord worden? De vraag is eerder gesteld dan beantwoord. Al drie jaar praat een door het ministerie van WVC ingestelde werkgroep Seksueel Misbruik over een protocol hoe te handelen bij onderzoek naar eventueel seksueel misbruikte kinderen. Dit jaar is nog geen advies te verwachten. Een van de leden van de werkgroep is orthopedagoog dr. R. Bullens, directeur van Ambulant Bureau Jeugdwelzijnzorg (ABJ). Hij maakt zich kwaad over de analyse van, met name, psycholoog Rossen over de interviews. „Rossens redenatie is: de vraag deugt niet, dus de man is onschuldig. Het gevaar bestaat dat door deze hetze tegen een klein groepje onderzoekers het seksueel misbruik van kinderen wordt ontkend. Er ontstaat een sfeer dat het allemaal wel meevalt. Het valt dus niet mee. Ik ben ervan overtuigd dat het in grote mate voorkomt. Er zijn ongeveer 800 aangiften per jaar. Dat is echt het topje van de ijsberg.” Bullens en zijn medestanders

stellen dat kinderen in principe even goede getuigen zijn als volwassenen. Alleen hebben jonge kinderen niet de taal en het abstractievermogen en daarom worden anatomisch correcte poppen gebruikt. „Als hulpmiddel, ingebed in een groot

scala van andere onderzoeksmiddelen”, benadrukt Bullens. „De poppen zelf bevatten geen waarheidsserum, zijn geen test, geen methode. We kijken hoe het kind ermee omgaat.” Als een kind van vier jaar een coïtus naspeelt, dan geeft dat te denken, is de ervaring van Bullens. „Geen enkel niet-misbruikt kind van vier, zes jaar is in staat om een geslachtsgemeenschap te reproduceren.” „Kan het die kennis niet op een andere manier hebben opgedaan, een pornofilm misschien? Het kind kan een film gezien hebben, maar dan kan het niet weten of sperma kléverig is of niet.”

Antwoordpatroon
Gerichte vragen zijn volgens de orthopedagoog onvermijdelijk, al is het alleen maar om de beïnvloedbaarheid van het kind te meten. „Het is niet belangrijk of er 34 suggestieve vragen zijn gesteld. Interessant is het antwoordpatroon. Een beslist nee op een vraag, kan de betrouwbaarheid van het verhaal van het kind verhogen. Zwijgt het kind, dan richt je daar je onderzoek op.” Bullens ontkent vooringenomenheid bij het onderzoek. Hij schat dat de 35 onderzoekers van het ABJ in 35 procent van de onderzoeken tot de conclusie komen dat er geen sprake is van seksueel misbruik. „Bij vooringenomenheid zou er in honderd procent van de gevallen seksueel misbruik vastgesteld worden.” Dat een onderzoeker blanco aan een interview moet beginnen, vindt hij onzin. „Dat zou hetzelfde zijn als tegen een kinderchirurg zeggen: snij maar waar het je uitkomt. Gewoon de vraag stellen: vertel maar, kan haast niet bij kinderen. Een kind vertelt concrete verhalen. Als het niets heeft meegemaakt, ontbreken er veel details in het verhaal.” „Bij de geringste twijfel luidt de conclusie dat we niet competent zijn een oordeel te geven. Dat gebeurt heel regelmatig.” Bullens benadrukt dat kinderen goede getuigen zijn. „Wil je kinderen serieus nemen, dan moet je zorgvuldig onderzoeken. Dat ze realiteit en niet-realiteit vermengen, is door Amerikaanse onderzoek weerlegd. Bovendien verklaar je op deze manier kinderen onder een bepaalde leeftijd vogelvrij. Elke uitspraak kan dan fantasie zijn.”

Door Roosendaalse 'genezers'
Reeks valse aantijgingen van incest

door Joop Hoek **BN 19**

ROOSENDAAL - Tientallen Westbrabanders zijn de laatste maanden ten onrechte beschuldigd van incest. Enkelen zijn in een politiecel beland of ontboden bij een vertrouwensarts. Twee Roosendaalse 'genezers', John (32) en Sjaan (53) van As, grossieren in valse beschuldigingen.

De twee 'zien' zelfs in toevallige voorbijgangers incestplegers. De Roosendaalse politie heeft het duo inmiddels ontmaskerd en spreekt van „een plaag”, nu veel aandacht aan serieuze aangiften van incest wordt besteed. Rechercheur P. Pollemans heeft verscheidene zaken onderzocht die met name John van As had aangedragen, en heeft hem dringend verzocht daarmee te stoppen. „Incest is een serieus probleem, maar met dit soort praktijken zijn we zeker niet geholpen.”

Nuttig

De beschuldiging tegen beide 'genezers' Van As (geen familie van elkaar) luidt dat zij vele slachtoffers hebben gemaakt door vermeende incestplegers aan te (laten) geven. Het openbaar ministerie in Breda houdt zich in dit stadium van een reactie en wil in de loop van volgende week de beschuldigingen inventariseren.

John en Sjaan van As geven toe dat ze zeer actief zijn in het opsporen van slachtoffers en daders. Ze menen daarmee maatschappelijk nuttig bezig te zijn.

Kwaadaardig

De organisatie van paranormaal genezers (NPFN) vindt dat de twee 'genezers' op kwaadaardige wijze zwakkeren in de samenle-

ving misleiden. Districtsvoorzitter L. Couprie uit Breda zegt te betreuren dat het tuchtrecht van de NPFN niet voor de Roosendaalers geldt, omdat die geen lid zijn van de organisatie.

De bestuursleden van de NPFN, waarvan het hoogste tuchtcollège uit artsen en juristen bestaat, zijn onthutst. „Onze leden zouden geroyeerd kunnen worden voor dit soort praktijken”, zegt regiosecretaris L. Antonissen uit Roosendaal. John van As kon geen lid worden omdat die - volgens normen van de NPFN - absoluut niet over genezende gaven zou beschikken. „Mevrouw Van As voldeed niet aan onze eisen omdat ze geen tien verklaringen van genezen patiënten kon overleggen. Ik zie alleen maar incest”, was haar verklaring.

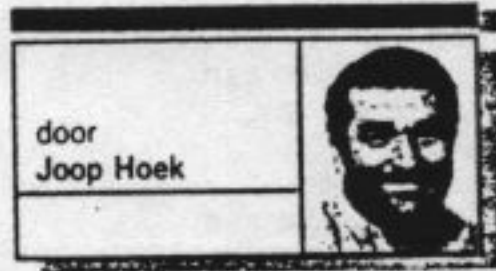
Wildgroei

Couprie zegt afkerig te zijn van het spektakel van Sjaan en John van As. „Wij varen als vereniging een rustige koers. Onze leden zijn gewone mensen met een kleine praktijk. Tegen wildgroei kunnen wij helaas niets doen. Alleen in Roosendaal al zijn er vijftienveertig mensen die zich paranormaal genezer noemen. Slechts twee van hen zijn lid van onze club. Het zou goed zijn als Justitie tegen charlatans zou optreden. Wat dat betreft ben ik het wel met de vereniging tegen kwakzalverij eens. Er zijn veel kwakzalvers.”

Pagina 29: Miskleunen

Aan de aura, een voor lang niet iedereen zichtbare stralingskrans rond het lichaam van mensen, zien ze - gewoon op straat - dat het 'mis' is. Daders en slachtoffers van incest: de helderzienden Sjaantje (53) en John van As (32) pikken ze er zo uit. Tientallen hebben zij er al 'ontdekt' en aangegeven bij politie en vertrouwensarts. Maar over de helderheid van het zicht van de beide 'genezers' lopen de meningen sterk uiteen. Sjaantje en John voelen zich onbegrepen nu de politie liever geen zaken meer met hen doet.

BN 19

door Joop Hoek

Het is maandagavond 7 september. In zaal Roovers in Etten-Leur is het een drukke van belang. Zeker tachtig mensen, onder wie veel jonge vrouwen, staren gebiologeerd naar een slanke man achter een met paars kleed behangen tafel. Achter hem staan Boeddhabeeldjes, er hangt een geur van wierook. Op het kleed liggen horloges, rijbewijzen en paspoorten. De paragnost

John van As pakt ze op en geeft de eigenaar ervan een boodschap, een toekomstverwachting. Hij bedrijft psychometrie.

Als hij een horloge oppakt van een jonge vrouw, schrikt hij. Hij slaat de handen tegen zijn hoofd. „Dit is zeer ernstig, dat kan ik niet publiekelijk kwijt”, zegt hij tegen de vrouw, aan wie hij even tevoren de informatie heeft ontfauld dat ze in scheiding ligt en moeder van drie kinderen is. „Blijf maar even na, dan praten we er over.”

Jacqueline uit Roosendaal; „Ik was erg nerveus door dat verzoek, zeker omdat sommige mensen huilend de zaal hadden verlaten. Met een vriendin ben ik toch nabgebleven. John keek me doordringend aan en zei: dit is heel ernstig. Je man pleegt incest met je zontje. Ik moest maar eens naar de anus en piemelkje van het kind kijken, dan zou ik daar de sporen van zien. En door oraal geslachtsverkeer met de vader had mijn zontje ook een verhoogd gehemelte. Het was werkelijk walgelijk. Nu was ik dat kind dagelijks, maar ik heb nooit gezien dat er wat mis mee was. M'n man is niet zo'n beste, maar incest, nee, daar is hij niet toe in staat. Van As gaf me het advies om bij de Roosendaalse rechercheur Pollemans aangifte te doen. Om die te ondersteunen zullen we alle middelen gebruiken die er zijn, zei Van As. Als ik meer geld zou hebben moest ik maar bij hem komen, dan zou hij m'n zontje onder hypnose horen en de waarheid zou er dan uit komen. Maar nu ik over meer informatie over hem beschik, verdenk ik hem ervan die kinderen onder hypnose

juist te programmeren. Ik heb contact gehad met een jongetje dat ook bij Van As is geweest. Als je daar het woord 'vader' tegen zei werd het beangstigend fanatiek.”

Onschuldig

Jack Korremans, ook uit Roosendaal, kreeg drie weken geleden van de Bredase rechtbank een schamele schadevergoeding van 200 gulden toegekend, het normale tarief. Geheel onschuldig zat hij op beschuldiging van incest twee nachten en drie dagen in een politiecel. „Mijn ex-vrouw heeft al jaren contact met die Van As. Vorig jaar na de scheiding hebben ze beiden bij de politie aangifte gedaan. Ik zou incest hebben gepleegd met mijn elfjarige zoon. In mei van dit jaar werd ik gearresteerd. Gelukkig heb ik m'n werkgever mee gehad. Anders was ik wel mooi ontslagen, met alle gevolgen van dien. Die Van As is de kwade genius, mijn ex is helemaal in de ban van die man.”

'Paranormaal is echt flauwekul'

„Het verschrikkelijke is dat dit soort mensen altijd de zwakkeren benadeelt. Mensen die in de problemen zitten en hulp nodig hebben. Daar vloeit crimineel gedrag uit voort. Paranormaal is echt flauwekul.”

Drs. J. van de Graaff, secretaris van de Vereniging tegen Kwakzalverij, vindt dat Sjaantje en John aangeklaagd zouden moeten worden wegens het misleiden van hun medemensen. Hij reageert furieus. „Het gaat hier toch om oplichters en imbecielen, ze claimen iets dat niet bestaat. En dat ze beweren dat ze aan iemands buitenkant kunnen zien dat die slachtoffer of plegger van incest is, is gewoon misdadig. Ik begrijp ook niet dat het openbaar ministerie niet tegen deze mensen optreedt. Hoewel, justitie is daar in het algemeen laks in. Het inschakelen van de fiscus lijkt mij een goed idee. Mensen die er een gewoonte van maken de kluit te belazeren doen dat vaak ook met hun boekhouding.”

Van de Graaff vindt dat de beide 'paragnosten' modieus bezig zijn. „Nu gaat het om incest, als straks nucleaire straling in de belangstelling staat, spelen ze daar op in.”

Korremans' advocaat, mr. H. van der Hout uit Bergen op Zoom, bevestigt dat zijn cliënt niet vervolgd is. „Hij is slachtoffer geworden van het spelletje 'ik zie, ik zie, wat jij niet ziet'. Die Van As ziet zogenaamde daders en geeft die gelijk aan. Een heel kwalijke zaak. Die paragnost moet gestopt worden. Op basis van valse of verzonden informatie heeft hij mijn cliënt geblameerd. Door zijn arrestatie wordt nu ook de omgangsregeling geblokkeerd. Hier ligt een taak voor de officier van justitie die Van As zou moeten vervolgen voor het doen van valse aangiften of misleiding”, meent de advocaat.

Vorig jaar oktober viel er bij Marianne - die liever niet met haar achternaam bekend wil worden, maar een zus van Sjaantje is - een brief op de deurmat. De inhoud dreunt nu nog na. De Bredase vertrouwensarts verzocht haar met haar echtgenoot bij hem te komen. „In Breda werd mijn man ervan beschuldigd dat hij onze zoon van zes seksueel zou misbruiken. Complete onzin. Die jongen hangt juist heel erg aan z'n vader. In die tijd was hij ook pas door een GGD-arts onderzocht en die was niets bijzonders opgevallen. En ook op school functioneert het kind uitstekend. Uiteindelijk bleken John en mijn zus Sjaantje de aangevers te zijn. Ze hadden mijn man ook beschuldigd van het plegen van ontucht met een neefje.

Later moesten we nog een keer in Breda komen. Toen werd ik beschuldigd van medeplichtigheid. Ik heb ze daar vierkant de waarheid gezegd. We hebben er nooit meer wat van gehoord.”

Mr. F. van Oorschot, de raadsman van het echtpaar: „Bij de politie zal dat dossier nog wel ergens op een plank liggen. Maar die rechercheur Pollemans ken ik als een verstandige man. Die doet daar niets mee.”

Marianne walgt als ze de namen van John en Sjaantje uitspreekt. „Mijn zus heeft zelfs haar schoonzoon aangeklaagd en John zijn vader. Ze zijn levensgevaarlijk. Mijn man heeft weken lang in een was geleefd, was bang voor een hartaanval. Incest is altijd al een obsessie geweest voor

Sjaantje. In een paar weken tijd heeft ze dertien mensen aangegeven, zei ze mij eens op een feestje. Met mijn zus heb ik nu gebroken, het is een vreemde voor me. En de slachtoffers staan in een rij om John een pak slaag te geven. Een paar maanden geleden is de fiscus ingeschakeld. Die is de enige die het paar kan stoppen.”

Gerrie Hermans is de ex-vrouw van John van As. „Vroeger heette hij Konings, maar

hij heeft zijn naam laten veranderen. Drie jaar geleden ben ik van hem gescheiden, het ging echt niet meer. Hij leefde in een droomwereld. Als ik 's avonds naar bed ging moest ik eerst onder de douche om de negatieve krachten van mij af te spoelen. Ook al was ik net in bad geweest. Door zijn zogenaamde paranormale praktijken

ging ik er zelf onderdoor en liep ik als hulpzoekende bij maatschappelijk werk.

Tot ik op een dag dacht: wie is er nou eigenlijk gek? John is een fantast en niet helemaal goed daar.” Ze tikt tegen haar hoofd.

Op 25 september 1990 ontvingen de ouders van John (Konings) van As een aangetekend schrijven.

In gebrekkig Nederlands beschuldigde John zijn vader ervan, dat die vanaf zijn eerste tot het drieëntwintigste levensjaar incest met hem gepleegd zou hebben.

„Ik zou hem ook gemarteld hebben met elektroden,” zegt zijn vader met tranen in de ogen nu. „Van mijn huisarts

hoorde ik dat ik ook mijn drie andere kinderen seksueel misbruikt zou hebben. Het is één grote leugen. Mijn andere kinderen kunnen dat bevestigen.

Ik wil zijn daden niet goedpraten, maar die Sjaan is het brein. Die heeft mijn zoon gehersenspoeld.”

'Een beerput van incest'

name John van As de kans op miskleunen in deze bijzonder gevoelige zaken erg groot is geworden. Het gaat toch om een kwetsbare groep mensen, daar moet je heel voorzichtig mee omspringen. Sjaantje en John zijn geen dorpsgeken, maar er zit duidelijk iets 'niet goed' bij hen. Ze spelen in op de actualiteit, door de openheid worden er steeds meer in bestgevallen bekend.”

Geen verhoor

Woordvoerder P. Pollemans van het Bredase bureau vertrouwensartsen, geeft aan dat hij in eerste instantie valse meldingen over kindermishandeling niet kan onderhouden. „Als het bij ons ge-meld wordt proberen we via hulpverle-

ningscircuits te achterhalen of er een grond van waarheid in zit. Lukt dat niet dan nodigen we de mensen die beschuldigd worden uit voor een gesprek. We zijn geen politie of justitie, dus er vindt geen verhoor plaats. We zeggen die mensen dan, dat we zorgen hebben over de omgang met hun kinderen. Ik kan me voorstellen dat het voor mensen die valse worden beschuldigd een enorme schok is om hier te moeten komen. Al is onze ervaring dat er niet veel valse meldingen zijn. De gevallen die niet duidelijk worden krijgen het predikaat ongeverifieerd. Maar in principe kan iedereen melden, al leren we het groepje nepmelders wel kennen.” En, lachend, over John en Sjaantje, met hun 'helderziende' gaven: „Ze moeten bij ons komen werken.”

'Hij zou zelf in therapie moeten'

Hypnoterapeut Kees Bak uit Halsteren concludeert op basis van hem aangegeven informatie dat John (Konings) Van As zijn eigen gevoelens en ervaringen niet heeft verwerkt. Uit zijn handelwijze en uitspraken blijkt zoveel kwaadaardigheid. Bak projecteert hij op andere mensen. Zijn handelen is niet gericht op genezing. Hij zou zelf in therapie moeten gaan; het is niet helemaal fris.

Kees Bak behandelt zelf slachtoffers van incest in zijn praktijk. Dat gebeurt met de nodige zorgvuldigheid. Heel voorzichtig en na veel gesprekken komt het probleem op tafel. Mijn ervaring is dat veel slachtoffers helemaal geen aangifte willen doen. Als ze die ervaringen verwerkt hebben zijn ze ook hun wrok

kwijt. Ze hebben geleerd en worden rustiger. Zelf heb ik geen enkel recht om daar aangifte van te doen. Omdat het dood-eenvoudig mijn zaak niet is.

Bak zegt de term half-hypnose niet te kennen. Maar hij sluit niet uit dat John van As kinderen programmeert en manipuleert. Met name kleine kinderen zijn snel te beïnvloeden. Die staan open voor suggesties. In de praktijk is het goed mogelijk om ze via de woorden 'vader' of 'moeder' bepaalde emoties te laten uiten. Met volwassenen is dat veel moeilijker, die reageren op hun moraal. Die zullen daar nooit tegen ingaan. Weet je wat het is? Volgelingen van paragnosten staren zich blind op die 'gave'. Maar het zijn gewone mensen, waar je informatie kunt halen.

'We kunnen toeloop nauwelijks aan'

Het Centrum voor Alternatieve Geneeswijzen is gevestigd in een keurig rijtjeshuis aan de Jadedijk 57 in Roosendaal. De genezers wonen er ook. Het zijn Wim, die een timmerbedrijf heeft, Sjaantje en John. Wim is paranormaal genezer,

„Dat komt omdat van oudsher op het platteland, als de moeder stierf, de oudste dochter de plichten van de moeder moest overnemen. In letterlijk elke betekenis. Maar ook heel veel jongetjes zijn slachtoffers.

Sjaantje ook en John is medium/paragnost en 'geneest mens en dier'. Dat staat in een foldertje, een dubbelgevouwen A-viertje. Overigens is John in de WAO beland. Hij zegt wegens een slechte rug te zijn afgekeurd.

Als ze niet op tournee zijn, vindt de behandeling van zieken en ongelukkigen plaats aan huis. „We kunnen de toeloop nauwelijks aan. Boven hebben we een tweede huiskamer ingericht, maar meestal doen we het gewoon beneden,“ legt Sjaantje uit. Vroeger droeg ze een witte doktersjas tijdens de behandelingen, maar daar schrokken vooral kinderen van.

De eerste minuten van het gesprek gaan over de verschillende methoden om mensen te helpen. Terwijl Sjaan in de keuken bezig is, zegt John zijn patiënten echt te kunnen genezen. „Ik krijg bij psychometrie beelden en voel beweging. Mensen uit het hele land komen naar ons toe. Daarom zoeken we een goede ruimte om onze praktijk uit te breiden. We hebben ons oog laten vallen op de BB-bunker in de Kroeven in Roosendaal, maar die is nogal prijzig. Het gaat erom dat we in een omgeving zonder negatieve energie ons werk kunnen doen.“

John zegt ook, de meervoudige moordenaar Ludo de B. uit Woensdrecht te kunnen genezen. „In een aantal behandelingen zouden we al heel ver met hem zijn. Terug naar de kern, zoals wij dat noemen.“ Sjaan is inmiddels aan tafel komen zitten. Op haar knieën, op een zogenaamd yogabankje. „Dat gaat heel diep.“ Als helderzienden zijn ze ook bezig met de oplossing van de moord op de Roosendaalse Riet van Dorst. „John heeft met de politie gebeld om informatie aan te dragen. De rechercheur zei dat hij wel contact met ons zou opnemen, maar dat is niet gebeurd. Nu beschrijven we de beelden in een boek, zodat we later ons gelijk aan kunnen tonen,“ zegt Sjaan. En zoals Marianne, de zus van Sjaan - toch geen helderziende - reeds had voorspeld: de incestproblematiek komt snel ter sprake.

Sjaan, aangevuld door John: „Wij zien die mensen overal. In huis, op straat. Slachtoffers, slachtoffers/daders en daders. We herkennen ze aan de afwijking in de aura. De daders hebben ook magische ogen. Negen van de tien mensen hebben ermee te maken. Met name in Brabant en Zeeland is het een gigantisch probleem.“ John:

Met onze aangiften wordt nauwelijks iets gedaan, dat is heel teleurstellend. De instellingen werken niet samen en de politie is overbezet. Daarom lopen al die daders die wij aangeven nog vrij rond.“

Weektaak

Sjaan: „Als je eens wist hoeveel meldingen wij al gedaan hebben. Het is dweilen met de kraan open. Het is jammer voor de kinderen, maar we stoppen er mee.“ John: „Soms gaan we mee met de moeder naar de politie, ter ondersteuning. Af en toe doen we, Sjaan en ik, alleen aangifte.“ Sjaan: „We leren leven met die ellende. Seks kan ook lekker zijn, laten we dat niet vergeten. Maar incest is dwang.“ John: „Ja, we hebben een volle weektaak om die mensen te begeleiden. Ik breng kinderen regelmatig onder half-hypnose. Dan komen de verhalen naar boven. Kinderen kiezen niet, die ondergaan.“ En Sjaan: „Alles wat wij behandelen hebben we in het verleden zelf meegemaakt. Eigenlijk zijn we ook een soort detectives. Maar soms doen we een dag helemaal niks. Dat moet toch kunnen.“

Getuige in zedendelict Kaatsheuvel 'Verklaring is door politie verdraaid'

Van onze verslaggever

KAATSHEUVEL - De rijks-politie van Loon op Zand heeft vorig jaar bij het uitwerken van een getuigenverklaring in de on-tuchtzaak tegen een nu 70-jarige Kaatsheuvelnaar de waarheid geweld aangedaan.

Dat stelt de 24-jarige Marleen Swemmelaar uit Maassluis. Volgens haar is sprake van 'pertinente onwaarheden' en een 'compleet valse' voorstelling van zaken. „Er staat van alles in de verklaring dat niet waar is en dat ik ook nooit gezegd heb.“

Swemmelaar heeft de kwestie in politiek Den Haag aangekaart bij de Vaste Kamercommissie voor Justitie. Die zou er naar haar mening voor moeten pleiten dat bij strafrechtelijk onderzoek naar zedendelicten de verhoren door deskundigen worden afgenomen. De voorzitter van de commissie, mevrouw W. Swildens (PvdA), adviseerde gisteren herziening van het vonnis te vragen.

Groepscommandant L. Vlucht betreurt het dat zijn korps opnieuw mikpunt van kritiek is. „Ik ben de laatste die zal beweren dat politiemensen geen fouten maken. Maar voor zover ik nu kan bekijken, is er in deze zaak

door de politie correct gehandeld.“

Het zeer lijvige proces-verbaal bevat verklaringen van in totaal negentien betrokkenen.

Op basis hiervan werd de bejaarde Kaatsheuvelnaar vorig jaar augustus tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld door de rechtbank in Breda. Die achtte bewezen, dat de man tussen 1980 en 1990 met zes meisjes in de leeftijd van tien tot vijftien jaar on-tucht had gepleegd en een zevende meisje had verkracht. Dat gebeurde bij zijn manege waar de slachtoffers kwamen ponyrijden.

De rechtbank hield in het vonnis rekening met het feit dat de man licht tot verminderd toerekeningsvatbaar was verklaard. Ook de leeftijd van de man, zijn blanco strafblad en het feit dat hij aan de ziekte Gilles de la Tourette lijdt, werden in de overweging meegenomen.

Swemmelaar heeft echter nu de indruk dat door het verdraaien van de feiten door de politie de man ten onrechte is veroordeeld. Met name de voor de ziekte kenmerkende handasteligheden jegens anderen zouden door de politie bewust verkeerd zijn uitgelegd.

Vervolg op pagina 3

Het Nieuwsblad
Vrijdag 11 sept. '92
BRABANT/BINI

Psycholoog: 'Politie was onzorgvuldig'

Vervolg pagina 1

KAATSHEUVEL - In opdracht van de familie van de veroordeelde, heeft psycholoog B. Rossen zich in de zaak verdiept. Hij kreeg bekendheid als deskundige op het gebied van incest en andere seksuele misdrijven bij geruchtmakende zaken in Oude Pekela en Enschede. Rossen heeft negen slachtoffers opnieuw gehoord en is bezig met de afronding van zijn rapport.

Op basis van zijn bevindingen komt hij tot de voorzichtige conclusie dat politie 'onzorgvuldig' en 'onvoldoende terughoudend' te werk is gegaan. Rossen is evenwel niet overtuigd van de onschuld van de Kaatsheuvelnaar. Hij vermoedt dat de man in sommige gevallen toch zijn ziekte als dekmantel heeft gebruikt om 'iets verder te gaan'.

Binnen de Kaatsheuvelse gemeenschap heeft de zaak bij een groep van 150 mensen tot grote verontwaardiging geleid. Woordvoerder mevrouw J. de Beer heeft geen goed woord over voor de handelwijze van de politie. De groep heeft, ondersteund door de NVSH, een gratieverzoek ingediend bij staatssecretaris Kosto. Dat heeft er inmiddels toe geleid, dat de veroordeelde uit de gevangenis is overgeplaatst 'naar elders', zodat hij de rest van zijn straf onder humanere omstandigheden kan uitzitten.

Hij voelt het als een schot in de rug. Zijn ex-vrouw beschuldigt hem, een jaar na de scheiding, van ontucht met het zoonje uit hun stukgelopen huwelijk. De politie neemt de aanklacht serieus en besluit na een eerste onderzoek de man aan te houden. Drie dagen verblijft hij in het Leeuwarder bureau van politie. De intensieve verhoren leiden niet tot een bekentenis. Na gesprekken van specialisten met het vierjarige jongetje valt het besluit, dat het onderzoek wordt gestaakt. Het contact tussen de vader en het zoonje is nog steeds verboden. De man voelt zich het slachtoffer van onzorgvuldig politiebeleid. De politie is overtuigd van het tegendeel. En een incestdeskundige meent, dat het hoog tijd wordt voor een betere bescherming van zo ernstig beschuldigde vaders. Drie visies op een kwestie.

Door Wiebe Pennenwaard

De beschuldigde:

Even na tien, het was zaterdagavond, hoorde ik de brievenbus kleppen. In de gang lag een envelop van de Leeuwarder gemeentepolitie. Het was een kort briefje. Of ik 's dinsdags op het bureau wilde komen om iets te bespreken. Ik vond het raar, vooral omdat ik door mijn werk wel vaker iets besprak met politiefunctionarissen. Dat werd altijd telefonisch geregeld.

Op zondag probeerde ik telefonisch nog de afzender van de uitnodiging te bereiken, maar deze had vrij en de dienstdoende collega's wisten niet wat het onderwerp van gesprek zou zijn. Ook op maandag kon ik de betreffende functionaris niet te pakken krijgen.

Dinsdag werd mij snel duidelijk wat er aan de hand was. Toen ik me op de aangegeven tijd meldde bij het bureau aan de Holstmerweg namen medewerkers van de afdeling Jeugd- en Zedenzaken me mee naar een verhoorkamer. Ze kwamen zonder omwegen tot zaken. De vrouw, van wie ik inmiddels twee jaar ben gescheiden, had de politie verteld dat ik ontucht pleegde met het vierjarige zoonje uit ons gestrande huwelijk.

Ik zou tijdens de weekendbezoeken, vrijdagavond tot zaterdagavond bij mij, de jongen hebben misbruikt. Dat levert in politietermen overtreding van artikel 249 van het Wetboek van Strafrecht op. In mijn geval: incest met een zoonje dat drie jaar was in de tijd waarover de strafbare feiten zich zouden hebben uitgestrekt.

Ik moet eerst verbijsterd, en daarna ongelukkig en gegriefd hebben gereageerd. Toen begreep ik ook waarom mijn zoonje al een paar weekends niet was gekomen, steeds met een smoesje van mijn ex-vrouw. Het bleek dat in overleg met de

neigingen gehad, maar nu de beschuldiging er toch lag was het volgens mij logisch deze dochters ook te horen. Die kans heeft de recherche tot de dag van vandaag laten liggen.

Uiteindelijk kwamen ze niet verder dan het dringende advies om maar te bekennen. Dat zou beter voor mezelf zijn, dan kon ik me daarna deskundig laten helpen. En het zou ook beter voor mijn zoonje zijn. Als ik volhield onschuldig te worden gesproken in de speciale studio, die de rijkspolitie voor dit soort zaken heeft. En dat, zo werd me voorgehouden, wilt u uw kind toch niet aandoen? Ik heb gezegd dat, als dat de enige volgende stap was, er maar met het kind moest worden gesproken.

De twee rijkspolitieën, die heel deskundig en ervaren zijn op dit terrein, hebben in twee zittingen, een week na elkaar, dit onderzoek uitgevoerd. Het leverde niets op. Op dat moment was ik al weer op vrije voeten. Later hoorde ik, dat er op de tweede dag van mijn hechtenis ook contact was geweest met de juf van de peuterschool, waar mijn zoonje toen nog op zat. Zij kon evenmin iets opmerkelijks vertellen over het gedrag van het kind.

Tijdens de verhoren heb ik de politie steeds voorgehouden, dat er naar mijn mening drie dingen aan de hand konden zijn. Als eerste kon mijn kind domweg aan het fantaseren zijn geslagen, al lijkt me dat onwaarschijnlijk, maar in dat geval is er weinig ernstig loos. Ten tweede is het denkbaar, dat een andere man ontucht met mijn zoonje pleegt of heeft gepleegd. Ik zou niet weten wie dat moet zijn, maar het is theoretisch denkbaar en dat zou zeer ernstig wezen.

De derde mogelijkheid is dat het kind is opgestoot door de moeder, om wat voor reden ook. Rancune uit het stukgelopen huwelijk, wraak nemen voor zaken uit het verleden, het zou niet de eerste keer zijn. De politie ging op de laatste genoemde mogelijkheden niet in: er werd steeds

geantwoord dat als er sprake was van een andere man of beïnvloeding door de moeder, dat dit wel zou blijken tijdens het studio-onderzoek. Dat is dus niet gebeurd, en de stellingheid waarmee de politie die bewering deed slaat dus achteraf nergens op.

Samenvattend is er iets gruwelijks gebeurd. De logica brengt mij in de richting van een kwaadwillende echgenote, die een kleuter manipuleert en zo bereikt, dat er iemand van incest wordt beschuldigd. Om te beginnen wordt hiermee het kind schade toegebracht: op korte termijn door het negatieve beeld dat van de vader wordt geschetst, op lange termijn door het ontbreken van een goede, natuurlijke en gezonde relatie met de vader.

Mijn zoonje en ik waren ontzettend op elkaar gesteld. Ik heb hem nu al vele maanden niet gezien of gesproken, omdat de bezoekregeling was stopgezet. Overleg met mijn ex-vrouw is niet meer mogelijk, omdat zij haar advocaat per brief heeft laten medelen dat zij "vanwege de mij bekende omstandigheden" geen enkel contact meer wil.

Daarbij komt dat in de familiekring, op mijn werk en binnen het politie-apparaat bekend is waarom ik ben gearresteerd en drie dagen vastgehouden. Omdat er uiteindelijk natuurlijk geen bewijzen op tafel kwamen is de zaak gesloten, zonder dat er een verdere strafvervolgning komt. Veel mensen in mijn omgeving tonen gelukkig begrip voor de absurde en wanhopige situatie, waarin je moet aantonen dat je onschuldig bent.

Een enkeling blijft zich afvragen of er geen kern van waarheid in de beschuldiging zit, want de politie zal toch niet zomaar iemand oppakken? Dat doet ontzettend pijn, en ik probeer met deze mensen te praten. Zo raak je beschuldigd door iemand, die dat risico ook kan doen. Zeker, ik kan schadevergoeding eisen voor drie dagen onschuldig zitten, maar daar gaat het niet om. De geestelijke

schade is veel groter, en niet te vergoeden.

De kern van het verhaal is de zorgvuldigheid van de politie, of beter het gebrek daaraan. Ik heb in een brief aan minister Hirsch Ballin van justitie uitgelegd, dat ik overtuigd ben van de politietraak. Ernstige beschuldigingen moeten serieus worden genomen, en zo goed mogelijk onderzocht. Maar in een rechtstaat hoort er ook zorgvuldigheid te worden omgesprongen met de belangen van de beschuldigde, en hoort de mogelijkheid open te blijven dat de betrokkene onschuldig is.

Wanneer de politie al te snel het oor laat hangen naar een beschuldiging van incest, en dan onzorgvuldig onderzoek pleegt, wordt er in de verhouding tussen de beschuldigde ouder en het kind heel veel verknood. Dat risico is des te groter omdat er in de media talloze verhalen over incest verschijnen. Dat brengt gescheiden moeders, die bijvoorbeeld niet willen dat hun kind binnen een bezoekregeling nog bij de vader komen, gemakkelijk op de gedachte om hun ex-man van ontucht te betichten. De bezoekregeling sneuvelt dan doorgaans als eerste.

Ik heb met de mensen van de rijkspolitie gesproken, die mijn zoonje hebben verhoord. Ook zij vonden, op persoonlijke titel, dat dit onderzoek beter had kunnen plaatsvinden voor mijn aanhouding. Waarschijnlijk was ik dan helemaal niet gearresteerd. Dit staaltje onzorgvuldigheid heb ik ook, als voorbeeld, in mijn brief aan de minister genoemd.

En als belangrijkste heb ik Hirsch Ballin gevraagd mee te werken aan interne instructies voor justitie en politie, om te bevorderen dat de belangen van gedupeerde vaders beter worden gewaarborgd. Ik weet van andere gevallen, die vergelijkbaar zijn met het mijne. En ik ben bang, dat het er alleen nog maar meer zullen worden."

(Ter bescherming van de persoonlijke levensfeer zijn naam en functie van de beschuldigde niet vermeld.)

'JE EX-VROUW ZEGT DAT JE ONTUCHT MET JULLIE ZOONTJE PLEEGT'

Beschuldigd van incest: veroordeeld zonder rechter

De deskundige:

Het is het bekende liedje. Soms zijn het de burens, die ruzie met hun buurman hebben en hem een flinke hak willen zetten. Maar meestal is het de ex-vrouw, die na een moeizaam verlopen echtscheiding met de beschuldiging van incest bij de politie komt. En steeds volgen politie en justitie het zelfde patroon. De omgangsregeling wordt acuut gestopt, of het kind wordt uit huis geplaatst. En zelfs als de officier van justitie later beslist om niet over te gaan tot strafvervolgning, dan is de schade in de relatie tussen het kind en de beschuldigde al aangericht. En onherstelbaar.

Het bewijs is tot dusver vaak verzameld in ondervragingen door zogenaamde deskundigen, al dan niet met gebruik van zogenaamde anatomisch correcte poppen, al dan niet in speciaal daarvoor ingerichte kindvriendelijke studio's. In tal van zaken, binnen en buiten Nederland, is inmiddels aangetoond dat er de nodige vraagtekens zijn te plaatsen bij die ondervragingen. En dat geldt niet alleen de gesprekken met de vermeende slachtoffers, maar ook met de aanwezige en mogelijke getuigen.

Ik ontken niet dat er ernstige gevallen van incest voorkomen. Maar er is in Nederland een gevaarlijk soort moraliteitsfascisme aan het ontstaan. Ik heb dat duidelijk kunnen aantonen in mijn boek over het gebeurd in Oude Pekela, waar massaal ontucht met kinderen zou zijn gepleegd. Het enige wat na grondig onderzoek overbleef was massapsychose - iedereen kletste de ander na, tot iedereen er in geloofde.

Het is een logisch gevolg van de inquisitie, die de incestbestrijding in 1992 is geworden. In de huidige sfeer richten politie en justitie zich bij elke beschuldiging wanhopig op de zo gewenste veroordeling, zonder zich bezig te houden met alternatieve mogelijkheden.

Aan de kant van de hulpverlening is er, sinds de beroepsstatus in de jaren tachtig drastisch gedaald is, een stevig stuk eigenbelang in het geding. Incest! Daar zijn ze weer jaren zoet mee. Leraren worden afgericht om bij het minste of geringste de vertrouwensarts in te lichten, als ze niet al direct de politie bellen.

Of neem de Kindertelefoon, die er prat op gaat dat door de recente voorlichtingscampagnes het aantal jeugdige bellertjes zo enorm is toegenomen. Dat suggereert een zee aan ontucht. Maar niet vermeld wordt hoeveel flauwekultelefontjes er tussen zitten, gepleegd uit verveling - vraag maar eens bij 06-11 hoe dat werkt. Tel daarbij maar de gefantaseerde verhalen van kinderen die kwaad op pa zijn, omdat ze die middag niet naar de kermis mochten.

Het mag duidelijk zijn, dat ik tegenwicht wil bieden aan alle zogenaamde deskundigen, die elke beschuldiging van ontucht met minderjarige klakkeloos geloven. Dat heeft mij tot een omstrede figuur gemaakt, ook als getuige-deskundige. Door mijn publicaties word ik veel gevraagd. Maar bij bijvoorbeeld de rechtbank van Amsterdam kom ik er niet in, terwijl ik met de rechtbank in bijvoorbeeld Zwolle uitstekende contacten heb.

In die stad kon ik dan ook, na veel soebatten, tijdens een rechtszaak de videoband zien die was gemaakt van het verhoor van een slachtoffertje. Toen bleek tot ieders verbazing dat de deskundige van de RIAGG in haar schriftelijke rapport een heel andere conclusie had neergelegd dan uit het gesprek met het meisje viel te trekken. Het kind had consequent ontkend dat er iets met haar was gebeurd, de hulpverleener beweerde voor de rechter glashard het tegenovergestelde. De beschuldigde vader is prompt vrijgesproken.

In een andere zaak, die onderdeel van mijn proefschrift wordt, heb ik alle verhoren door incapabele en vooringenomen deskundigen

gen woord voor woord en zin voor zin ontrafeld en geanalyseerd. Niets blijft er van over, die zaak zal heropend moeten worden. Maar de betrokken vader zit intussen al wel drie jaar in de gevangenis op beschuldiging van ontucht met zijn drie kinderen. Een cadeautje van zijn ex-vrouw.

Naar mijn overtuiging is een aantal Kamerleden inmiddels wel op de hoogte van deze problematiek. Maar er zal wettelijk iets moeten worden geregeld om de belangen van de beschuldigde waterdicht te waarborgen. Zo moet hij het recht krijgen om de videoband van het slachtofferverhoor door een deskundige van zijn keus te laten analyseren. Dat zou in ieder geval ondervragers, zoals in Zwol-

le is aangetoond, al een stuk voorzichtiger maken bij het trekken van hun conclusies.

Daarbij zou de verdediger van de beschuldigde een actief opsporingsonderzoek moeten kunnen uitvoeren, zolang op kosten van de staat. Nu werkt de politie in haar onderzoek altijd maar in één richting, die van het bekennen door de beschuldigde. En dan heb ik het nog niet over de definitie van ontucht, de effecten van erotische of seksuele handelingen met kinderen in verschillende leeftijden en de deskundigheid van allerlei lieden, die zich in dit land op de incest hebben gestort."

(Drs. Benjamin Rossen, psycholoog te Maastricht).

De politie-functionaris:

Vooropgesteld, iedere strafzaak is uniek en vereist maatwerk. Dat geldt zeker in het geval van een ernstige beschuldiging zoals incest. In eerste aanleg kan de klacht bij elke politiemans of -vrouw terecht komen, maar al snel nemen onze specialisten van de afdeling Jeugd- en Zedenzaken zo'n kwestie over. Dat is ook hier gebeurd.

Onze eerste opdracht is om heel zorgvuldig te kijken, of er een redelijk vermoeden van een strafbaar feit is. Vanzelfsprekend nemen wij niet alles voor zoete koek aan van iedereen, die hier komt roepen dat de ex-echtgenoot vreselijke dingen doet, of heeft gedaan. Als een verhaal op het eerste gezicht serieus klinkt, kijken we in de omgeving van de betrokkenen of er aanknopingspunten zijn die steun geven aan de beschuldiging.

Juist omdat de aanklacht van ontucht met minderjarigen of incest zulke ingrijpende gevolgen kan hebben, vindt er intensief overleg plaats. Tussen de betreffende rechercheur, de operationele recherchechef, en al vrij vlot ook met de officier van justitie. De discretie van het onderzoek staat daarbij hoog in ons vaandel: je rent niet bij bureaus naar binnen om eens over het sexleven van de betrokkene te roddelen.

Uiteindelijk moet je dan besluiten of er wordt overgegaan tot aanhouding, zodat de betrokkene kan worden verhoord. In bepaalde gevallen besluit je dat de aanwijzingen te licht zijn om zo'n ernstige en ingrijpende maatregel te nemen. In dit geval hadden die

aanwijzingen meer gewicht, wat ook de reden was dat de rechter-commissaris de bezoeksregeling opschortte. Na het eerste deel van het onderzoek vonden wij dat arrestatie en verzekerde bewaring nodig waren.

In Leeuwarden halen we dan iemand heus niet overdag van zijn werk, en evenmin staan we met een herkenbare politiewagen of een arrestatieteam op de stoep. Per slot van rekening is de gemiddelde verdachte van incest niet vlucht- of vuurwapengevaarlijk. Wij volstaan met een telefonische of schriftelijke uitnodiging.

Natuurlijk is het heel erg wanneer er zo'n beschuldiging tegen je wordt geuit. Deze meneer heeft ook tegenover mij gezeten, hier aan dit bureau, en gezegd: stel dat u van incest wordt beschuldigd. Daar heeft hij gelijk aan, dat heb ik ook toegegeven, het lijkt me afschuwelijk. Ik zou bij wijze van spreken ook liever worden beschuldigd van een bankroof.

Aan de andere kant is het onze taak en plicht om achter de waarheid te komen. Als wij in een bepaald stadium denken dat het geen onzinverhaal is, en dat insluiten en verhoren de enige weg is, dan kiezen wij die weg. Zo werkt nu eenmaal ons bedrijf. Daarmee zeg ik niet: waar gehakt wordt vallen spaanders, zeker niet.

De politie realiseert zich heel goed, dat bij een aanhouding in een dergelijke kwestie automatisch meer mensen op de hoogte raken, binnen en buiten het bureau. Maar ook al wordt er tegenwoordig veel meer naar de belangen van alle betrokkenen gekeken en niet alleen naar dat van het slachtoffer, een aanhou-

ding valt in een bepaald stadium van het onderzoek niet te omzeilen. Deze vormt, net zoals de verzekeringsstelling, de voorgeleiding aan de officier van justitie en later aan de rechter-commissaris, een onderdeel van een juridisch beproefde methode.

Valse beschuldigingen komen voor. Dat gebeurt nu eenmaal, dat weten wij ook, er zijn mensen van onbesproken gedrag die door problemen in een relatie aan het kruis genageld worden. We kunnen wel proberen om de zaken die op een valse aanklacht zijn gebaseerd tot nul te reduceren, maar ze zullen blijven voorkomen. Het alternatief voor ons is, dat we minder snel tot een onderzoek overgaan. Of eisen dat de klagende partij een extra getuige meebrengt, of liever nog twee. Dat kan niet.

En daarmee ben je bij het cruciale punt in beschuldigingen van incest, zeker als deze kleine kinderen betreft. Zij zijn, los van de mogelijke dader, de enige getuigen. Dat vereist maximale zorgvuldigheid van onze kant. Die is ook in deze zaak betracht, daar ben ik er van overtuigd. Zelfs dan nog kan uiteindelijk blijken dat het om een loze beschuldiging gaat. En er kan, zoals in dit geval, besloten worden dat er te weinig harde bewijzen zijn om de zaak voor te dragen aan de strafrechter.

Daarbij, als een verdachte echte, inhoudelijke klachten heeft over ons optreden, dan zijn er procedures om zijn recht te halen. Er bestaat niet voor niks een rijksrecherche, die ernstige fouten binnen het politie-apparaat kan onderzoeken. Voor alle duidelijkheid: mij heeft van deze meneer daarover geen klacht bereikt."

(Hoofdinspecteur Dirk Scholten, plaatsvervangend korpschef van de Leeuwarder gemeentepolitie.)

Kamercommissie stelt vragen

De leden van de vaste kamercommissie voor justitie hebben deze week gesproken over het toenemend aantal valse of op zijn minst onbewezen beschuldigingen van ontucht met minderjarigen. Een belangrijke reden om het onderwerp op de agenda te zetten ligt in de activiteiten van drs. Benjamin Rossen uit Maastricht. Iedere betrokkene, die zich bij hem meldt met het verzoek om deskundige bijstand, krijgt het advies om de kwestie kenbaar te maken bij alle 23 leden van de kamercommissie en hun evenzovle plaatsvervangende.

Dit advies heeft tot nu toe geresulteerd in een stortvloed van brieven: de kamerleden vonden in totaal ruim vijftig brieven in hun bus over vaak schrijnende kwesties in verschillende stadia van onderzoek. Sommige afzenders zijn inmiddels in eerste of tweede aanleg veroordeeld, anderen zijn door de rechter vrijgesproken en van weer anderen is het gerechtelijk vooronderzoek in een vroege fase gestopt. Rossen schat dat minstens 20 procent van alle aangiften gebaseerd is op valse gronden.

De commissieleden hebben een aantal van de

individuele gevallen geselecteerd als voorbeeld voor minister van justitie Hirsch Ballin, en hem gevraagd hier in algemene zin aandacht aan te besteden. Afhankelijk van zijn antwoord zullen er nadere vragen worden gesteld, aldus een woordvoerder van de commissie.

In de brieven, die op aanraden van Rossen zijn verzonden, wordt stevast aangedrongen op een standaardprocedure, welke de belangen moeten beschermen van beschuldigten van incest en ontucht met minderjarigen. Een in het oog springend element in die voorgestelde procedure is het recht van de verdachte op een contra-expertise. Daarin zou een zelfgekozen deskundige eventuele aangevochten slachtoffer- en getuigenverklaringen op hun deugdelijkheid kunnen toetsen.

Ook is hij er voorstander van dat het (vermeende) slachtoffer wordt gehoord, voordat de politie besluit tot arrestatie van de beschuldigde. In zijn visie zou een dergelijke procedure veel onnodige schade voorkomen. Buiten de Maastrichtse deskundige om heeft inmiddels een aantal betrokkenen besloten zich te verenigen in een belangengroep, die langs politieke wegen actie wil ondernemen tegen de gevolgen van valse beschuldigingen.

Where kids don't always find a happy ending

EUR 30.08.92

Denmark has long prided itself on its enlightened social services. Now, however, the fairy-tale kingdom stands accused of allowing the violation of children's rights. **Britt Bartenbach** hears stories of bullying by social workers

DENMARK, the land which likes to think of itself as a fairy-tale kingdom of enlightened social security, stands accused before the UN human rights commission in Strasbourg of permitting the violation of children's rights. Denmark, the home of Hans Christian Andersen, whose children's tales are full of wicked stepmothers who persecute their charges, now seems to employ bullying social workers in their place.

If Denmark is convicted of such human rights violations by the Strasbourg commission, it will not be the first time. In 1987 the kingdom was condemned for "mind-control" treatment of children in closed psychiatric hospital wards. Such brainwashing is alleged to have continued in spite of the judgement. That gave a nasty knock to the caring image the world has of Denmark.

At least one of the cases to be considered in Strasbourg was brought to the attention of the authorities by Doctor Eva Graaungaard, a well known 62-year-old physician who has personal experience of bullying work known for her child welfare work as "the Danish Mother Theresa". She and her husband took care of two girls, Mulle (14) and Lisbeth (9), the daughters of a drug-taking, Aids infected prostitute.

For two years the social services did nothing to help the doctor and her husband. Then the couple, who have an impeccable record as foster parents of children already adopted by them, were refused the authorisation needed to adopt the two girls legally.

Fearing that social workers would take her back to the prostitute mother, Mulle, the elder child, then ran away with a family, and Lisbeth is in an institution.

Dr Graaungaard commented: "It's little wonder that Denmark has one of the world's highest suicide rates. A very high number of suicides are a direct result of abuse by the authorities."

"I have seen cases where newborn infants have been removed

distrust in the judgment of the authorities, it also instils fear in many families.

Sometimes Danish social authorities do not even bother to contact the parents before they decide to remove a child. They pick them up from schools, kindergartens or even, as in one bizarre case, send a 70-man police team to collect a boy during a direct TV transmission.

There are further allegations that some foster parents who are paid by the state take in so-called difficult children only as a money-making enterprise. Doctor Graaungaard says that foster families use every trick they can to keep the children, as they are worth their weight in gold. This thriving business enables some foster parents to pay their mortgages and in some instances to keep expensive yachts. Brothers and sisters are split and placed in different homes, so they lose contact with relatives and grandparents and lose their basic social structure later in life.

Says Graaungaard: "Social worker power is reinforced through the police, who are being misused to hunt children like murderers - and these are usually totally intelligent and well-functioning children from perfectly normal homes."

"The brutal scenes scar the children, and it is these children whom I now have to treat at the taxpayers' expense in my clinic as drug addicts and criminals."

Denmark has no special family courts to deal with such cases. That means that the ordinary courts are inclined to favour the authorities' version.

Lindholt explains: "The social authorities, their psychiatrists and psychologists are closely knit, so much so that the contents of social reports become distorted. Once they land in the courts, the defence needs to prove them untrue, which is not easy."

"Unfortunately, judges are often on the local government payroll and dare not go against the advocate of the social report. Children are denied their basic constitutional rights and are prevented from talking to their own lawyer."

WHAT would King Solomon, who made the most famous child custody decision, think of a system in which the welfare of the child was often sacrificed to the requirements of the law? In Children's Welfare and the Law: the limits of legal intervention, (to be published tomorrow, Sage £9.95), Michael King, an academic lawyer, and Judith Trowell, a child psychiatrist, argue that the legal process is becoming an end in itself rather than a way of protecting children.

They claim that the legal system in England and Wales, designed to protect the welfare of children, is putting that welfare at risk. "Social workers were given the power to protect children, then when they seemed to fail we thought doctors could do it, now we hope lawyers will solve it," says Trowell, a consultant psychiatrist at London's Tavistock Clinic. "Instead of being a place of last resort, the courts have come into the forefront I value the structure the law provides, but I am horrified and frustrated by the polarisation it induces and the time and money it takes up. Vast sums are spent on decision making and there is none left at the end of the process to help the child."

The Children Act, which came into force a year ago, was intended to reduce the courts' role by encouraging parents and local authorities to reach agreements over children's care without involving the courts. Court applications then dropped, but are now climbing again. Trowell believes conciliation with the help of a neutral third party could help bypass the courts in many child care cases.

According to King, a former reader in law at Brunel University and a visiting fellow at the European University in Florence, the court system is now booming so large that it is in danger of becoming not only the arena for settling disputes, but the only means for ensuring that funds are provided for remedial work with children.

The authors cite cases in which a clinical recommendation has been disregarded until matters have got bad enough to come to court - and then the judge has told the council to find the money which might, if provided earlier, have avoided

Sometimes, the minister of justice refuses them the right to appeal to the high court. The witch-hunt for children in Denmark recently led to the foundation of a new political party called "The Family", which is gathering momentum.

Whether it can pose a real threat to the existing parties in the land of *The Little Mermaid* and *The Little Match Girl* remains to be seen.

the expensive court process. While recognising the legal process as "the one protective safeguard that stands between ourselves and arbitrary state power," King and Trowell question whether it always works in children's interests. In our adversarial system each party is encouraged to defend himself or herself to the hilt. A clear decision will be reached but often at the expense of future cooperation between parties.

The threat of possible court action may colour the therapeutic process from the start. In interviews with staff of the Tavistock Clinic, King found a sense of unease at the way in which the need to provide evidence for the court system upsets children and focuses minds on the search for evidence.

In cases of child sex abuse, the search for the perpetrator takes precedence. For mental health workers, the welfare of the child must be paramount. Too often these interests seem to be mutually exclusive. "Any hint of sexual abuse means that all normal therapeutic procedures must end," write King and Trowell. "Once a child discloses sex abuse, 'instead of working to help the child overcome the effects of abuse, the clinic staff can find themselves involved in preparing the child for court and in discussions about which of them will be called to give evidence."

If the allegations are not proven in court, the consequences for the child may be disastrous. Cases may prove inconclusive for many reasons and yet, when abuse is not proven, the legal assumption is that it has not taken place.

Clinic staff may then see the children returned into circumstances in which they were already clearly unhappy, and in which parents are likely to oppose any further intervention from therapists who are now identified with the opposition. The needs of the child may simply be forgotten in the search for a perpetrator. In one case a girl of four was referred for assessment by the courts. She was clearly deeply disturbed and very hard to control. It emerged that her mother, having suffered a deprived upbringing herself, wanted to look after her but could not bear having the child near her and could not stand any physical contact with her.

Within six months the girl's school was raising the alarm. She was threatening to jump from the roof, attacking other children and smearing faeces on the walls. At this point the case was brought back to court. The father had disappeared, so the court was finally able to focus on the child's needs and order intensive treatment and family work. Her disturbed behaviour gradually improved, although two years later she is still "very fragile".

Sometimes the snap judgment of a court can go disastrously wrong, but there will be no simple way of correcting the decision. In a family of three children, one child had been harmed by the mother's boyfriend. All three were removed under a place of safety order, but all the experts called in to assess the family agreed that the children were deeply attached to their mother and should be returned to her under supervision.

On the day of the hearing the mother's solicitor was not available and the local authority solicitor had not read his brief properly. The magistrates chose to ignore the recommendations of expert witnesses and, noting that a child had been hurt and that the perpetrator was still in evidence, made a care order covering all three children. They were placed in a children's home far away from their mother and contact ceased altogether.

While children from home on suspicion of sexual abuse often serve to unite parents against professionals for the return of their children, the authors say, parents go to great lengths to present themselves, through their lawyers, as a cohesive, functioning family. Workers at the clinic have to sit back and wait patiently, knowing that the children are back in a situation where they are suffering and aware that the legal action has ruled out any possibility of therapeutic work with the child and family.

In many of the cases the children's problems continue unabated with the legal proceedings having made matters worse for the children than they were before. Only when some further crisis occurs is there a chance that the children's suffering can again become the focus of attention for the legal process.

Yet legal safeguards are needed to balance the state's formidable powers of intervention in family life. King and Trowell prefer the French system of children's judges, which, they claim, eliminates many of the features of the English system which obstruct children's welfare while retaining the judge's status as an impartial, authoritative arbiter. Hearings are informal discussions between parents, social workers and child (if he or she is old enough), with the judge presiding. Lawyers are rarely present and there are no rules of evidence. The judge takes responsibility for the child's future and keeps the situation under continual review. The Scottish system of children's panels also allow a more child- and family-centred approach than does our system, the authors contend.

While children in England and Wales continue to be split in emotional pieces as the lawyers fight over their heads, Judith Trowell is appealing for funds to set up a mediation service at the Tavistock Clinic. It would offer its services to local authorities, parents and the courts to investigate in child protection cases and negotiate solutions which put the needs of children firmly in the foreground.

The aim would be to revolutionise the system by training mediators eventually to operate all over the country, taking the majority of child care decisions out of the hands of the courts.

Angela Phillips explains how a law meant to help children at risk may harm them

A problem for Solomon

GUA 16.09.92

The child also disclosed sexual abuse. Her father, who no longer lived with her mother but still participated actively in her care, seemed to be implicated but denied it adamantly.

"The issue became simply one of — was this child competent to give evidence so that her father could be prosecuted?" King and Trowell write. "This was the only aspect of the girl's serious psychological problems which seemed to interest the court. The absence of sufficient evidence to prosecute meant, it appeared, that there were no grounds for the court to remove the child from the home or to order treatment. In fact, the court ordered that the girl should remain with her mother who was left to handle her own feelings and those of the child and to care for her other children."

Within six months the girl's school was raising the alarm. She was threatening to jump from the roof, attacking other children and smearing faeces on the walls. At this point the case was brought back to court. The father had disappeared, so the court was finally able to focus on the child's needs and order intensive treatment and family work. Her disturbed behaviour gradually improved, although two years later she is still "very fragile".

Sometimes the snap judgment of a court can go disastrously wrong, but there will be no simple way of correcting the decision. In a family of three children, one child had been harmed by the mother's boyfriend. All three were removed under a place of safety order, but all the experts called in to assess the family agreed that the children were deeply attached to their mother and should be returned to her under supervision.

On the day of the hearing the mother's solicitor was not available and the local authority solicitor had not read his brief properly. The magistrates chose to ignore the recommendations of expert witnesses and, noting that a child had been hurt and that the perpetrator was still in evidence, made a care order covering all three children. They were placed in a children's home far away from their mother and contact ceased altogether.

While children from home on suspicion of sexual abuse often serve to unite parents against professionals for the return of their children, the authors say, parents go to great lengths to present themselves, through their lawyers, as a cohesive, functioning family. Workers at the clinic have to sit back and wait patiently, knowing that the children are back in a situation where they are suffering and aware that the legal action has ruled out any possibility of therapeutic work with the child and family.

In many of the cases the children's problems continue unabated with the legal proceedings having made matters worse for the children than they were before. Only when some further crisis occurs is there a chance that the children's suffering can again become the focus of attention for the legal process.

Yet legal safeguards are needed to balance the state's formidable powers of intervention in family life. King and Trowell prefer the French system of children's judges, which, they claim, eliminates many of the features of the English system which obstruct children's welfare while retaining the judge's status as an impartial, authoritative arbiter. Hearings are informal discussions between parents, social workers and child (if he or she is old enough), with the judge presiding. Lawyers are rarely present and there are no rules of evidence. The judge takes responsibility for the child's future and keeps the situation under continual review. The Scottish system of children's panels also allow a more child- and family-centred approach than does our system, the authors contend.

While children in England and Wales continue to be split in emotional pieces as the lawyers fight over their heads, Judith Trowell is appealing for funds to set up a mediation service at the Tavistock Clinic. It would offer its services to local authorities, parents and the courts to investigate in child protection cases and negotiate solutions which put the needs of children firmly in the foreground.

The aim would be to revolutionise the system by training mediators eventually to operate all over the country, taking the majority of child care decisions out of the hands of the courts.

Parents say their children have been wrongly diagnosed by a consultant accused of an over-zealous approach. Rosie Waterhouse reports

Doctor 'broke guidelines' in sex abuse cases

SEVEN formal complaints against a doctor who specialises in child sexual abuse cases are to be investigated, following allegations from families that she breached national procedures for diagnosing sexual abuse.

Dr Heather Richardson, a consultant paediatrician, is facing allegations from six parents that she wrongly diagnosed sexual abuse cases, causing unnecessary trauma and stigma to the parents and children.

A seventh family complains that she correctly suspected sexual abuse of their seven-year-old daughter but failed to tell the parents, police or the social services department for seven months.

During this period they suspect that the child was subjected to further abuse by the perpetrator, a teenage neighbour, and her parents are seeking compensation for alleged negligence.

The alleged failure to notify other agencies about this case occurred in 1991 when Dr Richardson's working relationship with Kent social services and Kent police had broken down over complaints about her allegedly "over-zealous" approach to child abuse.

The families are represented by Sarah Harman, a solicitor in Canterbury, who said she has heard from dozens of families who say their children have been wrongly diagnosed by Dr Richardson. The complaints will be heard by assessors appointed by South East Thames regional health authority, which employs Dr Richardson as a specialist in community and child care on secondment to Canterbury and Thanet district health authority. The assessors will examine whether her handling of the cases was appropriate. If they decide it was not, the health authority could institute disciplinary proceedings.

Several of the complaints alleged: "Dr Richardson's determined view [is] that sexual abuse is widespread in the general population and must be exposed whatever the social and emotional cost. In making so many families subject to sexual abuse investigations, Dr Richardson set her level of suspicion far too high and again this is in breach of long established principles of good practice."

Other complaints allege: "Because of Dr Richardson's unequivocal view that sexual abuse had occurred, our clients found themselves caught up in multi-disciplinary inquiries into, not whether abuse had taken place, but into when the abuse occurred and who the perpetrator was. Dr Richardson left no room for doubt in her view, which again is contrary to principles of good practice."

Last year, Dr Richardson was boycotted by Kent social services after the local authority and Kent police complained about her behaviour at case conferences, attitude to colleagues, the standard of her medical reports and her diagnostic methods.

The regional health authority set up an inquiry into alleged professional misconduct and professional incompetence. In December she was cleared when the inquiry found no reason to take disciplinary action and recommended some aspects of her work. But the inquiry report concluded that in Canterbury and Thanet there had been "a breakdown in the working relationships necessary to child protection."

The report said an additional consultant paediatrician should be appointed. The boycott was lifted in April and new working practices for handling suspected child abuse cases have been agreed.

Peter Gilroy, an assistant director of Kent social services and chairman of Kent's child protection committee, said concerns had been expressed that the number of children suspected as at risk of sexual abuse, being referred to the committee from Canterbury and Thanet health authority was high, compared with the neighbouring South East Kent health authority.

In 1990, Canterbury and Thanet referred 49 new sexual abuse cases to Kent, while South East Kent referred 15. In 1989, Canterbury and Thanet referred 78 sexual abuse cases while South East Kent referred 26. The percentages of children on the Kent child protection register judged to be at risk of sexual abuse were 16 per cent in 1988, 21 per cent in 1989, 19 per cent in 1990, 16 per cent in 1991 and 11 per cent in the year to March 1992. The national average is 14 per cent.

The new complaints allege a series of breaches of good practice and official guidelines. They include: setting the level of suspicion too high; repeated examinations and repeated taking of photographs; failure to obtain informed consent for repeated examinations and photographs; claiming as "second opinions" supporting diagnoses made by junior colleagues and those trained by her; the making of bizarre diagnoses on the basis of findings not widely accepted as consistent with, or diagnostic of, sexual abuse; making definite, uncompromising diagnoses on the basis of inadequate supportive findings; failing to keep parents adequately informed regarding diagnosis and treatment; refusal to co-operate with a parent's wish for a second opinion by failing to pass on case notes and photographs; failure to give sufficient weight to alternative reasons than sexual abuse for physical symptoms.

In an interview with the Independent, held at the British Medical Association headquarters in London, Dr Richardson said she was not allowed to discuss individual cases. But she rejected the complaints in general terms.

Dr Richardson said: "It is not the function of the paediatrician alone to come to a diagnosis of sexual abuse."

"In appropriate cases, where there are abnormal physical signs which may be transient, good medical practice demands proper documentation, which may include the taking of photographs."

"It is my practice to limit the number of medical examinations to those that are essential for the safe management of the child patient. No opinion is reached on the basis of physical signs alone."

She added: "All complaints in the health authority should be investigated fully and fairly under the existing procedures to ensure fairness to all parties."

'Dr Richardson's view is that sexual abuse must be exposed whatever the social cost'

Families tell of humiliation and emotional scars

JACK and Elizabeth Jones (not their real names) had their children Lucy and Alan, then aged seven and three, snatched from school by three policemen and a social worker and taken to a foster home, after Dr Heather Richardson diagnosed that they had been sexually abused.

Lucy was first referred to Dr Richardson in 1988 following a school medical because of temper tantrums and bed-wetting. She was examined eight times by Dr Richardson over a two-year period, and photographs taken on three occasions.

After the second examination in July 1988, Dr Richardson diagnosed sexual abuse. The case was referred to Kent social services and various case conferences were held. Alan was examined twice and Dr Richardson diagnosed sexual abuse after the first examination.

This almost tore our family apart and ruined us financially

According to the Joneses, in January 1990 the children were "dragged screaming" from school and taken to a foster home and allowed just two meetings with their parents in two weeks before they were allowed home.

Care proceedings were initiated and disclosure work was undertaken with the children, which produced no evidence of sexual abuse.

Dr Ilya Kovar, a senior lecturer and consultant paediatrician at Charing Cross hospital in central London, who examined the children two weeks after Dr Richardson was unable to support her diagnosis. He expressed "reservations" about the sudden removal of the children from their parents if the decision was on the basis of medical findings alone, and he argued that continued removal was "inappropriate".

The case was dropped by Kent social services in July 1991, with the approval of the guardian *ad litem*, appointed to represent the interests of the children, after an

assessment of the family by a leading child psychiatrist.

Lucy has since been diagnosed as dyslexic and her parents say this was partly the cause of her disturbed behaviour.

The Joneses are angry and distressed by Dr Richardson's diagnosis of sexual abuse. "This almost tore our family apart and ruined us financially," the mother said. "My daughter has been emotionally scarred by the repeated examinations and the humiliation of being photographed. It has given her inhibitions she never had before."

In November 1991, Susan and Colin Wilkins (not their real names) initially refused to believe Dr Richardson's diagnosis that their six-year-old daughter Tina had been sexually abused. They believed her only after an independent second opinion agreed with Dr Richardson's conclusion, and Tina was persuaded to confide that she had been raped and buggered by the 14-year-old son of a neighbour. He had threatened her with a rifle and she had been too terrified to tell her parents.

Tina had been referred to Dr Richardson in April 1991 by an educational psychologist because of behavioural problems at school. Even though Dr Richardson suspected after the first examination in April that Tina had been sexually abused, she did not inform the social services until November, after a second examination in September.

Tina's parents are outraged by the seven-month delay before the authorities were told of Dr Richardson's findings and are claiming compensation for alleged negligence.

Their complaint alleges that there was a strong likelihood that Tina was subjected to further, avoidable, sexual assaults by the teenage neighbour before the authorities were informed.

'IK VOELDE ME SCHULDIG

20 23/9

Over sommige geheimen moet je praten. De landelijke campagne tegen kindermishandeling maakte veel los. Slachtoffers kwamen met hun trieste verhaal naar buiten, daders werden gestraft en volwassenen kunnen er niet meer om heen: kindermishandeling bestaat. Tienduizenden kinderen worden verrot geslagen, getreiterd, verwaarloosd of seksueel misbruikt. Vanaf haar zevende moest Aleida mannen aan haar lijf dulden. Pas na acht jaar, toen ze 'helemaal doorgedraaid' was, durfde ze iemand in vertrouwen te nemen.

Aleida (17) werd acht jaar seksueel misbruikt

'Op mijn vijftiende ben ik van huis weggelopen. Ik werd als vermist opgegeven, dus de volgende dag vond de politie me al. Ik wilde niet terug naar huis, mijn ouders konden me niet helpen. Daarom werd ik in een pleeggezin geplaatst. Met mijn pleegmoeder bouwde ik een

band op en aan haar heb ik voor 't eerst dingen verteld. Steeds een stukje van het verhaal', zegt de 17-jarige Aleida op haar gezellig rommelige kamer in Zwolle.

Ze werd acht jaar seksueel misbruikt. Eerst door een buurman, daarna door een oom en een andere buurman tegelijkertijd. 'Het begint met een kusje en heel geleidelijk gaat het steeds verder: betasten en naakt lopen.' Maar dit is nog niet Aleida's hele verhaal. 'Op m'n dertiende ben ik door een neef verkracht. En m'n toenmalige vriendje deed er nog een schepje bovenop: hij dwong me ook tot dingen die ik niet wilde.' 'Ik liet het allemaal over me heen gaan. Schakelde mijn ge-

voel uit, dacht er niet bij na. Dacht zelfs dat het normaal was, ik wist niet beter. Tot ik erachter kwam dat vriendinnen heel anders leven. Maar als je al die jaren in dat patroon zit, kun je er moeilijk uitkomen. Op mijn vijftiende kon ik het niet meer aan.

Ik verzorgde m'n lichaam niet, want het was mijn lichaam niet meer, en zat veel thuis. Ik bleef bij mijn oom en buurman uit de buurt, maar dat viel op. Mijn moeder vroeg wat er was, maar ik kon het haar gewoon niet vertellen', vertelt Aleida. Ze zucht en wrijft met haar handen door haar gezicht.

Na drie maanden pleeggezin, probeerde Aleida het weer thuis. Dat ging na een half jaar mis, haar ouders wisten nog steeds niet wat er aan de hand was. Weer naar het pleeggezin was maar een tijdelijke oplossing. 'Ik moest uit die omgeving weg. Daarom ben ik naar de Zwolse Jeugdhuisen gegaan. Ik ben een half jaar in therapie geweest. Praten met een maatschappelijk werkster en opdrachten doen. Ik heb zelf om therapie gevraagd: ik had zo'n brok verdriet in me zitten en ik voelde me heel schuldig. Het heeft heel lang geduurd voordat ik inzag dat ik er niks aan kan doen.'

DOODSTRAF

Aleida heeft geen aangifte gedaan. 'Nee, dat is heel moeilijk voor slachtoffers. Je moet je verhaal tot in de details vertellen, aan honderden mensen. Het duurt jaren en al die publiciteit, ik kan niet overzien waar ik aan begin. En wat bereik je ermee? Ze krijgen anderhalf jaar, nou, van mij mogen ze er de doodstraf op zetten!' Zachtjes vervolgt ze: 'Ik heb mijn neef een brief geschreven, dat was voor mij voldoende. Maar ik heb nooit iets van hem gehoord. Sorry zeggen, hoeft van mij niet, daar heb ik nu niks meer aan, het is al gebeurd.' 'Ik moet even een sjekkie heb-

ben hoor', neemt Aleida even pauze. 'Dit gesprek brengt het

allemaal weer naar boven. Ik ben er overheen, maar stomtoevallig denk ik er weleens aan. Met vriendinnen praat ik er ook wel over. Op school was ik de ene keer heel spontaan en het volgende moment superchagrijnig. En ik kon er niet tegen als jongens me aanraakten. Als je dan niks vertelt, denkt iedereen: stomme griet. Zo krijg je nooit vrienden. Dus wil je uitleggen waarom je zo doet. Je kunt elkaar helpen, vooral als iemand ook zoiets heeft meegemaakt. Maar de details weet niemand, daar zal ik ook nooit over praten. Dat wordt me teveel.'

KLEM

Kindermishandeling is een actueel onderwerp. Gelukkig, vindt Aleida. 'Iedereen kan ervan weten. De Kindertelefoon vind ik heel positief, kinderen kunnen ergens hun verhaal kwijt. Het is wel jammer dat de posters van 'Over sommige geheimen moet je praten' alleen over lichamelijk geweld gaan. En dat de campagne zich richt op jonge kinderen. Het kan je ook op je achttiende overkomen! Bovendien zijn al veel meisjes seksueel misbruikt.

Ze trouwen, maar komen hun verleden altijd weer tegen. Huelijken die stuklopen of hun kinderen worden misbruikt, dat hoor je vaak. Nou de eerste die

aan mijn kinderen zit is voor mij! Je snapt eigenlijk niet dat moeders het niet zien. Maar als je zelf nog klem zit, kun je je kind niet helpen.' Over de campagnes wordt goed nagedacht, toch was Aleida boos over één tv-spotje. 'Het zei dat je met een kind moet gaan praten als je denkt dat er iets is. Dat is dus helemaal verkeerd. Het kind moet er zelf mee komen. Sta gewoon open voor een ander.'

Handen thuis!

Ik ben een meisje van 14 en ik wilde reageren op 'Die leraar is homo', #35. Ik heb een leraar voor Duits waar ik ook problemen mee heb. Net als bij jou slaat hij vaak een arm om me heen of komt te dicht bij me staan. Als ik het lokaal binnen loop en ik zeg geen 'dag', houdt hij me tegen en zegt: 'Zeggen we geen gedag meer, wijhe van me?' Nou, daar walg ik van. Mijn Duits gaat ook hard achteruit en dan wil hij me in de pauzes onder vier ogen spreken. Als ik dan expres niet te dicht bij hem ga staan, zegt hij dat ik maar bij hem moet komen staan omdat het daar tocht of zo... Ik heb dus echt geen zin om voor die man m'n best te doen, ook al weet ik dat ik het voor mezelf moet doen. Mijn beste vriendin had het gelukkig in de gaten en zij heeft, toen hij weer eens over me heen kwam hangen, hem uitgelachen. Hij wist niet of dit uitlachen voor hem bedoeld was, maar het was genoeg om hem een beetje van me af te houden. Ik was waanzinnig blij dat m'n vriendin er achter kwam en me hielp.

Omdat jouw engerd het doet zodat je klasgenoten het niet merken, zou ik het aan een betrouwbare vriend of vriendin vertellen. Hij/zij kan je dan proberen te helpen. Sterkte. Godverdomme leraren, hou die handen thuis!

Een meisje van 14

Ontloop 'm!

Hallo, ik wilde reageren op 'Die leraar is homo', #35. Misschien kun je een brief schrijven aan die leraar Frans. Dan schrijf je iets van dat je 't niet op prijs stelt en of hij op wil houden. Als dat niet helpt, kun je proberen met 'm te praten. (Door op AW2)

Dit is ACHTERWERK NO 38

Ontloop 'm!

(vervolg van de AW1)

Je zegt dan bijvoorbeeld dat als hij niet ophoudt, je 't aan je mentor of zelfs aan 't hoofd van de school vertelt. Als hij zich daar niks van aan trekt, moet je dat toch maar doen. Ontloop 'm voorlopig maar. Ik hoop dat je iets aan m'n brief hebt. Succes! Eva (13 jaar) AMSTERDAM

Zo ver

Ik ben een jongen van 14 jaar. Ik heb een vriendin die zo'n 33 km van me af woont. Ik zie haar ongeveer drie keer per jaar. We schrijven wel brieven. Ze is smoorverliefd op mij, maar ja, wat heb je eraan als ze zo ver van me vandaan woont. Ik zou wel graag een vriendin hebben die bij me in de buurt woont en waar ik leuke dingen mee kan doen. Ik weet niet of ik het nu uit moet maken of niet! Heb je een oplossing? Als je wilt schrijven, Katja heeft m'n adres.

Een jongen van 14

Richtlijn voor preventie peuter-mishandeling

UTRECHT (ANP) — De Vereniging tegen Kindermishandeling heeft gisteren in Utrecht een docentenhandleiding over preventie van kindermishandeling bij nul- tot vierjarigen gepresenteerd. De meeste bestaande programma's zijn gericht op kinderen vanaf acht jaar, voor de leeftijd van nul- tot vierjarigen is er weinig materiaal.

Vorig jaar kwamen bij de Bureau Vertrouwensarts inzake Kindermishandeling ongeveer tienduizend meldingen binnen. In een kwart van alle gevallen waar inderdaad sprake was van mishandeling, ging het om kinderen beneden de zes jaar. In 1991 waren er zeshonderd meldingen over kinderen beneden de drie jaar.

De nieuwe handleiding geeft richtlijnen voor mensen die met jonge kinderen werken. Steeds meer jonge kinderen bezoeken een peuterzaal of crèche.

'Campagne over mishandeling kinderen succes'

DEN HAAG, 29 SEPT. De Stichting Samenwerkende Organisaties tegen Kindermishandeling (SOTK) noemt de vorig jaar september gestartte campagne 'Over sommige geheimen moet je praten' een groot succes. De voor de campagne ingestelde hulplijn voor mishandelde kinderen is ruim twintigduizend keer gebeld. Dit maakte de SOTK vandaag bekend. De campagne wordt nu afgesloten. Er is voldoende geld om de hulplijn nog minstens een jaar te exploiteren. Via de informatie-advieslijn voor volwassenen zijn tot 1 augustus van dit jaar 3.400 gesprekken gevoerd. Het aantal aanmeldingen van kindermishandeling bij vertrouwensartsen steeg tijdens de campagne met zo'n twintig procent. Vanaf de start van de campagne tot 1 juli van dit jaar kregen de vertrouwensartsen 8.289 meldingen binnen.

TV-uitzending over 'structurele' mishandeling op De Dreef krijgt staartje

20 2/9

Dreef-dissidenten ook voor rechter

WAPENVELD - Twee van de zes ontslagen (ex-)medewerkers van de justitiële strafinrichting De Dreef in Wapenveld zullen door justitie worden gehoord op verdenking van structurele mishandeling van pupillen. Zij behoren tot de zeven groepsleiders, die over deze beschuldiging nader aan de tand worden gevoeld. Vier van hen zijn nog op De Dreef werkzaam, de vijfde verdachte vertrok al eerder vrijwillig en twee zijn, zoals gezegd, ontslagen.

Breed uitgemeten

(Door Kees van Oosten)

Het strafrechtelijk vooronderzoek is een uitvloeisel van een reportage in AVRO's Televisier vorig jaar september. In die bewuste uitzending stelden zes groepsleiders misstanden op De Dreef aan de kaak. Zo zouden pupillen regelmatig worden mishandeld. Het zestal wees daarbij met een beschuldigende vinger naar collega-groepsleiders en enkelen lieten doorschemeren zelf ook wel eens buiten hun boekje te zijn gegaan.

Na de uitzending meldde het zestal zich collectief ziek. Toen ze enkele weken daarna weer aan het werk wilden, werden ze geschorst in afwachting van een beslissing over ontbinding van de arbeidsovereenkomst, waarom verzocht was door bestuur en directie van De Dreef. Een lijmpoging leed schipbreuk, vooral nadat duidelijk was geworden dat een grote meerderheid van het overige personeel geen prijs meer stelde op hun terugkeer. Het zestal werd vooral verweten de goede naam van De Dreef door het slijk te hebben gehaald. Op 3 februari van dit jaar gaf de kantonrechter het bestuur van De Dreef toestem-

● De Dreef-dissidenten tijdens een van de rechtszaken over hun ontslag. Twee van hen worden nu strafrechtelijk vervolgd. Foto Tjil Kranten

ming om de zes 'dissidente' groepsleden de laan uit te sturen.

Daarmee was de kous echter niet af. Naar aanleiding van de beschuldigingen verrichtte de rijksrecherche in Arnhem op verzoek van de Zwolse hoofdofficier van justitie een feitenonderzoek naar de geopperde mishandelingspraktijken. En dat onderzoek heeft weer geresulteerd in een gerechtelijk vooronderzoek. Gebleken is namelijk dat (ex-)medewerkers over de schreef gegaan zouden kunnen zijn. Na het nu aangekondigde vooronderzoek zal de officier van justitie beslissen of de zeven verdachten voor de rechter moeten verschijnen. Opmerkelijk is dat de tot de verdachten ook twee van de zes ex-medewerkers behoren, die toenmalige collega's in het openbaar van 'structurele mishandeling' hebben beticht.

Woordvoerder Geert Kuper van het zestal zei gisteren overigens dat niet zo vreemd te vinden. 'We hebben ons kwetsbaar opgesteld en hebben onze handen niet bij voorbaat in onschuld gewassen. We wilden het probleem alleen bespreekbaar maken en dat bleek intern niet mogelijk te zijn. Vandaar dat we uiteindelijk naar het middel van de publiciteit hebben gegrepen'.

Hun advocaat mr. C. Korvinus vindt dat zijn cliënten recht hebben op een andere behandeling dan de overige verdachten. 'Ze hebben de zaak aanhangig ge-

maakt en zich daarbij eerlijk opgesteld. Daar is moed voor nodig. De anderen hebben echter de kop in het zand gestoken en steeds gedaan alsof er niks aan de hand was. Bij de verdere afhandeling zal daar rekening mee moeten worden gehouden'. Overigens beweerde mr. Korvinus in januari van dit jaar nog bij hoog en laag dat zijn cliënten in ieder geval niet tot de toen 10 verdachten behoorden. Dat blijkt dus wel het geval te zijn.

Gunstig teken

Directeur A.J. Karrenbeld van De Dreef ziet de uitkomst van het onderzoek met vertrouwen tegemoet. Met 'genoegen' stelt hij vast dat het aantal verdachten dat nu nog binnen de instelling werkt is teruggebracht van acht naar vier. 'En dat is toch een gunstig teken'. Nog belangrijker vindt hij evenwel het feit dat de rust op De Dreef is teruggekeerd. Ook justitie zou het vertrouwen in de instelling weer hebben hersteld, gezien het grote aantal pupillen dat wordt 'aangeboden'. 'We hebben zelfs weer een wachtlijst. Dat is aan de ene kant niet leuk, anderzijds geeft het aan dat justitie in onze aanpak gelooft. Daar zijn we erg blij mee'.

De heer Karrenbeld verheelt niet dat er vorig jaar, direct na de bewuste uitzending, sprake was van een vertrouwens-

crisis. 'We zaten toen in een dip. Ja, wat wil je ook na al die negatieve publiciteit die over ons heen werd gestort. Dat is gelukkig allemaal achter de rug. We zitten nu op het oude niveau'.

Ook zit men weer bijna op de normale personeelssterkte en zou de onderlinge sfeer goed zijn. 'Maar', voegt hij er aan toe, 'ik zal blij als deze hele affaire definitief achter de rug is. Het was geen pretje'.

Vier van de zes 'dissidenten' hebben ondertussen een andere baan gevonden. Volgens Geert Kuper is dat snelle succes mede te danken aan de gewraakte tv-uitzending. 'Enkelen werden zelfs als helden ontvangen. Daaruit blijkt dat ons optreden veel heeft losgemaakt in kinderbeschermingskringen'.

Spijt heeft de Heerdenaar dan ook niet. Zelfs al zou het betekenen dat enkele groepsleden (de namen wil hij niet onthullen) zich straks wellicht moeten verantwoorden voor 'structurele mishandeling'. 'Dankzij onze stellingname wordt er nu tot op het hoogste niveau over dit soort zaken gepraat. Vroeger was het onbespreekbaar. Nu niet meer. Dat is de winst'.

Vorig jaar 10.000 meldingen van kindermishandeling

Van een onzer verslaggevers

UTRECHT, dinsdag

Uit de meest recente registratiecijfers van het Landelijk Bureau Verouwenartsen Kindermishandeling blijkt dat in 1991 bij deze bureaus ongeveer 10.000 meldingen van kindermishandeling zijn gedaan. In 33 procent van de gevallen gaat het om kinderen die jonger zijn dan zes jaar.

Vrouw krijgt vijf jaar voor doden geadopteerd kind

HAARLEM (ANP) - De rechtbank in Haarlem heeft vrijdag een 37-jarige vrouw uit Lisse tot vijf jaar veroordeeld wegens doodslag en poging tot doodslag. Tegen haar was vier jaar geëist. De vrouw mishandelde twee adoptiekinderen uit Ethiopië zodanig, dat een van hen aan zijn verwondingen overleed en het ander blijvend invalide werd.

Het eerste jongetje werd september 1989 op bijna tweejarige leeftijd gedood nadat hij op hardhandige wijze tegen een muur was gegooid. De vrouw verzweeg tegenover de buitenwereld de ware doodsoorzaak en adopteerde begin dit jaar samen met haar man een tweede kind uit Ethiopië. Dit eenjarig jongetje werd april dit jaar zo mishandeld, dat het volgens medici een wonder is dat hij is blijven leven.

Kamervragen over fatale adoptie

Van een onzer verslaggevers
DEN HAAG - De PvdA in de Tweede Kamer wil van staatssecretaris Kosto opheldering over de werkwijze van de Kinderbescherming bij adviezen over adoptie. De kamerleden Van der Brug en Vliegthart wijzen er in schriftelijke vragen op dat een vrouw in Lisse tot tweemaal toe een kind mocht adopteren met fatale gevolgen voor die kinderen.

Drie jaar geleden werd de vrouw door de rechter veroordeeld voor doodslag op een adoptiekind uit Ethiopië. Na haar veroordeling zag zij kans opnieuw een kind uit dat land te adopteren. Zij blijkt dat kind zodanig te hebben mishandeld, dat het voor het leven invalide is. Voor die mishandeling moest zij onlangs opnieuw voor de rechter verschijnen. De PvdA-kamerleden willen nu weten op wat voor gronden de Kinderbescherming adviezen geeft bij adoptieaanvragen.

Om mishandeling van de aller-kleinste in de leeftijd van nul tot zes jaar sneller te kunnen vaststellen, heeft de Vereniging tegen Kinderhandel (VKM) een documentenhandeling samengesteld, die leidsters van peuterspeelzalen en crèches gaat helpen om mishandeling in een zo vroeg mogelijk stadium te onderkennen.

'Beste families'

Leidsters kunnen vaak niet geloven dat ogenschijnlijk aardige ouders hun kinderen mishandelen, verwaarlozen of zelfs mishandelen. Dit komt niet alleen voor in zogenaamde probleemgezinnen, maar ook in de 'beste' families. Bovendien deinzen veel leidsters van kinderdagverblijven en dergelijke ervan terug alarm te slaan bij een vermoeden van mishandeling, uit angst de privacygrenzen van een gezin te overschrijden, of uit vrees voor represailles tegenover het kind.

Dit stelden Fréa Swets-Groenert van het Nederlands Centrum Geestelijke Volksgezondheid en de Rotterdamse verouwenarts Rob Bilo gisteren vast bij de presentatie van de documentenhandeling 'Kindermishandeling en Kinderopvang'. De cursus omvat een stappenplan aan de hand waarvan leidsters van kindercentra wordt geleerd via observaties, het maken van aantekeningen en vervolgens het plegen van overleg met collega's en deskundigen sneller hulp te bieden in geval van mishandeling.

Betalen van smeergeld verdringt masturbatie op zondenlijst

Van onze correspondent
Eelco van der Linden

ROME — Het Vaticaan zal rond de kerst een nieuwe rooms-katholieke catechismus presenteren. Dat meldt het Italiaanse persburo ADN-Kronos, dat de hand heeft weten te leggen op de nieuwe tekst. De invloed van de 'moderne tijd' op het document is evident: belastingontduiking en het aannemen van smeergeld gelden als zeer ernstige zonde, terwijl zelfmoord, euthanasie, homofilie, prostitutie en masturbatie

is in de nieuwe catechismus aanzienlijk aangepast. Betalen of aannemen van smeergeld, speculeren op de beurs, belastingontduiking en misbruik maken van overheidsmiddelen, worden beschouwd als een ernstige zonde. Ze lijken vooral toegesmeden op de Italiaanse werkelijkheid.

Opmerkelijk is de interpretatie van het vijfde gebod 'Gij zult niet doden'. In de catechismus van Pius X staat zelfmoord gelijk aan moord omdat 'alleen God beschikt over het leven'. Degene die zich

van het leven berooft, kan niet meer biechten en dus ook niet ontkomen aan het vagevuur. In de nieuwe catechismus is zelfmoord nog steeds een belediging van God, maar de schuld neemt aanmerkelijk af als de daad gepleegd wordt door personen met ernstige psychische problemen. 'God zal ook hen de weg wijzen naar de redding', aldus de nieuwe tekst.

Euthanasie wordt nog steeds scherp veroordeeld, maar ook hier is sprake van een mildere opstelling van de kerk. Een

zwaar zieke patiënt die een medische behandeling weigert, wordt geaccepteerd. De zogenaamde 'actieve euthanasie' blijft, net als abortus, echter taboe.

Doden is wel geoorloofd in geval van een persoon zijn of haar eigen leven moet verdedigen. Hetzelfde geldt voor een natie die bedreigd wordt. In dat geval accepteert de catechismus een 'juiste oorlog'.

Op het gebied van de eerbaarheid en de persoonlijke moraal toont de kerk zich milder. Masturbatie geldt nog steeds als 'ern-

stig afwijkend gedrag, maar men moet bij het morele oordeel rekening houden met onvolwassenheid op het gebied van de genenheid en de invloed van sociale en psychische factoren'.

Prostitutie geldt als zonde, maar als sprake is van extreme misère of dwang, moet het onderdeel worden bijgesteld. Ook homofiliën kunnen ontkomen aan het vagevuur, mits zij 'niet praktiseren'. Ze moeten behandeld worden met respect en begrip en onjuiste discriminatie dient te worden voorkomen.

Het document verscheen eind juli in de Vaticaanse krant *Osservatore Romano*. In het stuk stelt de congregatie dat discriminatie op grond van seksuele geaardheid iets anders is dan discrimineren wegens ras of etnische achtergrond.

Bisschoppen negeren document Rome over discriminatie homo's

Van onze verslaggever VK

AMSTERDAM — De Nederlandse bisschoppen zullen het meest recente document van de Congregatie voor de Geloofsleer over homoseksualiteit naast zich neerleggen. Volgens de bisschoppen is het document, waarin discriminatie op grond van homoseksuele geaardheid in bepaalde gevallen wordt geblijkt, geen officiële en openbare instructie van het Vaticaan.

Verder is het stuk volgens hen bedoeld voor de Amerikaanse bisschoppen. Met zeventien andere Nederlandse kerken staat de rooms-katholieke kerkgenootschap in Nederland 'positief tegenover het wetsontwerp Gelijke Behandeling', aldus *Een-ivee-zen*, het officiële informatieorgaan van het Nederlandse episcopaat.

Het document verscheen eind juli in de Vaticaanse krant *Osservatore Romano*. In het stuk stelt de congregatie dat discriminatie op grond van seksuele geaardheid iets anders is dan discrimineren wegens ras of etnische achtergrond.

Bisschop Bomers wijdt homoseksueel tot priester

NVN 2 p

Van onze correspondent
HAARLEM — Zal de kersverse rooms-katholieke priester Antoine Bomers over de geaardheid van de priesterkandidaat. Die heeft inmiddels devoot plaatsgenomen aan de voet van de kansel. "Door priester te worden", zegt Bomers, "kies je voor een zinvol bestaan, dat zich bezighoudt met de belangrijke dingen in het leven. Omdat je leven zinvol is, kan het daarom ook gelukkig zijn."

Gelukkig zijn? Schreef niet dezelfde Bomers vorig jaar in het bisdomblad Samen Kerk dat homoseksuelen niet gelukkig kunnen zijn, omdat zij niet in vrede leven met zichzelf? Kennelijk geeft de kerk de homoseksuele bekeerling Bodar nu de kans om eindelijk gelukkig te worden. Bovendien heeft de bisschop er een priester bij, wat niet onwettig is bij het huidige priesterkenningsproces.

Na de plechtigheid, lijken vrienden en collega's van Bodar van de Rijksuniversiteit Leiden er precies zo over te denken. "Saulus is toch ook Paulus geworden?", zegt een collega-wetenschapper. "Mattheüs was een tollenaar voordat Christus hem kerkvader Augustinus, die voor zijn bekering leefde als een beest, wordt gemaakt. Bodar zelf wil van geen vergelijking weten. "Ik geef absoluut geen antwoord op vragen," zegt hij licht gelirriteerd.

Volgens Gay Krant-hoofdredacteur Krol heeft Bodar beloofd binnenkort in een interview in de Gay Krant zijn 'bewuste keuze' voor priesterschap en celibaat te zullen toelichten. Voor Krol is Bodar, een goede kennis van de

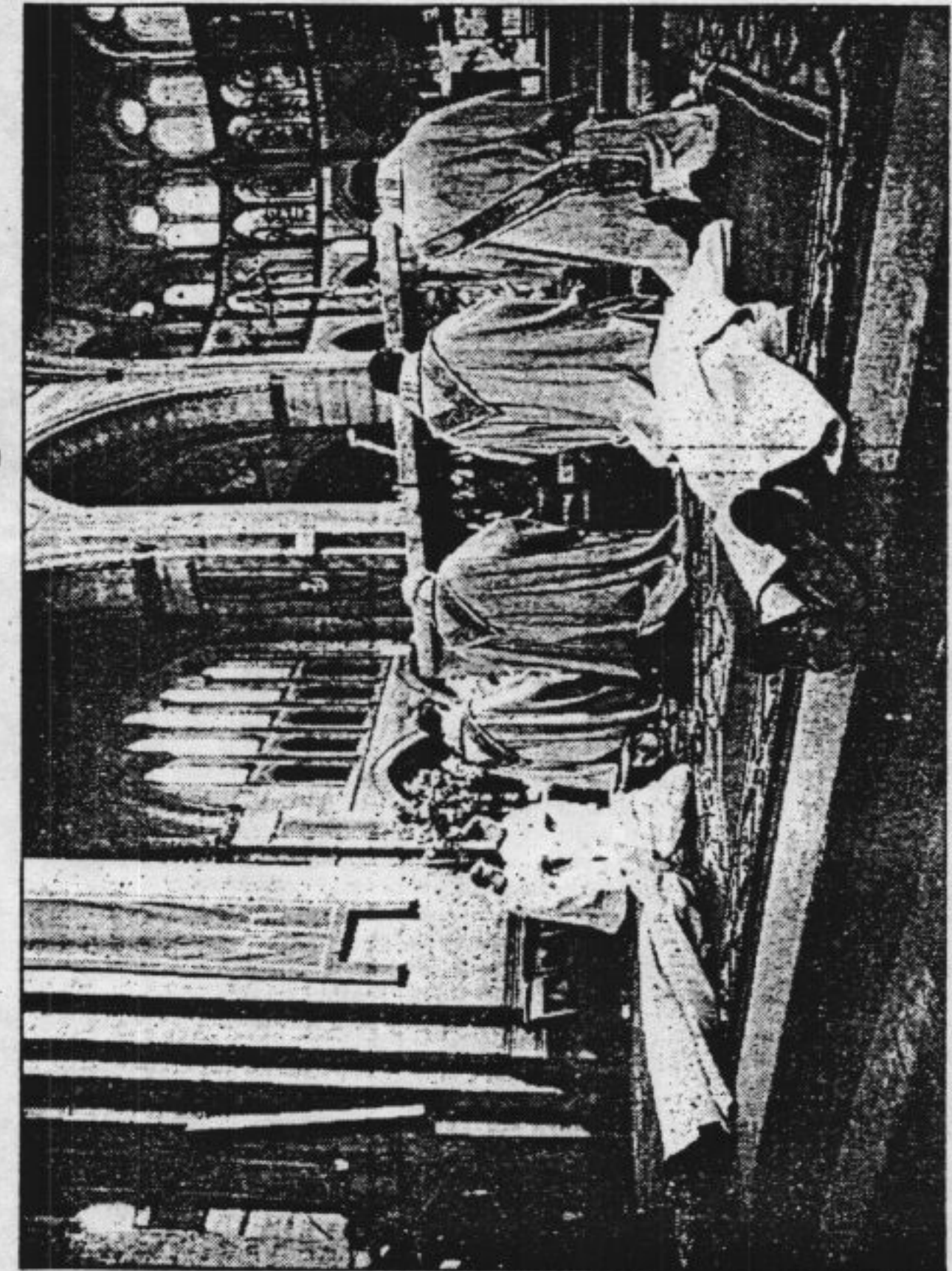
de kerk, ongeacht zijn seksuele voorkeur.

In zijn preek zaterdag zwijgt Bomers over de geaardheid van de priesterkandidaat. Die heeft inmiddels devoot plaatsgenomen aan de voet van de kansel. "Door priester te worden", zegt Bomers, "kies je voor een zinvol bestaan, dat zich bezighoudt met de belangrijke dingen in het leven. Omdat je leven zinvol is, kan het daarom ook gelukkig zijn."

Gelukkig zijn? Schreef niet dezelfde Bomers vorig jaar in het bisdomblad Samen Kerk dat homoseksuelen niet gelukkig kunnen zijn, omdat zij niet in vrede leven met zichzelf? Kennelijk geeft de kerk de homoseksuele bekeerling Bodar nu de kans om eindelijk gelukkig te worden. Bovendien heeft de bisschop er een priester bij, wat niet onwettig is bij het huidige priesterkenningsproces.

Na de plechtigheid, lijken vrienden en collega's van Bodar van de Rijksuniversiteit Leiden er precies zo over te denken. "Saulus is toch ook Paulus geworden?", zegt een collega-wetenschapper. "Mattheüs was een tollenaar voordat Christus hem kerkvader Augustinus, die voor zijn bekering leefde als een beest, wordt gemaakt. Bodar zelf wil van geen vergelijking weten. "Ik geef absoluut geen antwoord op vragen," zegt hij licht gelirriteerd.

Volgens Gay Krant-hoofdredacteur Krol heeft Bodar beloofd binnenkort in een interview in de Gay Krant zijn 'bewuste keuze' voor priesterschap en celibaat te zullen toelichten. Voor Krol is Bodar, een goede kennis van de

Antoine Bodar en Eduard Molitzer liggen plat op de grond tijdens de priesterwijding door bisschop Bomers (midden) in Haarlem.

teur Krol heeft Bodar beloofd binnenkort in een interview in de Gay Krant zijn 'bewuste keuze' voor priesterschap en celibaat te zullen toelichten. Voor Krol is Bodar, een goede kennis van de

schrijver Gerard Reve, een lichtpuntje in de moeizame verhouding tussen de Nederlandse bisschoppen en de homoseksuele geboenest van conservatisme en katholieke reactie. Ook Gijsjer gaat daar regelmatig op bezoek.

teur Krol heeft Bodar beloofd binnenkort in een interview in de Gay Krant zijn 'bewuste keuze' voor priesterschap en celibaat te zullen toelichten. Voor Krol is Bodar, een goede kennis van de

Vaticaan roept op tot strijd tegen misbruik kinderen

ROME (AFP) — Het Vaticaan heeft een beroep gedaan op de wereldgemeenschap om eengezind te strijden tegen seksueel misbruik van kinderen door pornografie en prostitutie. De oproep is het resultaat van een meerdaags congres, eerder deze maand in Bangkok, mede georganiseerd door de pauselijke raad voor het gezin. De deelnemers veroordeelden er het sekstoerisme. Elk land dient wetten te maken die kinderprostitutie en -pornografie als misdaad tegen de menselijkheid aanmerken. Wie zich eraan schuldig dienen hun zonden te berouwen, aldus de oproep, ook „dragen allen die het bestaan van dit kwaad verzwijgen of ontkennen eraan bij.”

© GPD

Kerkrade vraagt homofiele dominee als predikant

Van onze correspondent
KERKRADE — De Nederlandse Hervormde gemeente van Kerkrade/Schaesberg heeft de 34-jarige homoseksuele theoloog ds. Roel de Meij Mecima uit Den Haag gevraagd haar predikant te worden. De Meij Mecima kwam begin van dit jaar in het nieuws toen hij vanwege zijn seksuele geaardheid niet welkom bleek te zijn in Ootmarsum. Hoewel het arbeidscontract al getekend was, wilde de hervormde gemeente daar hem toch liever niet hebben. "Wij hebben hem beroepen omdat wij hem een goede dominee vinden, niet omdat hij homoseksueel is, dat is voor ons bijzaak," zegt Ronald Kerpershoek, voorzitter van de kerkeraad van de hervormde gemeente Oude Mijnstreek. Hij verwacht geen herhaling van de situatie in Ootmarsum als dominee. De Meij Mecima besluit naar Kerkrade te komen. "Er zijn goede gesprekken geweest met de beroepingscommissie. Hij is op 30 augustus al

voorgegaan in de dienst in Schaesberg. Er zijn al contacten met gemeentelieden. Wie met hem kennis heeft gemaakt is enthousiast."

De dominee, die nu nog in Den Haag woont waar hij les geeft aan een scholengemeenschap, heeft drie weken de tijd zich te beraden op het beroep. Overigens is Kerkrade niet de enige plaats die een beroep op hem heeft uitgebracht.

"Er zijn altijd wel groeperingen binnen de gemeente die problemen hebben met de komst van een predikant die homoseksueel is. Wij willen met hen een pastoraal gesprek voeren. Net zoals je een dominee niet mag weigeren op grond van zijn seksuele geaardheid, mag je mensen die er moeite mee hebben ook niet buiten sluiten. Erover praten is het beste," meent de kerkeraadsvoorzitter Kerpershoek.

De hervormde streekgemeente De Oude Mijnstreek met gemeenten in Kerkrade (Chevreumont),

Schaesberg (De Ark) en Ubach over Worms (Veeweg) heeft plaats voor twee predikanten. Ds. R. Foppe is daar één van. Er ontstond een vacature toen ds. H. Drost vorig jaar naar Maastricht, vertrok waar hij studentenpredikant werd.

Bewust

De beroepingscommissie en de kerkeraad van de Nederlandse Hervormde Gemeente hebben zeer bewust voor De Meij Mecima gekozen. De preases van de kerkeraad, J. Kerpershoek hierover: "In het Twentse stadje Ootmarsum bleek een groep hervormden de dominee niet te willen hebben. De contacten met de kerkeraad verliepen er aanvankelijk voor spoedig.

"Mijn eerste gesprekken met de beroepingscommissie verliepen uitstekend en de kerkdienster die ik heb geleid in Ootmarsum riep heel veel positieve reacties op. Misschien is het wel typisch Twents om niet te zeggen wat je

bedoeld. Iedereen knikte 'ja' en toch bleek het naderhand een keihard nee te zijn," aldus ds. De Meij Mecima in een in mei van dit jaar verschenen interview in de Gay-krant.

De weigering zorgde voor opschudding omdat er sprake was van pure discriminatie. Veel hervormde predikanten toonden zich solidair met de afgewezen dominee en weigerden te preken in het vacante Ootmarsum. Twaalf van de 15 leden van de Ootmar-

sumse kerkeraad traden af vanwege de kwestie.

De Meij Mecima noemt zichzelf geen roze profet die flinkerend rondgaat, maar hij verbergt of verzwijgt zijn homo-zijn ook niet.

"Ik ben geschikt bevonden voor de functie van predikant en ik paste uitstekend in de profiel-schets van Ootmarsum. Uiteindelijk ben ik alleen vanwege mijn seksuele voorkeur geweerd en dat is een grove vorm van discriminatie," zegt hij in de Gay-krant.

De Meij Mecima is geboren in Den Haag. Hij vervulde er diverse functies in de gemeente onder andere als jeugdonderling. In 1991 werd hij godsdienstleraar aan de christelijke scholengemeenschap Blaise Pascal in Spijkenisse.

"Wij zoeken een dominee die de vergrijzende gemeente nieuw leven kan inblazen. Op basis van zijn ervaring en persoonlijkheid is hij de aangewezen kandidaat voor ons."

R.-k. kerk in VS pakt seksueel misbruik priesters serieus aan

CHICAGO (AP, AFP) — Het aartsbisdom Chicago heeft een gratis telefoonnummer en een onafhankelijke commissie ingesteld voor klachten op het gebied van seksueel misbruik door geestelijken. Daarmee heeft kardinaal Joseph Bernardin van Chicago de meest verregaande maatregel tot dusver genomen om serieus iets te doen tegen de reeks sekschandalen die de kerk de laatste jaren teistert.

Laatste incident in rooms Amerika is het geval van een priester in de staat Massachusetts die wordt beschuldigd van het maken van naaktfoto's van jongetjes. Ook het bisdom Chicago heeft zijn deel van schandalen gehad. Het gaat over een reeks van jaren om een zestigtal klachten. In tweederde van de gevallen zou inderdaad sprake zijn geweest van seksueel misbruik, in andere gevallen gaat het eerder om „ontoelaatbaar“ of „onvolwassen“ gedrag.

„Ik deel de pijn van allen die betrokken zijn bij deze tragedie, de slachtoffers, hun familie, hun parochies en hun priesters," aldus kardinaal Bernardin. „Het verleden kan ik niet veranderen, maar ik kan iets doen aan de toekomst."

Het is de bedoeling dat alle klachten ook worden doorgegeven aan de overheidsinstantie die waakt tegen misbruik van kinderen. Een vertrouwenscommissie is samengesteld uit

drie priesters en zes leken, onder wie een kinderpsycholoog, een seksuoloog en iemand die vroeger door een geestelijke is misbruikt en die nu advocaat is. Deze mensen zullen van geval tot geval bekijken of en in hoeverre een priester te handhaven is. Volgens Bernardin komt een priester van wie is vastgesteld dat hij zich aan seksueel misbruik heeft schuldig gemaakt, nooit meer in aanmerking voor een functie in een parochie of een waarbij kinderen gevaar kunnen lopen.

Het beleid van het bisdom is er ook op gericht aanstaande priesters psychologisch beter te testen en hen ook na hun wijding beter in hun carrière te volgen. Priesters die op een of andere wijze over de schreef zijn gegaan worden door het bisdom overigens wel met professionele hulp in contact gebracht.

Priesterlijke misstappen en zelfs de beschuldigingen ervan worden in de Amerikaanse media doorgaans breed met naam en toenaam uitgemeten. Zij brengen de r.-k. kerkleiding in grote verlegenheid, als morele autoriteit in het algemeen maar ook in het bijzonder als handhaafster van een strenge seksuele moraal en van het priestercelibaat. Maar ook een zeer materieel aspect speelt mee. Tegen Amerikaanse en Canadese bisdommen lopen op het ogenblik tal van rechtszaken waarin schadeclaims van al met al miljoenen dollars zijn ingediend en ook al toegekend.

Nieuwe r.-k. catechismus kent oude en nieuwe zonde

TR 23/5

ROME (AFP, DPA, Reuter) — Belasting ontduiken, smeer gelden en handel in drugs — al deze activiteiten zijn verboden volgens de nieuwe wereldcatechismus van de rooms-katholieke kerk. Dat blijkt uit publicaties in Italiaanse kranten die putten uit de Franse vertaling van het 400 bladzijden tellende boek.

Officieel werd de catechismus op 26 juni door paus Johannes Paulus II goedgekeurd, maar in afwachting van de vertaling in de moderne talen heeft het Vaticaan zelf nog niets over de inhoud bekend gemaakt. Kerkelijke kringen hebben echter laten weten dat de nu gepubliceerde uittreksels „globaal" juist zijn.

Abortus, echtscheiding, seks vóór het huwelijk alsmede gebruik van en handel in drugs worden, zo blijkt, tot de zware zonden gerekend. Homoseksuelen behoren zich van seksuele activiteiten te onthouden, maar zij hebben recht op een correcte behandeling.

Oorlog is alleen dan gerechtvaardigd als een land wordt aangevallen. Daarbij mag men de tegenstander niet meer schade toebrengen dan hij zelf heeft veroorzaakt. Ook de doodstraf is volgens de nieuwe wereldcatechismus toegestaan, maar altijd moet eerst gratie worden overwogen.

Een belediging

Zelfmoord blijft „een belediging van God", maar het Vaticaan erkent dat mensen in uiterst moeilijke sociale omstandigheden wanhopig kunnen worden en dan zelfmoord plegen. Hetzelfde geldt voor prostitutie. Voorts wordt katholieken voorgedragen dat ze zich verre dienen te houden van astrologen en waarzeggers.

In bepaalde gevallen mag aan mensen die ongeneeslijk ziek zijn medische verzorging worden onthouden als gevolg waarvan zij een natuurlijke dood sterven. 'Actieve' euthanasie blijft echter onder alle omstandigheden verboden.

Er is ongeveer zeven jaar aan de nieuwe catechismus gewerkt die voor de 960 miljoen katholieken de kerkelijke leer samenvat zoals het Vaticaan die thans ziet. Hij vervangt de oude catechismus die begin deze eeuw werd uitgegeven. De diverse nationale bisschoppenconferenties hebben in totaal 24.000 amendementen op de ontwerp tekst ingediend.

Advertentie

NV/h N 19-9-92

Seksdelict met kind pas verjaard na 18e verjaardag

DEN HAAG (ANP) — Het kabinet heeft gisteren ingestemd met een voorstel van minister Hirsch Ballin van Justitie om de verjaringstermijn bij seksuele delicten met minderjarigen pas te laten beginnen op het moment dat het slachtoffer meerderjarig (18 jaar) is geworden. Op deze wijze hoopt het kabinet een bijdrage te leveren aan de bestrijding van seksueel misbruik van kinderen.

Jonge kinderen die seksueel misbruikt worden, verzwijgen de kwestie dikwijls. Op het moment dat het slachtoffer er mee naar buiten treedt, is het delict echter vaak al verjaard. De verjaringstermijn is, afhankelijk van de ernst van het misdrijf, twee tot vijftien jaar.

Het kabinet wil voortaan ook de civielrechtelijke verjaringstermijn voor een vordering tot schadevergoeding pas laten beginnen op 18-jarige leeftijd.

n mensen men
sen mensen m
ensen mensen

Raad van State

MR. V. KORTE-VAN HEMEL is gisteren door het kabinet benoemd tot buitengewoon lid van de Raad van State. De benoeming betekent dat de oudstaatssecretaris van Justitie haar Eerste-Kamerlidmaatschap (VVD) moet opgeven. Beide functies zijn niet verenigbaar. Korte-Van Hemel was staatssecretaris van 1982 tot 1989. Daarvoor zat ze vijf jaar in de Tweede Kamer. Sinds vorig jaar maakt ze deel uit van de senaat.

Verjaringstermijn seksuele delicten wordt verlengd

Van onze verslaggever

DEN HAAG — Het kabinet is vrijdag akkoord gegaan met een wetsvoorstel dat de verjaringstermijn bij seksuele delicten met minderjarigen pas laat ingaan op het moment dat het slachtoffer 18 jaar is geworden.

Op deze wijze hoopt het kabinet een bijdrage te leveren aan de bestrijding van seksueel misbruik van kinderen.

Jonge kinderen die seksueel worden misbruikt, verzwijgen dit dikwijls. Als ze er op latere leeftijd mee naar buiten durven te komen, is het zedelijk vaak al verjaard. De verjaringstermijn is afhankelijk van de ernst van het misdrijf en varieert van twee tot vijftien jaar.

Seksuele delicten verjaren later

Van onze parlementredactie
DEN HAAG — De verjaringstermijn bij seksuele delicten met minderjarigen moet pas beginnen op het moment dat het slachtoffer meerderjarig (18 jaar) is geworden.

Het kabinet is gisteren met dit voorstel van minister Hirsch Ballin van justitie akkoord gegaan. Jonge kin-

deren die seksueel misbruikt worden, verzwijgen de kwestie dikwijls lange tijd. Op het moment dat het slachtoffer er mee naar buiten treedt, is het delict vaak al verjaard. De verjaringstermijn is, afhankelijk van de ernst van het misdrijf, twee tot vijftien jaar. Ook de vorderingsstermijn voor schadevergoeding wordt gesteld vanaf 18 jaar.

Criminoloog Bianchi waarschuwt tegen verharding UN 8/9

'Stafrecht het slechtste middel om criminaliteit te bestrijden'

(Door Peter van de Vusse) AMSTERDAM

„Amerikaanse toestanden, moeten we dan daar naar toe?” Om z'n woorden kracht bij te zetten, loopt de emeritus hoogleraar criminologie H. Bianchi met twee, drie forse stappen door zijn Amsterdamse voorkamer. „Met z'n achten in een cel van twee bij drie. In stapelbedden tot aan het plafond zonder enige bewegingsruimte. Vind je het gek dat er in Amerikaanse gevangenissen, naar men zegt, per jaar tientallen moorden plaatsvinden. Mensen raken totaal gefrustreerd onder harde repressie”.

Het aantal Amerikaanse gevangenen is het afgelopen decennia met sprongen omhoog gegaan, haalt Bianchi aan: waren er onder Carter 'slechts' 275.000 mensen in bewaring, onder Bush zitten er 1,5 miljoen achter slot en grendel.

Bianchi (68) geldt als een autoriteit op zijn vakgebied. Dertig jaar geleden zette hij aan de Vrije Universiteit het Instituut van Criminologie op. Hij heeft jarenlang net als collega Hulsman intensief onderzoek gedaan naar het zoeken naar alternatieven voor gevangenisstraffen en strafrecht in het algemeen. Hij schreef onder andere boeken over de ethiek van het straffen en stigmatisering van gevangenen. In de discussies over cellentekort, nieuwe gevangenissen, hardere strafmaten, Extra Beveiligde Inrichtingen, of het inperken van rechten van vluchtgevaarlijke criminelen, neemt hij een geheel eigen plaats in. Veel van wat Justitie vandaag de dag als oplossing aandraagt voor de al maar groeiende criminaliteit kwalificeert hij als „dom, dom en nog eens dom”.

CRIMINOLOGO BIANCHI: „de meeste oplossingen die Justitie aandraagt zijn dom, dom en nog eens dom”.

Bianchi heeft de verharding van het strafrecht de afgelopen jaren lijdzaam ondergaan. Het lijkt erop alsof zijn boodschap die hij studenten maar ook beleidsmakers voorhield, voor dovemansoren was gesproken. „Het strafrecht in Nederland is in veel opzichten te vergelijken met de medische wetenschap van voor 1800. Toen werd nog gedacht dat door adlerlaten het kwaad het lichaam zou verlaten”, geeft hij ter illustratie aan. „Men denkt nog steeds dat door harder te straffen, er minder criminaliteit zal zijn.”

„Het strafrecht is het oorlogswapen tegen de criminaliteit. Het is het slechtste middel om de criminaliteit mee te bestrijden. In mijn studententijd leerde ik dat het strafrecht *ultimum remedium* is. In de hedendaagse praktijk is dat niet zo. Strafrecht zou *ultimum remedium* moeten zijn: alleen als het uiterste middel gebruikt moeten worden”.

De oud-hoogleraar heeft een even simpele als pasklare oplossing voor het cellentekort en de stijgende criminaliteit. „Elke crimineel, behalve zeer gevaarlijke misdadigers en ziekelijke gevallen, moet de kans krijgen om het goed te maken. Verdachten en slachtoffers kunnen samen hun conflict oplossen. Een

bankier die fraudeert kan een schikking treffen, een drugverslaafde die een auto openbreekt, zou de schade moeten vergoeden. Laat een crimineel maar schadevergoeding betalen, het cellentekort is dan ineens een stuk minder. In wezen zijn 1000 à 1500 cellen voor Nederland genoeg”, aldus Bianchi. Op dit moment zijn er zo'n kleine 8000 cellen.

Vergeldingsgevoelens

Voor veel vergripen eist de samenleving, uit oogpunt van rechtvaardigheid, opsluiting. Volgens de criminoloog is uit onderzoek echter gebleken dat alleen bij zeer emotionele delicten (zoals verkrachtingen of bij het vermoorden van een kind) vergeldingsgevoelens worden gekoesterd. Vergelding of wraakgevoelens gaan in minder dan een half procent van de gevallen op. Bianchi wijst ook op de praktijk: in 1975 telde Nederland 3.000 cellen, nu zijn het er bijna 8.000. „Heeft dat nu zo veel opgelost?”

Bianchi benadrukt dat in de strijd tegen criminaliteit het strafrecht slechts een kleine factor is in een groter geheel van sociaal beleid. „Om de criminaliteit terug te dringen, moet ten eerste de handel in harddrugs

gelegaliseerd worden. Dan ben je ook van het hele cellentekort af. Problem is echter dat we dan in conflict komen met andere landen. Maar het strafrecht heeft het drugprobleem niet opgelost.”

„Vervolgens moet de sociale controle hersteld worden. Door meer politieursurveillance op straat, conducteurs op de tram, en controle bij de ingang van stations, krijgen agressieve jongeren minder kans. Je ziet het hier in Amsterdam. Toen op lijn 4 de conducteur terugkwam, nam het aantal zwartrijders gelijk af. Want goed voorbeeld doet goed volgen.”

Europese FBI

„Tenslotte is er de toename van de internationale criminaliteit. Door het wegvallen van de grenzen krijgen maffia-achtige organisaties in steeds meer Westeuropese landen voet aan de grond. Dat hangt weer samen met de drughandel. Plannen om dit te bestrijden via een soort Europese FBI, als tegenhanger van de FBI, vind ik gevaarlijk. Waar gaan we dan naar toe? De enige oplossing is een grote internationale conferentie bijeenroepen om het drugprobleem aan te pakken”, aldus Bianchi.

Bianchi haakt aan bij het pleidooi voor normherstel, dat minister Hirsch Ballin (Justitie) vorige week in Vrij Nederland hield. „Over waarden en normherstel praten is één, maar concreet beleid maken een tweede. Hirsch Ballin denkt te veel als politicus, hij durft niet in te gaan tegen politie en Openbaar Ministerie. Criminaliteitsbeleid zou in één hand moeten zijn, hetzij in die van de minister dan wel die van de staatssecretaris. Er is nu een verkeerde verdeling van taken bij Justitie.”

Maar Bianchi heeft er mee leren leven. Het is opvallend, zegt hij, hoeveel criminologen de wetenschap gefrustreerd hebben verlaten. „Na jaren enthousiast ideeën aangedragen te hebben, die op de gevestigde orde boten, gaan ze teleurgesteld met pensioen”.

'Criminaliteit in groepsverband moet strafbaar worden'

elkaar te slaan. Zij brachten een fietser en diens passagier zwaar lichamelijk letsel toe. Uiteindelijk is één van de vijf vrijgesproken, omdat niet afdoende was bewezen dat ook hij daadwerkelijk geweld had begaan. „De fietser en zijn duo-passagier moesten een vrijpraak vertieren omdat het groepsproces technisch niet via de wet vertaalbaar was. Hun frustratie is de mijne”, aldus Hirsch Ballin.

De minister wees erop dat wat hem betreft daadwerkelijke betrokkenheid bij groepsvorming voldoende moet zijn voor veroordeling. „Dat kan betekenen dat we hem aanspreken op het gegeven dat hij nalatig is geweest om het ontstaan van het groepsverband tegen te werken”.

Gisteren deelde Hirsch Ballin de Kamer mee dat politie en Justitie ook de mogelijkheid moeten krijgen om het voorbeelden van zware misdrijven aan te pakken. Het gaat daarbij om misdrijven waarop een straf staat van acht jaar of meer, zoals bankovervallen, handel in verdovende middelen, mensenhandel, vermogensdelicten en smokkel van illegale vreemdelingen.

(Van onze redactie binnenland)
DEN HAAG — Minister Hirsch Ballin (Justitie) vindt dat het strafrecht wezenlijk moet worden veranderd om groepsriminaliteit doeltreffender te kunnen bestraffen. De huidige wetgeving gaat nog te veel uit van strafbaarstelling van het individu dat uiteindelijk de strafbare handeling gepleegd heeft. Dat noopt tot kunstmatige constructies bij het aanpakken van groepscriminaliteit.

De wet dient zodanig te worden aangepast, dat het eenleiders plicht wordt zich te onthouden van bewuste dan wel onbewuste groepsvorming die kan leiden tot criminaliteit. De minister heeft dit gisteren gezegd tijdens een gastcollege voor de Rijksuniversiteit Limburg in Maastricht.

De minister wees erop dat steeds meer criminaliteit in groepsverband wordt gepleegd, waarbij het er weinig meer toe doet wie welke handeling prelees heeft verricht. Hij gaf als voorbeeld een rechtszaak in Utrecht tegen vijf jongens die er, gewapend met knuppels, op uit waren getrokken om mensen in

4 OPINIE

UN 28/9

Hirsch Ballin praat veel maar doet toch weinig

Onlangs pleitte minister van justitie Hirsch Ballin in Amersfoort op een studiedag van zijn ministerie voor een opvoeding die kinderen meer normbesef bijbrengt.

De bewindsman zag die opvoeding overigens in een breed verband. Niet alleen ouders, maar ook onderwijzers en andere 'maatschappelijke partners' zouden zich minder relativierend tegenover het kind moeten opstellen.

door
siem eikelenboom

rechtbankverslaggever

Hirsch Ballin haalde in zijn rede de auteurs Colin White en Laurie Boucke aan die in hun *The Undutchables* stellen dat de vrijblijvende benadering van de Nederlandse jeugd „vrije, onbeschofte, bedorven en verwerende halfgodjes” zou hebben voortgebracht. Dit vond de minister wel wat boud gesteld, „maar dat neemt niet weg dat wij onze ogen niet hoeven te sluiten voor de schaduwzijden van een opvoeding die kinderen weinig moreel houvast biedt. Relativisme komt onze kinderen uiteindelijk duur te staan”. De conclusie is duidelijk: de toenemende jeugdcriminaliteit is te wijten aan de lakse opvoeding.

Het verhaal van Hirsch Ballin is niet nieuw. Kort na zijn aantreden zei hij in deze krant: „Ik geef u als voorbeeld de jeugdcriminaliteit. Dan moeten we niet praten over meer politie en officieren van justitie. Dat probleem moet je aanpakken bij de eerste lijn in de samenleving: de opvoeders, het gezin, de scholen. Daar moet over elementaire normen en regels gepraat worden. Als tweede lijn daarachter hebben we het jeugdwerk, het welzijnsbeleid. Daar moet nadruk worden gelegd op saamhorigheid, het gezamenlijk iets organiseren. Van hapjes tot klasse-avond, 'fair play'-activiteiten in de sport.”

In hetzelfde interview zei de bewindsman dat zijn boodschap niet moet worden gezien als betutteling of moralisme „Het gaat niet om de normen van een klein groepje, maar om algemeen gedeelde normen”. En in een interview met het weekblad *Opzij* voegde hij daar aan toe dat hij als politicus zijn geloofsovertuiging (Hirsch Ballin is rooms-katholiek) niet mag gebruiken voor het opleggen van zijn gedragspatronen aan anderen.

Wie de interviews doorleest die de afgelopen drie jaar met Hirsch Ballin zijn gehouden (en dat zijn er nogal wat) komt daarin een man tegen met een duidelijke visie, een visie die wordt gekleurd door het oorlogsverleden van zijn ouders: een joodse vader en een katholieke moeder. „Ik heb het diepe besef dat er menselijk leven verloren is gegaan. Er zijn deze eeuw mensen mishandeld, vermoord, vernederd”, zei de minister in Vrij Nederland. Uit het besef dat deze eeuw uiterst slordig met mensenlevens is omgesprongen, spruit zijn afkeer van abortus en euthanasie. In hetzelfde vraaggesprek antwoordde hij met een volmondig 'ja' op de vraag of we zonder bijsturing van het normbesef en de burgerzin weer afglijden naar een situatie van onrecht, zoals in nazi-Duitsland.

Geen neo-moralisme dus maar simpelweg een hernieuwd beroep op de aloude burgerzin. Maar klopt dat beeld dat de minister van zichzelf schept? Zijn kruistocht tegen het „gebreeklijk ontwikkeld geweten” en de „tekenen van normloosheid in de samenleving” wordt voor het overgrote deel op papier gevoerd. De enige daad die ik tot nu toe heb bespeurd is de

opdracht aan de Nederlandse Schooltelevisie om een pakket lessen over dat onderwerp te ontwikkelen.

Berijdt hij in interviews nogal eens zijn ethische stokpaardjes, in de praktijk blijkt Hirsch Ballin een groot voorstander van het no nonsense-beleid. Wie zijn kont verbrandt moet op de bliaren zitten. Het aantal wetsvoorstellen, wetswijzigingen, nota's en beleidsplannen dat onder zijn bewind tot stand komt, grenst aan het ongelooflijke. En alles heeft een duidelijke boodschap: sneller en strenger straffen.

Aan de ene kant het zalvende praatje, aan de andere kant de gesperde vuist, Hirsch Ballin is niet iemand van de tussensweg. Het mag dan ook geen verrassing heten dat het voorzichtig geopperde plan van de Rotterdamse politie om aan een bepaalde groep verslaafden heroïne te verstrekken zonder nadere toelichting door hem van tafel wordt geveegd. Het water staat de politie in de grote steden tot aan de lippen, maar de politiek (lees in dit geval: Hirsch Ballin) komt met geen enkel zinnig voorstel. Enkele douanebootjes om Curaçao laten varen, verder is de minister met zijn voorstellen (nog?) niet gekomen.

In een recent interview met Vrij Nederland wordt hem de vraag gesteld wat hij zal doen als hij in een Amsterdamse tram zit en een medepassagier wordt lastiggevallen door een jeugdbende. Het antwoord van Hirsch Ballin: „Dan zou ik die jongeren als rechtgeaarde Amsterdammer een vermaning geven”.

Met dit Olivier B. Bommel-antwoord doet de minister zijn boodschap geen goed. Hij doet er beter aan om bij zijn collega's aan te dringen dat de bezuinigen op Onderwijs en WVC ongedaan worden gemaakt. Als de jeugd moet worden (her)opgevoed, is dat een zaak die deze ministeries aangaat. Van deze taak ontslagen, kan Hirsch Ballin zich richten op een wat creatievere aanpak van de misdaad.

Rechtbank geeft vaak geen reden voor voorarrest

Justitie mag een verdachte van een ernstig misdrijf niet onbeperkt vasthouden.

Het voorarrest kent allerlei termijnen en bij iedere nieuwe termijn moet het hoe en waarom van het voorarrest worden aangegeven. Op het oog lijkt de rechtsbescherming van een verdachte hiermee gewaarborgd. In de praktijk blijkt dit voorschrift echter een wassen neus doordat in ieder nieuw bevel wordt volstaan met een terugverwijzing naar eerdere bevelen.

door
siem eikelenboom

rechtbankverslaggever

Wat met een overkoepelende term de voorlopige hechtenis heet, bestaat in feite uit een aaneenschakeling van bevelen tot bewaring en -gevangenhouding. Een dergelijk bevel wordt slechts gegeven als iemand wordt verdacht van een misdrijf waarop een gevangenisstraf staat van vier jaar of meer. Andere misdrijven waarvoor de voorlopige hechtenis kan gelden, zijn bijvoorbeeld: verduistering, oplichting en misbruik van voorwetenschap.

De voorlopige hechtenis begint met een bevel tot bewaring. Op verzoek van de officier van justitie kan de rechter-commissaris een verdachte voor een termijn van ten hoogste tien dagen laten vastzetten. Voor het verstrijken van die termijn moet de officier van justitie al aan de rechtbank de gevangenhouding vragen. Zo'n bevel tot gevangenhouding geldt voor maximaal dertig dagen en kan tweemaal worden verlengd. Bij ieder bevel moet de rechter-commissaris of de rechtbank zo nauwkeurig mogelijk omschrijven wat de feiten en omstandigheden zijn waarop de 'ernstige bezwaren' tegen een verdachte zijn gegrond. Zo kan er de vrees bestaan dat de verdachte, eenmaal op vrije voeten, zal vluchten. Rechtbank of rechter-

commissaris kunnen ook een 'gewichtige reden van maatschappelijke veiligheid' opgeven. Zo'n reden kan zijn: de verdenking dat de verdachte bewijsmateriaal zal verduisteren of dat hij zijn slachtoffer opnieuw zal benaderen of dat hij na zijn vrijlating opnieuw een ernstig misdrijf zal begaan.

In de praktijk blijkt dat de rechter-commissaris en, in een later stadium, de rechtbank de argumenten voor de voorlopige hechtenis soms letterlijk overnemen van de wettekst of een eerder afgegeven bevel. Zo kan het Dros-te-effect ontstaan dat een rechtbank bij de tweede verlenging gevangenhouding verwijst naar de tekst van de eerste verlenging gevangenhouding, die weer teruggrijpt op de tekst van het bevel tot gevangenhouding die weer terugverwijst naar het bevel tot bewaring. Bij advocaten wekt deze werkwijze in toenemende mate wrevel. Raadslieden die bot vangen op hun verzoek de voorlopige hechtenis op te heffen, blijven in het ongewisse over de precieze reden. Zo bepleitte raadsman mr. H. Loonstein onlangs voor de Utrechtse rechtbank de opheffing van het voorarrest van zijn cliënt, een 19-jarige man die wordt verdacht van de moord op Tony Hijzelendoorn in Wilnis. De verdachte bleef in voorlopige hechtenis want, oordeelde de rechtbank: „De gronden waarop de voorlopige hechtenis berust zijn nog onverminderd aanwezig”. Verdere toelichting bleef achterwege. Op zich is deze gang van zaken juridisch toegestaan. Artikel 78 van het wetboek van strafvordering schrijft voor wat een bevel tot voorlopige hechtenis moet inhouden. In dit artikel is niets te vinden over een uitdrukkelijke plicht om steeds weer uitvoerig te motiveren waarom de gronden voor de voorlopige hechtenis nog steeds aanwezig zijn.

Advocaten die de karige motiveringen van de voorlopige hechtenis willen aanvechten zouden daarom wel eens meer kunnen hebben aan een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. Op 12 december deed dit Hof uitspraak in een klacht tegen de Belgische Staat van een van moord ver-

dachte die ~~ruim een jaar in~~ voorlopige hechtenis zat. Als redenen voor het voortduren van de voorlopige hechtenis, gaven de Belgische rechters ondermeer het gevaar voor herhaling en het belang van het onderzoek. Voor de Nederlandse rechtspraak is van belang wat het Hof opmerkte over het onderzoeksbelang dat de vrijlating in de weg zou staan: „In deze zaak waren er maar weinig beslissingen waarin de specifieke reden of doelstelling werd genoemd van de onderzoeksmaatregelen die vrijlating in de weg zouden staan. In de meeste werd volstaan met het simpelweg vermelden van het belang van het onderzoek, zo niet reeds werd volstaan met een stereotype formule waarin naar een eerdere beslissing van elf maanden tevoren werd verwezen. Waar de belangen van het onderzoek op zo'n abstracte en algemene manier worden ingeroepen zijn zij niet voldoende om voortzetting van de hechtenis te kunnen rechtvaardigen”.

Met andere woorden: rechtbank beargumenteer je beslissingen en val niet klakkeloos terug op de tekst van een eerdere beslissing. De criteria die het Hof formuleert in een arrest tegen een bepaalde lidstaat werken door in de rechterlijke procedures in andere lidstaten. Binnenkort wendt de Utrechtse strafpleiter mr. P. Bovens zich met een klacht over het motiveren van de gevangenhouding tot de Europese Commissie. Als die de klacht gegrond acht, zal het Europees Hof zich moeten uitlaten over de wijze waarop in Nederland de voorlopige hechtenis wordt beargumenteerd.

Onmacht van het recht

Scheden doet lijden. Dergelijke oude volksuitdrukkingen worden vaak als cliché bestempeld, maar hoe waar ze zijn werd gisteravond duidelijk in het nieuwe Avro-programma 'Is recht recht?'. Het is een beetje een kromme titel en hij 'bekt' niet lekker, maar geeft wel de essentie van het programma weer. Want in hoeverre kun je als burger er op vertrouwen dat rechterlij-

Gezien

ke uitspraken worden nageleefd, hoe kun je bewerkstelligen dat jouw rechten in ieder geval gelijkgesteld worden aan die van de tegenpartij.

In de eerste aflevering ging Ria Bremer in op de onmacht van voormalig gehuwden ook het recht te krijgen dat hen door de rechtbank is gegeven. De alimentatie die is vastgesteld maar nooit betaald onder het mom van armlastigheid terwijl de partner wel een kolossale boerderij koopt. Het recht je kinderen te mogen opvoeden nu je ex-vrouw, aan wie de kinderen waren toegevoerd, is overleden - helaas heeft zij een testament nagelaten en de kinderen aan een ander 'vermaakt' en dus geldt het papier en niet de bloedband. En het recht de kinderen te mogen zien, de rechtbank heeft dat immers geregeld. Maar als de rechterlijke uitspraak niet wordt nagekomen, geeft de rechtbank niet thuis. Natuurlijk, meneer kan zijn kinderen door de politie van huis laten halen voor een bezoekje - maar welke vader die om zijn kinderen geeft,

doet zoiets. Moeder in het gevang laten gooien, gijzelen dus, is ook een optie, maar worden daar niet de kinderen de dupe van? In feite staan al die mensen die ooit 'recht' is gedaan, met lege handen als de andere partij het 'recht' aan zijn of haar laars lapt. Het inschakelen van een advocaat kan, maar of het helpt is nog maar zeer de vraag: de drie mensen die gisteravond aan het woord kwamen, hadden al karrevrachten geld naar advocaten gebracht maar de alimentatie wordt nog steeds niet betaald (al acht jaar niet), de kinderen komen nog steeds niet op bezoek of zitten nog steeds bij de per testament aangetrokken voogdes.

Hoe onmachtig het 'recht' zelf is om 'recht' te effectueren, maakte die Utrechtse kinderrechtster duidelijk. Ze verhaalde van het belang van kinderen, ze ging er van uit dat die bij de moeder op de beste plaats zijn en gaf ruitertlijk toe dat moeder god en gebod aan haar laars kan lappen vanwege het 'belang' van de kinderen. Dat de kinderen er bij gebaat kunnen zijn hun vader te zien, liet mevrouw wijzelijk in het midden. Neen, mevrouw deelde mee dat de rechterlijke macht maar liever geen recht spreekt als men tevoren al weet dat de uitspraak toch niet wordt nageleefd. Zo werd wat krom is recht gepraat. Nog een paar van die programma's en geen hond heeft nog enig vertrouwen in onze rechtsstaat. Want wat er fout zit, blijft hangen - niet wat er goed gaat.

Rian van Kuppenveld

UN 11/9

Eerste homo-huwelijk op Groninger stadhuis

Nv/h N 1-9-92

'De bruid wordt niet gekust'

Van onze verslaggeefster
Ellis van Wees

GRONINGEN — Maarten Sol van Gelder (39) en Wil van den Brom (62) willen er niet al te veel heisa van maken. Daar waren ze het wel over eens toen ze besloten om hun tienjarige relatie officieel te laten bevestigen door de gemeente. Het zal een sobere plechtigheid worden. "Nee hoor, er worden geen ringen uitgewisseld, die hebben we al en de bruid zal niet worden gekust," grapt Sol van Gelder. "We hebben allebei een net pak aan en de gasten krijgen een roze corsage opgespeld."

Sol van Gelder en Van den Brom zijn het eerste homoseksuele stel in Groningen dat in de trouwzaal van het stadhuis in Groningen hun relatie laat bevestigen. Ambtenaar van de burgerlijke stand Johan Lutgert zal het paar toespreken. "We hebben Johan gevraagd omdat hij ons allebei kent," zegt Sol van Gelder. "Zo'n toespraak krijgt dan veel meer inhoud."

Behalve Sol van Gelder en Van den Brom laten nog twee andere homoseksuele stellen zich binnenkort inschrijven. Ambtenaar van de burgerlijke stand Johan Lutgers verwacht niet dat het storm zal lopen met de aanvragen. "Ik schat dat per jaar zo'n twintig paren gebruik zullen maken van de mogelijkheid."

Lutgers benadrukt dat het relatieregister niet alleen is bedoeld voor homoseksuele paren. "Ook andere personen die al jaren een relatie hebben, maar niet met elkaar in het huwelijk kunnen of willen treden kunnen er gebruik van maken. Ik denk bijvoorbeeld aan een broer en een zuster of een pastoor en een huisvrouwster die al jaren met elkaar samenleven." De enige voorwaarde die de gemeente stelt, is dat de twee personen bij de notaris een samenlevingscontract hebben afgesloten.

Het instellen van het relatieregister in Groningen is te danken aan de homoseksuelen Frans

Stello en Gerard Kuipers uit Vlaardingen. Zij hebben drie jaar actie gevoerd om duidelijk te maken dat het discriminerend is dat getrouwde stellen meer rechten hebben dan homoseksuele paren die een langdurige relatie hebben.

Onderdeel van de actie was een brief die de twee mannen naar alle gemeenten in Nederland hebben gestuurd met het verzoek er te mogen trouwen. Geen enkele gemeente ging daarop in. De Hoge Raad besliste namelijk in 1990 dat twee mensen van hetzelfde geslacht in ons land niet kunnen trouwen. De actie heeft wel tot gevolg gehad dat het proces van bewustwording in gang is gezet. In verschillende gemeenten is besloten om relatieregisters in te stellen. De gemeente Groningen ziet het register als een stap op weg naar gelijkberechtiging van relatievormen.

Sol van Gelder en Van den Brom zien hun stap om zich officieel te

laten inschrijven in het relatieregister als een politieke daad. "We hebben die hele discussie gevolgd die Stello en Kuipers hebben gevoerd. En we hebben altijd tegen elkaar gezegd: 'Als er een register in Groningen komt, dan maken we daar gebruik van.'"

Het instellen van het relatieregister vinden de twee mannen een stap in de goede richting. "Dat betekent echter niet dat we er al zijn."

We kunnen er geen enkel recht aan ontlenen. Het enige voordeel is dat we geregistreerd staan in een openbaar register. Als veel mensen daar gebruik van maken, kan de politiek zien dat men er genoeg van heeft dat alleen heteroseksuele stellen rechten hebben.

Het is toch belachelijk dat mijn buurman en zijn vrouw wel hun aww en pensioen kunnen regelen. Terwijl ik en mijn vriend die al tien jaar een relatie hebben dat niet kunnen. Het enige verschil is dat mijn buurman van een vrouw houdt en ik van een man."

Toch zoen bij 'homo-huwelijk'

Quayle werpt zich op als voorvechter van homo's

Politici hebben zelden de aanvechting om controversiële zaken aan te snijden in de verkiezingscampagne. Tegenover arbeiders in Michigan of Ohio zal Clinton geen groot nummer maken van zijn vrijhandelsprincipes. Voor een joods gehoor zal Bush bij voorkeur zwijgen over de rechten van de Palestijnen.

Maar hoe ver kun je gaan bij het omzwachtelen van eerdere uitspraken? Ver, zo demonstreert Quayle deze dagen. Hij voert thans campagne in Californië, en daar is de zedelijke rechtzinnigheid waarmee de vice-president de afgelopen maanden aan de weg timmerde niet zo'n populair artikel. Dus wat zei hij toen hem werd gevraagd naar de heftige afkeer van rechtse Republikeinen tegen 'alternatieve levensstijlen', zoals homoseksualiteit? "Dat soort retoriek komt niet van mij en niet van de president. (...) Deze regering heeft een actieve rol gespeeld in de bestrijding van de discriminatie van homoseksuelen, en dat is iets waarop we trots zijn."

■ De gelukkige Sol van Gelder en Wil van den Brom geven elkaar een zoen na de woorden van de ambtenaar van de burgerlijke stand.
© Nv/h N/Wladimir van der Burgh

Van een onzer verslaggeefsters
GRONINGEN — Maarten Sol van Gelder (39) en Wil van den Brom (62) hebben gistermiddag als eerste homoseksuele stel in Groningen elkaar het ja-woord gegeven. De plechtigheid vond onder veel belangstelling plaats in de trouwzaal van het stadhuis in Groningen. Ambtenaar van de burgerlijke stand Johan Lutgert sprak het paar toe.

Sol van Gelder en Van den Brom maakten gebruik van de

recent geschapen mogelijkheid om zich bij de gemeente Groningen in het zogenoemde relatiebevestigingsregister te laten inschrijven. Alle samenwonende paren - ongeacht de aard van de relatie - kunnen zich onder overlegging van een samenlevingscontract op die manier laten registreren.

Lutgert verklaarde dat hij het zeer op prijs stelde dat het paar hem had gekozen om de bijzondere plechtigheid te leiden.

Na zijn toespraak bevestigde Lutgert de relatie, waarna de gelukkige mannen, ondanks hun voornemen het niet te doen, elkaar toch vluchtig zoenden.

Tot slot richtte Lutgert nog een persoonlijk woord tot het stel, waarin hij globaal wat vertelde over de beide heren. Belangstellenden die het kersverse paar wilden feliciteren of iets wilden overhandigen, konden dit uitgebreid doen na het formele deel van de bijeenkomst.

Nv/h N 15-9-92

de Volkskrant VAN DINSDAG 1 SEPTEMBER 1992

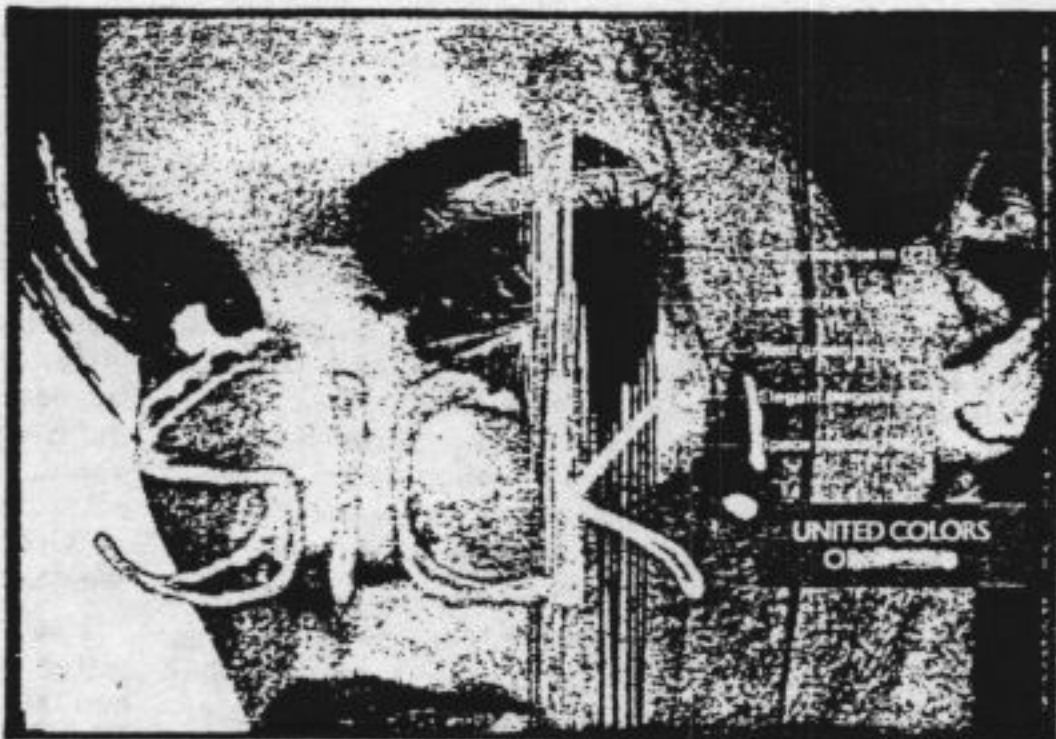
Het gekleurde oog van Mazda

Van onze verslaggever
AMSTERDAM — Volgens de adverteerder heeft ze een hockeybal tegen het oog gehad, de fotografe zegt dat de kleurtjes van de make-up en de latere retouche afkomstig zijn, en volgens veel vrouwelijke klagers riekt het geheel naar vrouwenmishandeling.

De importeur van Mazda-automobielen heeft zich de afgelopen weken teweer moeten stellen tegen tientallen consumenten die zich ergerden aan een billboard met reclame voor de kleuren van de Mazda-auto's.

Maandag heeft de Reclame Code Commissie de zaak tegen het automerk behandeld. De twaalf klachten, onder meer afkomstig van medewerkers van het Blijf van m'n Lijf-huis in Dordrecht, de gemeente Rheden, en enkele individuele klagers, spitsen zich toe op het verband dat wordt gesuggereerd tussen vrouwenmishandeling, auto's en macho-gedrag.

Volgens de importeur, die niet op de zitting verscheen omdat hij geen behoefte zei te hebben aan nog meer negatieve publiciteit, heeft de foto niets met mishandeling te maken. Het fotomodel zou een hockeybal tegen haar oog hebben gekregen. De advertentie, die niet was bedoeld om te kwetsen, kan volgens de makers van het reclamebureau PMSvW/Y&R gezien worden als parodie op de Benetton-reclames, vandaar het groene balkje met de tekst: *United colors of Mazda*. Een ongeloofwaardig argument, meent een van de klaagsters. Benetton heeft wel

Een bekladde poster van Mazda in Amsterdam. Foto Arno Lingerak

de bedoeling te choqueren, een parodie daarop dus ook.

Het fotomodel had gereageerd op een oproep in een aantal landelijke dagbladen onder het kopje 'Geluk bij een ongeluk' waarin een jonge vrouw werd gezocht 'met opgezwollen, blauw geslagen /gesloten oog' (*De Telegraaf*) of 'een blauw geslagen/gestoten' oog (*de Volkskrant*).

Dat was nu precies waar de Rhedense wethouder Holierook zich zo aan ergerde. 'Het opzettelijke aanbrengen van letsel om producten te verkopen stoort me. Het is bekend dat veel mishandelde vrouwen het smoesje vertellen dat ze ergens tegenaan zijn gelopen. Mazda legt met deze reclame verband tussen autobezit, macho-gedrag en mooie vrouwen tegen wie je geweld kunt gebruiken.' Om auto's te verkopen heb je helemaal geen vrouwen nodig, vond Holierook. 'Ze hadden ook twee bokkers kunnen nemen.'

Mazda ontkent dat er schmink is gebruikt om het oog *space yellow*, *classic red*, *neat green*, *elegant beige* en *space yellow* te kleuren. Fotografe E. Faas weet echter zeker dat er wel make-up aan te pas is gekomen. 'Het oog was al opgezwollen, maar ik moest het kleuriger maken. Daarna zijn er met retoucheverf nog wat kleuren bijgekomen.'

De Reclame Code Commissie spreekt zich over twee weken uit over de klachten.

'Mazda-reclame is kwetsend' NRC

AMSTERDAM, 15 SEPT. 'In strijd met de goede smaak', noemt de Reclame Code Commissie de billboardreclame van het automerk Mazda waarop een vrouw wordt afgebeeld met een blauw oog. De commissie heeft de Mazda-importeur gisteren aanbevolen voortaan niet meer op zo'n manier reclame te maken. De billboards zouden kwetsend zijn voor slachtoffers van mishandeling. De commissie kreeg twaalf klachten over de reclame, onder meer van het Blijf-van-mijn-lijf-huis Dordrecht. De commissie meent dat er geen enkel verband bestaat tussen een blauw oog en de kleuren waarin een auto verkrijgbaar is.

Macho

Mazda mag voortaan geen reclame meer maken met een foto van een vrouw met een blauw oog, meldt *de Volkskrant* van 15 september. Het zou agressief macho-gedrag tegenover vrouwen oproepen.

Terecht! Niet normaal meer hoeveel vrouwen ik heb mishandeld na het zien van die advertentie. Vriendelijk verzoek om voortaan ook geen foto's meer te plaatsen van zwangere vrouwen.

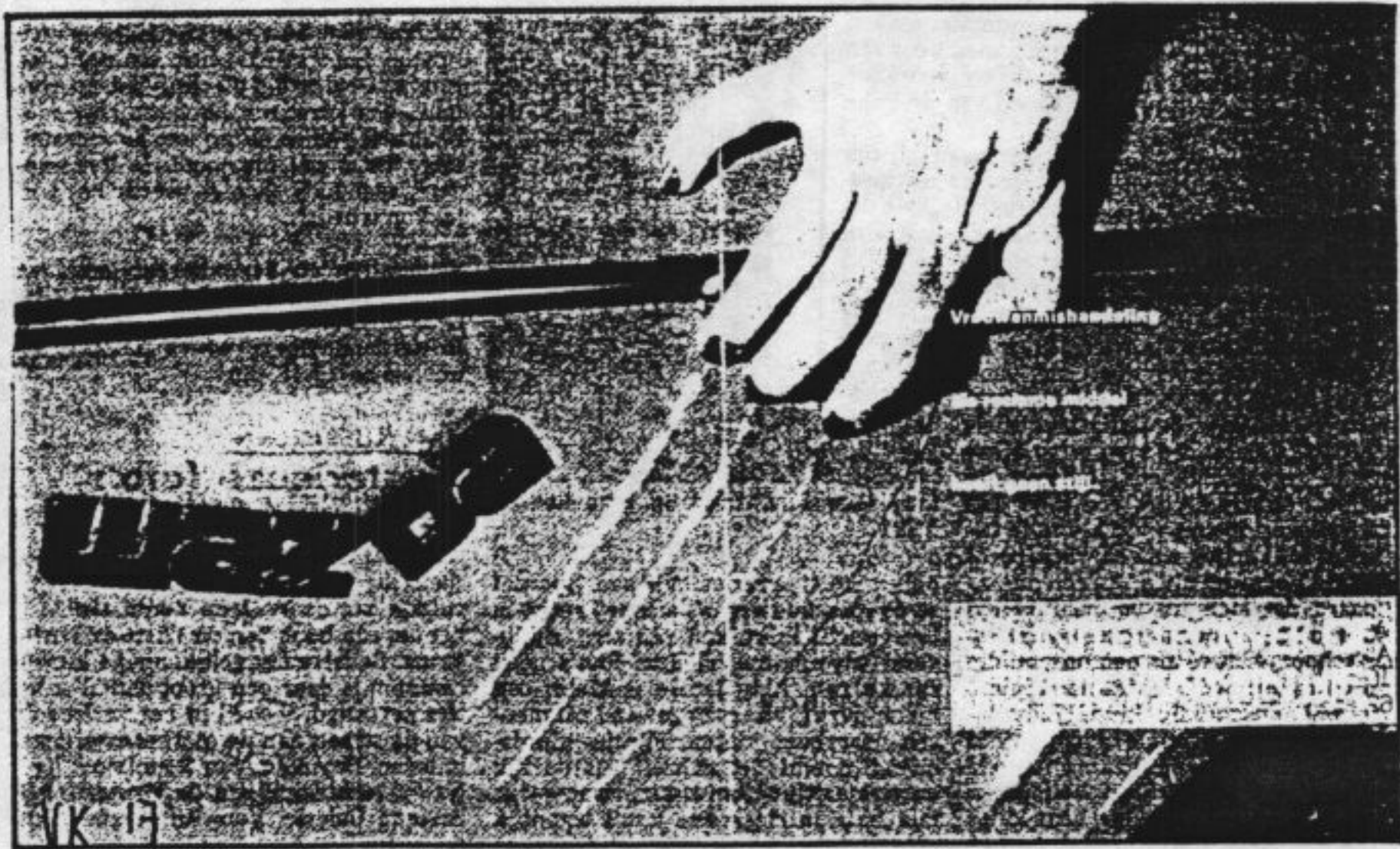
BREDA Richard de Boer

Mazda mag geen vrouwen slaan voor de reclame

Autofabriek Mazda mag voor haar auto's geen reclame meer maken met een poster waarop een vrouw met een blauw oog op de kleuren van Mazda-auto's wijst. De Reclame Code Commissie heeft de klachten tegen deze posters gegrond verklaard. Mazda legt zich neer bij de uitspraak van de commissie.

De Reclame Code Commissie, die zich gewoonlijk terughoudend opstelt als moeilijk te wegen motieven als goede smaak in het geding zijn, vindt dat in dit geval geen twijfel bestaat: op de poster is toegebracht lichamelijk letsel in verband gebracht met commerciële doeleinden. Dat wordt in strijd geacht met de reclamecode.

De twaalf klachten die bij de commissie zijn ingediend, zijn onder meer afkomstig van medewerkers van het Blijf van m'n Lijf-huis in Dordrecht en de gemeente Rheden. Ze keerden zich tegen het verband dat wordt gelegd tussen het mishandelen van vrouwen, auto's en macho-gedrag.

Blijf van mijn Lijf maakte een poster uit protest tegen het mishandelen van vrouwen voor de reclame, zoals Mazda een blauw oog gebruikte. Vrouwenmishandeling als reclamemiddel heeft geen stijl, staat op de poster.

Affiches zijn in Amsterdam soms bloter dan in Weert

drukt. Het werd buiten de Randstad nauwelijks opegehangen. In de theaterboekwinkel vond juist dat affiche gretig afrek. Beekes affiches uit zijn Globe-tijd zijn nu al een klein fortuin waard, zo leert navraag bij affiche-galerie Wabnitz in Arnhem.

De jury was minder ongetogen over Beekes eveneens spraakmakende plaat voor de voorstelling *Vastgoed B.V.* waarop een man stevig in het kruis wordt getast, en nam dit affiche niet op in haar selectie. Hadders: "Die was niet helder." Wel een plechtig groepsportret van de cast van *Lady Windermere's Fan*, en die prent was volgens Beekes een tamelijk onbenullig grapje.

De affiches zijn voor de straat ontworpen en niet voor een museum. Net als een graffiti-expositie wringt de schoen een beetje. Toch is deze verhuizing uit kunsthistorisch oogpunt gerechtvaardigd en komt er hopelijk volgend jaar een vervolg. Beekes bleek niet op de hoogte van de prijsvraag ('Oh, goh, is er een prijs?') maar het initiatief stemt hem wel tevreden. "Vroeger waren er alleen Jan Bons en ik. Nu is er veel actie, veel competitie, een echte strijd."

PATRICK VAN DEN HANENBERG

stelling zijn de drie affiches die Beekes maakte voor *Penthesilea*, het stuk van Heinrich von Kleist over de liefdesrijd tussen de koningin van de Amazones en de Griekse held Achilles. Regelmatig verzamelden zich in de foyer van de Amsterdamse Stadsschouwburg groepjes toeristen die meenden in een live-porno show terecht te komen. Beekes werkt al vijftien jaar met regisseur Gerardjan Rijnders, eerst bij Globe en nu bij Toneelgroep Amsterdam. "Wij komen uit hetzelfde bed, wij spreken dezelfde taal." Hij geniet totale vrijheid bij het ontwerpen van zijn affiches. Toch houdt hij zich wel eens in: "In Amsterdam kan vrijwel alles, maar voor een reizende voorstelling hanteer ik andere maatstaven. In Weert reageren ze ten slotte anders."

Hij ziet in de zwart-wit uitvoering een verklaring voor de heftige reacties. "Zwart-wit wekt veel meer agressie op dan kleuren, die alles milder maken." Van het derde affiche in de serie, een naakte vrouw met een foto in haar hand van een stijve pik, zijn er minder ge-

moest de jury schipperen tussen criteria als de waarde van het affiche als zelfstandige kunstvorm, het informatieve gehalte ervan en de verbeeldelijkheid van de reclameboodschap. Soms lijkt een affiche aan geen enkel criterium te voldoen, zoals de rommelige woordenrij voor de voorstelling *Juanov van Teneel* van groep Stan. De massa afgedrukte woorden voor *Kabinet 1917* van Stichting Nomade daarentegen, trekt weer wel de aandacht omdat die in de vorm is gegoten van een overrijdensbericht van Lenin.

Vrolijke, naief gekleurde affiches worden vaak geassocieerd met kinder-voorstellingen. Voorbeelden daarvan zijn *Blokletters* van Cees Brandt, een ontwerp van Ron van Roon, en de weldadige affiches voor Theatergroep Macacus, ontworpen door Olivier Roosenburg. Maar ook de platen van Orkater gaan in die richting. De gele gloeilamp met rode neus voor *Een goed hoofd* van Alex van Warmerdam blijft lang op het netvlies plakken.

Bij de beoordeling van de affiches be-

vindt zich tussen twee uitersten. Aan de ene kant een ongecompliceerde, vertederende foto van Toon Hermans met een bosje bloemen achter zijn rug, voor het programma *Ik heb je lief*. Aan de andere kant een fragment van een imposante klassieke zuilenrij, een cryptisch, ondoorgrondelijk ontwerp van Jan Joris Lamers voor de voorstelling *Tasso van Maatschappij Discordia*. Opvallend is dat er geen musicals, en afgezien van die van Toon Hermans en Paul de Leeuw, geen cabaretvoorstellingen zijn vertegenwoordigd. Alsof die zalen ook zonder opvallende grafische publiciteit wel vol komen.

Anton Beekes ontkent trouwens dat een goed affiche het bezoekersaantal kan opschroeven. "Als je niet van Beethoven houdt, word je door een wervend affiche echt het Concertgebouw niet in gelokt. De trouwe bezoeker komt ook als er een slecht affiche hangt. Hooguit met rode neus voor *Een goed hoofd* van Alex van Warmerdam blijft lang op het netvlies plakken."

Sekssatelliet
uit Nederland
wekt woede
van Britten
TEL 29/5

door Joost de Haas
DEN HAAG, dinsdag
Het ministerie van WVC is onder druk van de Britse regering een onderzoek begonnen naar een internationale pornopiraat, die vanuit Hilversum per satelliet heel Europa bestrijkt.

Decoder
De programma's van Red Hot Dutch worden in ons land in verschillende plaatsen uitgezonden, na afloop van reguliere kabelprogramma's. Zo kunnen kijkers in het Gooi sinds kort met een decoder keiharde seksfilms ontvangen. De uitzendingen hebben met name in Groot-Brittannië tot grote beroering geleid. Het Britse ministerie van Cultuur heeft van WVC geëist dat de zender wordt opgerold, omdat de programma's in strijd zijn met de Engelse wet op Obscene Publikaties.

Sekssatelliet

VERVOLG VAN PAGINA 1

Scotland Yard is in opdracht van de regering bezig met een justitieel onderzoek.

Verbieden

Jon Davey, hoofd van de Independent Television Commission, de Britse controleinstantie, zei gisteren tegenover deze krant: "Nog nooit hebben wij zulke harde porno kunnen aanschouwen. De Britse regering is van mening dat Nederland zo snel mogelijk maatregelen moet nemen om de uitzendingen van Red Hot Dutch te verbieden."

Een woordvoerder van PTT Telecom bevestigde gisteren dat het bedrijf een satelliet-transponder heeft verhuurd aan het bedrijf dat de programma's van Red Hot Dutch verzorgt. De PTT weigert echter de naam van de onderneming bekend te maken.

Een woordvoerder van WVC toonde zich daarover verbaasd: "Daar moet de minister dan maar eens met de PTT over gaan praten, want

het gaat hier om uitzendingen die zonder toestemming plaatsvinden. Uit ons onderzoek zal moeten blijken of Nederland, zoals de Britten stellen, gezien het Europese recht het aangewezen land is om maatregelen te nemen. Als het zover is, zullen wij het Commissariaat voor de Media opdragen om in actie te komen."

Stormloop

De groep Nederlanders achter Red Hot Dutch heeft een contract afgesloten met het in Manchester gevestigde Continental Television. Directeur Dave Waller meldde gisteren: "Het gaat hier om porno van hoogstaande kwaliteit. Verder weet ik weinig van Red Hot Dutch, wij verzorgen in Engeland uitsluitend de verkoop van decoders, het loopt hier werkelijk storm."

De porno-piraat heeft voor de constructie van abonnee-televisie gekozen. Abonnees kunnen voor 47,25 pond per kwartaal drie avonden per week, van middernacht tot 03.00 uur, kijken naar voornamelijk in Hollywood geproduceerde seksfilms.

Zie verder pag. 6 kol. 2

Kranten zoeken meer bezorgers

VK 1

Een van de advertenties met de begeleidende tekst: Je zal 't zes keer per week tegenkomen...

In bed presteer je niks en: Wie kan het zes keer in de week? Geen reclames voor veilig vrijen of minder drinken, maar slogans die onderdeel uitmaken van een grootscheepse campagne om dagbladbezorgers te werven. Er is ook een STER-spot waar een agressieve hond naar de bezorger hapt, maar waar ook een dame met diep uitgesneden decolleté de bezorger met een knipoo naar binnen lonkt. The Strangers' No more heroes? knalt het beeld de huiskamer in.

De dagbladuitgevers hebben een bezorgingsprobleem en dat wordt met een zeer directe, zeg maar gerust agressieve wervingscampagne bestreden. Vanaf 10 september barst die los op televisie, via posters en via pagina-grote advertenties in dag- en jeugdbladen. Dit alles onder het motto: *Zonder nieuwe helden is de krant nergens.*

Het lopen van een krantenwijk, zo blijkt uit onderzoek van de Nederlandse Dagbladpers (NDP), is niet bepaald een populair bijbaantje onder de jeugd. Het verloop is groot (Nederland telt 50 duizend bezorgers, maar er worden er per jaar 150 duizend 'versleten'), het werk heeft een slecht imago, de betrokkenheid bij de krant is gering, de arbeidsomstandigheden slecht (storm, regen, kapotte fiets, bijtende honden) en de honorering niet geweldig, gemiddeld tussen 175 en 250 gulden per maand. Daar komt bij dat de demografische ontwikkelingen (vergrijzing en dus minder

jeugd) en de concurrentie van andere bijbaantjes (in de horeca en vakken vullen bij de kruidenier) in het nadeel spreken van de dagbladwereld. Het (voort)bestaan van een krant staat of valt met een goede distributie. Daarom hebben de dagbladuitgevers 3,5 miljoen gulden uitgetrokken om de jeugd zes keer per week het bed uit te krijgen — want daar presteren ze toch maar

niks. Vijftig dagbladen doen mee. De campagne gaat op 11 september van start. 's Avonds is er de tv-spot, maar 's ochtends is er al een eerste publiciteitsstunt: dan gaan hoofdredacteuren en directeuren van kranten in alle vroegte op pad met fietstas en bekende Nederlander. Zo bezorgt Harry Lockfeer (*de Volkskrant*) de krant samen met minister d'Ancona; Jan Greven (*Trouw*) fietst met Maartje van Weegen, en Sytse van der Zee (*Het Parool*) met Ischa Meijer.

Het uitstapje heeft overigens al een bewogen discussie opgeleverd in het vakblad *De Journalist*. Zo weigert Tony van der Meulen (*Brabants Dagblad*) te bezorgen, omdat hij er niets voor voelt aan deze 'onechte' vertoning mee te doen, en vervolgens door een fotograaf te worden vastgenageld in de eigen courant. Hij schrijft: 'Ik ben benieuwd welke hoofdredacteuren wel ja hebben gezegd. Ik ga goed kijken naar al die vrolijke foto's. Om een volgende keer nog geïnspireerder nee te kunnen zeggen.' De discussiebijdrage van de scheidend hoofdredacteur van het

Utrechts Nieuwsblad Max Snijders, gaat uit van iets geheel anders: als degenen die aan het opkrikken van het imago bezig zijn, de overtuiging koesteren dat zo'n actie helpt, waarom dan niet? 'Mij lijkt het wel geinig om zo'n wijk eens te lopen. Het symboliseert iets van de afhankelijkheid die tussen hen (de bezorgers) en ons van de redactie bestaat.' (Frank van Zijl)

VORMGEVING
Tentoonstelling Nederlandse Theater-
affiche-prijzen 1991-'92. Nederlands
Theaterinstituut Amsterdam, tot en
met 25 oktober. VK 2

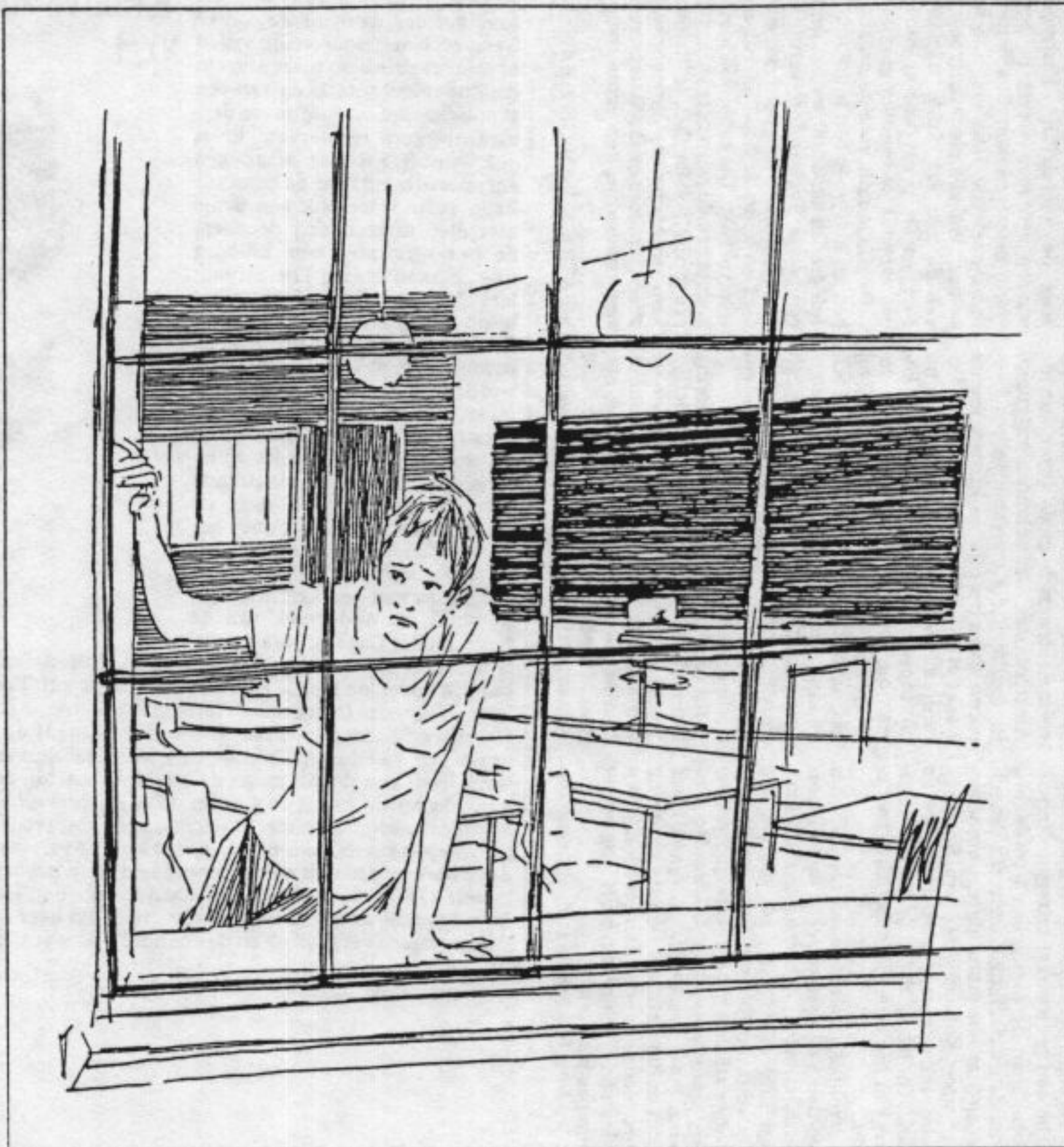
Het was pacifisme en milieubehoud in één klap, ook al was dat laatste in 1971 nog niet erg in de mode. In dat verkiezingsjaar presenteerde de PSP zich met een affiche waarop een blote dame met gespreide armen voor een koe in de wei stond, met als onderschrift: PSP-Ontworp.

Dolle Mina reageerde geestig en alert. Zij plaatste een blote heer voor een koe: Dolle Mina-Onthullend. De PSP viel in dat jaar van vier zetels naar twee terug, maar geen enkele commentator haalde het in zijn hoofd om dat in verband te brengen met het affiche. Wie meent dat de seksuele revolutie alle taboes heeft doorbroken kan door een paar incidenten met theateraffiches uit de droom worden geholpen. Een plukje vrouwelijk schaamhaar of een geheven lid veroorzaakt bij het overgevoelge deel der natie nog steeds (of weer) een gevoel van vernedering. Deze neo-prentse actievoerders weten dan

DUBBELLEVEN DUBBELLEVEN

Deze aflevering van de serie Dubbelleven gaat over Yvonne, ze is veertien jaar en ze durft haast met niemand te praten over haar grote geheim, dat ze lesbisch is, en verliefd op haar klasselerares.

door Chris Bos

Tekening: Peter van Straaten

Yvonne, 14 jaar:

'Ik ben een meisje van veertien, verliefd op een meisje van dertig'

"Een half jaar geleden ben ik voor het eerst verliefd geworden op een vrouw, mijn klasselerares.

Ik merkte opeens dat ik niet goed meer kon leren, en dat mijn gedachten steeds af dwaalden. Ik ben naar de klasselerares gegaan om haar te vragen of ze me met dat probleem kon helpen. Toen vroeg ze opeens of er nog iets anders was, en ik zei dat ik me eenzaam voelde. Ik heb haar toen een hoop verteld, en vanaf die dag vroeg ze vaker hoe het met mij was, en dan kon ik het ook makkelijker vertellen. Zo bouwde ik een hele vertrouwelijke relatie op en begon haar steeds liever en aardiger te vinden.

Als ik haar op de trap naar boven tegenkwam, rende ik de hele dag die trap op en af, in de hoop haar opnieuw tegen te komen. Vaak fietste ik expres tien keer voor school heen en weer in de hoop haar tegen te komen als zij naar huis ging. Gelukkig gebeurde dat regelmatig.

Bloemetjesjurken

Op een dag had ik het laatste uur te lang bij een les rondgehangen en toen was ik te laat: ik zag door het raam dat zij al wegreed. Mijn hart brak, en opeens wist ik het: ik was verliefd! Een meisje van veertien op een meisje van dertig. Een meisje met een gerafelde spijkerbroek op een meisje met bloemetjesjurken.

OPROEP:

Heb jij ook een geheim, een dubbelleven? Als je daarover wilt schrijven stuur dan een brief naar **Primeur** tav **Dubbelleven**, Postbus 535, 1000 AM Amsterdam. Vermeld wel hoe wij eventueel contact met jou kunnen opnemen. Anonimiteit is verzekerd.

Ik vond het raar, maar ik was toch blij dat ik eindelijk wist wat er was. Op mijn vorige school was het leven een hel geweest omdat ik steeds werd gepest. Ik ben gewoon niet iemand die doet wat anderen doen, ik ben geen meeloper. Ze kwamen soms met zijn tien op mij af en begonnen te schelden en te slaan, alleen maar omdat ik 'anders' was, en goed kon leren. Thuis zei ik er niks van en om weg te vluchten luisterde ik veel naar muziek en dook in boeken.

Toen ik naar deze school ging werd ik eenzaam, want ik kon niet in een groep komen, het ging echt kut komma kut. Ik denk dat ik heel erg met mezelf bezig was, en niet met anderen. Omdat ik niet wist wat er mis was, werd ik ook nog depressief. Het voelde alsof er iets op de grond lag en dat ik er steeds nét niet bij kon komen om het te pakken.

Sommigen komen er pas laat achter dat ze homoseksueel zijn, misschien omdat ze het gevoel wegstoppen en er niet aan willen denken. Dat heb ik niet gedaan, ik heb er juist veel over nagedacht en ben op die twijfel ingegaan. Maar soms kan je ook teveel nadenken, dan word je heel eenzaam.

'Wat een stuk'

Als ik nu naar school ga heb ik dus een geheim. Wil zo'n wiskundeleraar mij iets uitleggen denk ik: Ach man, wat sta je toch te lullen, ik heb wel wat anders aan mijn kop. Op school wordt veel gescholden op homo's, echt lullig. Ik kan er niks van zeggen, want dan verraad ik mezelf. We zaten een keer met de klas op het schoolplein toen er twee meisjes hand in hand voorbij fietsten. Toen werd er door een jongen uit de klas geroepen: 'hé, vieze lesfietser!' Dan sta ik gewoon op en loop weg, daar wil ik niks mee te maken hebben. Ze weten niet hoe hard het aankomt als ze weer eens iemand uitschelden voor 'vuile flikker'. Ik denk dan: Je hebt toch geen last van homo's? Maar ik moet oppassen tegen wie ik dat zeg. Sommige mensen vinden hu-

mo's vies of zo, ze kunnen er zo rot op reageren.

Op klassefeestjes wil ik nooit met jongens dansen, daar heb ik echt geen zin in, echt niet. Dan vinden andere meisjes maar dat ik antijongens ben. Met meisjes kan ik ten minste lekker gek doen, dansen, kletsen, gewoon heel gezellig. We zaten op school laatst naar een film te kijken, en een meisje naast me zei over een speler: 'Wat een stuk!' Ik zei dat de hoofdrolspeelster ook wel mooi was. Dat meisje zei toen: 'Daar heb je toch niks aan.' En ik weer: 'Misschien wel!' Toen keek ze me toch héél raar aan.

Ik weet dat ik niet de enige ben op school die lesbisch is, of homo, maar niemand durft er voor uit te komen. Als Madonna in een videoclip een andere vrouw zoent, vind ik dat heel goed. Want Madonna is een wereldster en ook nog normaal, dus als zelfs zij vrouwen zoent!

Vies mannetje

Na een tijdje heb ik het mijn ouders verteld. Mijn moeder gelooft er niets van en zegt dat het wel over gaat. Mijn vader heeft er helemaal niets van gezegd. Het is onmogelijk om er met hen over te praten, daarom bel ik altijd stiekem met de Kindertelefoon, en ik ga één keer in de drie weken praten met een maatschappelijk werkster. Terwijl mijn ouders denken dat ik huiswerk maak bij een vriendin, kan ik bij die maatschappelijk werkster gewoon mijn hart luchten.

Tegen mijn klasgenootjes lieg ik niet, ik zeg alleen niets te veel. Tegen mijn ouders lieg ik wel, maar ze kennen me ook maar half, ze nemen me gewoon niet serieus. Mijn moeder heeft het altijd te druk met haar werk, en mijn vader is heel erg gesloten en ontzettend preuts. Als er op televisie twee mensen elkaar zoenen kijkt hij al de andere kant op!

Bij mijn klasselerares vind ik mezelf soms een vies oud mannetje, want dan kijk ik bijvoorbeeld in de klas naar haar bh. Ik kijk ook veel naar haar handen, je kan haar

aderen goed zien, dat vind ik mooi. Ze heeft een vriend en gaat binnenkort met hem samenwonen. Ze is heel anders dan ik, heeft veel vertrouwen in zichzelf, is trots op wie ze is, kan goed met mensen omgaan, is goed gemanierd, heel keurig, heel sociaal. Als ik dagdroom dan wil ik bij haar zijn, zien wat ze doet, horen wat ze zegt. Mijn moeder zegt dat die liefde voor mijn klasselerares uit bewondering voortkomt, dat ik wil zijn zoals zij is. Maar ik wil helemaal niet zijn zoals zij is, ze is zo anders, maar dat wil mijn moeder niet begrijpen. Maar ja, we hebben er in totaal maar een half uurtje over gesproken.

Lesbische clubs

Ik heb geen zin om ooit weer verliefd te worden op iemand die hetero is. Iemand zoals ik zelf ben, zal mij toch meer begrijpen en me niet negeren. En ik denk dat die klasselerares dat een beetje doet, mij ontwijken. Ik denk dat ze vermoedt dat ik verliefd op haar ben, maar ik heb het haar niet verteld. Voor hetero's is het echt makkelijker om iemand tegen te komen, je hebt meer kansen, hè? En ik ben veertien jaar, er zijn geen clubs voor jonge lesbische meisjes. Ik heb wel eens gepraat met een paar oudere lesbische vrouwen en dat praat toch wel makkelijk, want ze hebben hetzelfde gevoel.

Lesbisch zijn betekent niet alleen het houden van een vrouw, het heeft ook te maken met het leven in een mannenmaatschappij. Dat je als vrouw iets wilt bereiken, maar dan niet alleen als huisvrouw, niet achter de kinderwagen en boodschappen doen. Vrouwen leven meer met hun gevoel, ze uiten hun karakter meer. Mannen zijn vaak macho, daar hou ik niet van. Ik vind ze wel aardig hoor, maar van vrouwen kan ik houden."

Yvonne heeft in werkelijkheid een andere naam.

'Mijn leed is absoluut geen wereldleed'

RUDI VAN DANTZIG EN DE KRONKELS VAN EEN KUNSTENAAR

Meer dan twintig jaar stond Rudi van Dantzig aan de top van de balletwereld met veel spraakmakende choreografieën. Een jaar geleden nam hij afscheid als artistiek leider van *Het Nationaal Ballet*. Op zijn zestiende, na het zien van de surrealistische balletfilm *De rode schoentjes*, raakt hij gefascineerd door de dans. Zijn opleiding krijgt hij van Sonia Gaskell, berucht om haar terreurbewind, met wie hij later ook het artistiek leiderschap van *Het Nationaal Ballet* zal delen. Hij krijgt de bijnaam 'de dominee van de dans' als zijn balletten steeds meer in het teken van het 'wereldleed' komen te staan. De ongelijke verdeling van de welvaart, discriminatie, milieuverontreiniging en het leven van de mens in een politiek verloederde wereld zijn de thema's. Hoewel zijn hele leven doordrongen is van homoseksualiteit, is voor hem het persoonlijk zekere niet politiek. In het licht van het 'wereldleed' verbleekt homoseksualiteit tot een minderheidsprobleempje. In ieder geval geen kwestie om voor ten strijde te trekken.

Geïnspireerd door de boeken van Anna Blaman en Gerard Reve schrijft Rudi van Dantzig in 1959 het ballet *De disgenoten*. Het verhaal van een gezin, dat gelukkig is tot dat de zoon verlied wordt op een vriend. In 1965 volgt wederom een ballet met homoseksualiteit als centraal thema, *Monument voor een gestorven jongen*. Hiermee was hij een van de eersten die homoseksualiteit als thema voor het ballet gebruikten en vervulde daarmee een taboedoorkrekkende rol.

"In Nederland zei men in kringetjes waar men dat soort dingen pleegt te zeggen, dat het doorbrekend was. Ik erin voor het persoonlijk wel als bijzonder, maar niet als een coming out. Ik heb me altijd heel weinig met de buitenwereld bemoeid. Wat anderen dachten of vonden interesseerde mij niet."

De reacties van de mensen in de groep waren destijds heel normaal. Ze vonden het een goed en aangrijpend ballet. Mijn ouders waren er een beetje door geschokt. Ze kwamen er bekaaid af, een beetje treurig. In *Disgenoten* laten de ouders hun zoon vallen. Mijn ouders hebben dat niet gedaan, maar mijn moeder zei: "Wij krijgen de schuld van dingen waarvan we niet weten dat we er schuldig aan zijn..."

Volgens Van Dantzig is het daarna geleidelijk bergopwaarts gegaan met homoseksualiteit op het podium. "In de jaren vijftig moest je er echt naar op zoek gaan. Ik ben wel blij dat het nu, nu ik zestig ben, op het toneel te zien is. Het is gewoon geworden. In de dans is mijn stuk een aanzet geweest en daarna is het geleidelijk gegaan. Dat is ook goed, want ik ben niet zo voor lawines."

Hij gelooft niet dat de podiumkunsten een erg grote rol hebben gespeeld bij de acceptatie van homoseksualiteit. "De groep mensen die naar het theater gaat is al marginaal. Daarvan is ook nog een deel homoseksueel: het blijft preken voor eigen parochie. Ik denk dat mijn boek - *Voor een verloren soldaat* - meer mensen ontroert en aan het denken gezet heeft. In literatuur kun je je nu eenmaal directer uitdrukken dan in de dans."

De belangrijkste rol met betrekking tot de geleidelijke acceptatie van homoseksualiteit kent Van Dantzig toe aan de kerk en de media. "Nederland is een klein land en je kunt de mensen gemakkelijk bereiken. Ik merk dat bij lezingen over mijn boek. Zelfs in het kleinste gehucht bestaat er een grote openheid, die ik niet eens aantref in London, Berlijn of New York. Ik voelde daar bij het publiek echt burgerlijke verbazing, afkeer en geschoktheid. Wat openheid en tolerantie betreft ligt Nederland ver voor op de rest van de wereld. Ik merk dat ook met de dans. Balletten die in het buitenland al snel als te intellectueel en highbrow worden gezien, doen het in Nederland goed bij het publiek, zelfs in de kleinere steden."

In zijn boek *Voor een verloren soldaat* beschrijft hij de tijd die hij als twaalfjarig jongetje in Friesland doorbracht aan het einde van de oorlog. Na de bevrijding heeft hij een kortstondige, seksuele relatie met Wolt, een Amerikaanse soldaat. Deze relatie heeft zijn leven ingrijpend beïnvloed.

"Op school werd er wat besmuikt over seks gepraat; ik moest nog twaalf worden en ik had nog niets mee-gemaakt. Dat ik homoseksueel was, wist ik al wel. Ik kon het niet verwoorden, maar ik voelde mij al hevig aangetrokken tot Jan, een buurling. Na Friesland en de plotseling verbroken relatie met Wolt, kon ik mij helemaal niet meer uiten. Ik was waanzinnig naar hem op zoek. Toch praatte ik er met niemand over, maar het knaagde aan mij. Het ballet is mijn redding geworden."

Bezetenheid

Van Dantzig beschouwt het ballet niet als vrijiplaats voor homoseksuelen. Ik was toen zo bezeten van ballet dat niets mij meer kon schelen. Ballet is een vrijiplaats voor allerlei mensen, dus ook homoseksuelen. Mensen hebben wonderlijke kronkelwegen en een kunstenaar heeft de behoefte die kronkels te effenen of juist aan te zetten. Voor mij als homoseksueel is homoseksualiteit daar een onderdeel van.

In het eerste balletgroepje *Recital* was ik de enige homoseksueel. Bij Gaskell moest de dans kracht hebben en simpel zijn. Manierisme in de dans vond zij een verschrikking. Zij stelde eisen waarvan ik denk dat homoseksuelen daar niet zo opgesteld waren. Homoseksuelen zijn toch meer uit op iets gezelligs. Gezelligheid was daar taboe. Meisjes die een vrijer hadden, dat kon ook niet. Er wordt wel gezegd dat ze onmenselijk was, maar het gaf wel een bepaalde sfeer en kwaliteit. Homoseksualiteit was niet belangrijk. Zeker bij Gaskell

Foto: Karin Klooststra

THEO POSTMA

Prentenboek

De film *Voor een verloren soldaat* van regisseur Roeland Kerbosch is een flop geworden. Van Dantzig heeft het hem voorspeld. Nu speelt hij met de gedachte een nieuwe versie te maken in zwart/wit, voor een klein publiek en bovenal eerlijk. "Ik vind de film halfslachtig. De verhouding tussen de soldaat en het jongetje vond ik een flirt. Ik voelde mij in Friesland als jongetje van twaalf ver-schrikkelijk verlaten; ik sprak de taal niet en ik wist niet of mijn ouders nog leefden. Vanuit die verlatenheid heb ik mij waagde aan die vriendschap. En ook het wanhopige, waanzinnige zoeken en het gevoel verraden te zijn naderhand, blijkt totaal niet uit de film. Ik heb een grijs boek geschreven en het is een prentenboek geworden. Mijn boek is nu eenmaal geen succesverhaal en daar kun je geen succesfilm van maken. Een kleine gedurfde film had veel meer gezegd. Geen pornofilm, maar een film die de seksualiteit hard en zo eerlijk mogelijk laat zien. Dan was er met film en homoseksualiteit wat gemaakt. Dan had de pers gezegd: "Hier is iets gemaakt waar moed voor nodig is". Natuurlijk zou het moeilijk geweest zijn om een jongetje te vinden, maar als je moeite doet dan vind je hem wel. Daarvan ben ik overtuigd. Maar je moet het dan wel heel zorgvuldig begeleiden en dat is nu ook niet gebeurd."

Eenzaam beest

"Homoseksualiteit zit in alles wat ik denk en doe. Liefde en seksualiteit zijn heel belangrijk in mijn leven. Maar ik zou mij nooit aansluiten bij een of andere club. Dan krijg ik het idee dat je in een getto opsluit, terwijl je met iedereen moet omgaan. Bovendien ben ik een eenling, een eenzaam beest. Ik ben nog steeds communist, dat is voor mij een soort van basisfilosofie, net als het christendom: gelijkheid onder de mensen. Niet wat die mannetjes er in het Oostblok van gemaakt hebben. Dat vind ik schandelijk en in en in droevig. Homoseksualiteit is belangrijk voor mij. Een privéstemmetje dicteert daar dan een boek over of zal in het ballet zeggen: "Kijk, dat besaait ook nog". Maar er is wereldleed en er zijn belangrijker zaken waar ik mijn energie in wil stoppen. Want mijn leed is absoluut geen wereldleed."

werd helemaal niet over seks gepraat. Niet uit preutsheid, maar omdat wij allen van één ding bezeten waren en dat was het ballet. Emoties en gevoelens stonden allemaal ten dienste en in het teken van dat ideaal.

Het is wel een vrijiplaats voor mannen die niet bang zijn voor een omhelzing, die het niet eng vinden een man te pakken en een zoen te geven. In Griekenland liepen vroeger de soldaten hand in hand, pink in pink. Met het toerisme en met de komst van homoseksuelen is dat verdwenen. Milieuvriendelijkheid was dat. Die onschuldige, prachtige, naieve vriendschap verdween, omdat die jongens bang waren door die mannen uit het Westen voor homo te worden aangezien."

Getto

Voor Van Dantzig bestaat er zoiets als *goy-sensibility*. "Een instinct, een netwerk van voelhorentjes dat bepaalde dingen onmiddellijk herkent. Iemand heeft eens tegen mij gezegd: "Alles wat jij maakt en wat ik van je zie, is homoseksueel". Ik kan zelf niet beoordelen of dat zo is."

Ondanks het bestaan ervan gelooft hij niet dat een homoseksuele rol op het podium beter door een homo vertolkt kan worden. Integendeel, hij werkt het liefst met heterojongens. "Als je een man op het toneel wilt zien dan moet je een man zien en niet iets halfs. Uitgesproken homoseksuelen heb ik altijd moeilijker kunnen plaatsen dan hetero's. Er zijn homo's die bepaalde rollen niet kunnen spelen."

Het is fijn en juist goed om met niet-homoseksuelen homoseksuele thema's aan te snijden. Ik zeg tegen de jongens: "Jullie moeten elkaar omhelzen, van elkaar houden. Wat maakt het in deze klokwereid nou uit als je een arm om een jongen heen slaat?" Even wordt er dan raar gekoken en gegiecheld, en dan is het geen enkel probleem is. Dat vind ik een grote stap vooruit. Ik ben altijd over mijn nek gegaan van jongens met verwijde manieren. Ik heb het zelf al als ik bepaalde uitingen zie van flippers en potten op een Roze Zaterdag: "Moet dit nou?" Ik kan begrijpen dat andere mensen mee te maken hebben". Je kunt mensen dergelijk gedrag nu eenmaal niet verbieden. We proberen van alle kanten buitenlanders uit hun getto te halen en te integreren en dat is al moeilijk genoeg."

Kenyanen verkopen kinderen

Van onze correspondent Frans van den Houdt

NAIROBI — "Dit is je reinste slavenhandel", riep volksvertegenwoordiger Joseph Misoi uit in het Kenyanse parlement. "Ik dacht dat dit honderd jaar geleden al was afgeschaft. Het verkopen van je kinderen is onmenselijk en een grove schending van de rechten van de mens. De procureur-generaal dient daarom een onderzoek in te stellen".

Berichten dat uitgehongerde ouders in het district Turkana in Noord-Kenya hun kinderen inruilen voor voedsel of geld om etenswaren te kopen, waarna hun kroost in 'rijke' gezinnen aan het werk wordt gezet als werkster of bediende, hebben nogal wat verontwaardiging en opschudding teweeg gebracht in de Kenyanse samenleving.

De autoriteiten waren er zoals altijd als de kippen bij om alle schokkende verhalen te ontkennen, maar het kwaad was reeds geschied: Kenyanen en de rest van de wereld weten nu dat in Turkana op grote schaal honger wordt geleden en dat voedselhulp vooralsnog uitblijft. Het blijft gissen naar de reden hiervoor. Want als de regering gevraagd wordt hierop te reageren, staat ze zoals altijd met de mond vol tanden.

Feit is dat het woestijnachtige Turkana een vergeten gebied is in Kenya. Het wordt bewoond door nomaden: de Turkana's, die leven van hun vee. Een handjevol westerse hulpverleners zwoegt in de woestijnhitte om het bestaan van deze nog zeer traditioneel levende mensen wat op te vijzelen. Maar daar blijft het bij.

De Turkana's grijpen intussen alle mogelijkheden aan om in leven te blijven. Ze bieden hun zonen en dochters aan de hoogste bidder aan, in de overtuiging dat dit voor zowel henzelf als hun kinderen de enige manier is om te overleven. Anderen sturen hun kroost op pad om naar voedsel te zoeken.

NV/NA 19-9-92

Politie wacht nog op eerste bewijs van sekshandel in Poolse jongetjes

Een onbekende man biedt Poolse jongetjes te koop aan bij een homo-escortservicé in Nieuwegein. De politie start een onderzoek. Einde bericht. Inmiddels zijn we bijna twee maanden verder en huilt de Nieuwegeinse politie zich nog steeds in stilzwijgen. Is het allemaal een stuntje geweest, bedoeld om de naam van het escortbureau op de voorpagina's te krijgen? Of staat ergens in Nederland wel degelijk een groepje Polen op de camping, wachtend op een nieuwe 'eigenaar'?

(Door Bart van Oormerssen)

NIEUWEGEIN — Op 31 juli stapte de baas van escortservicé He & She' naar de politie. Hij meldde dat een Nederlands sprekende man hem telefonisch 16-jarige Poolse jongens te koop had aangeboden voor 1500 gulden per stuk. Elk aantal was leverbaar en wat hij er verder mee ging doen was helemaal zijn zaak.

De politie reageerde aanvankelijk nogal sceptisch op het verhaal, maar besloot uiteindelijk wel een onderzoek in te stellen.

Bij gebrek aan concrete aanknopingspunten leek het onderzoek weinig kans van slaagen te hebben, maar het geluk lachte de politie toe. Tijdens een nieuw telefoongesprek met de escortbaas liet de onbekende beller zich verleiden een telefoonnummer te noemen. Dat was eenvoudig te koppelen aan een adres in het

Limburgse Venray. En bij dat adres hoort weer een man, die als verdachte kan worden aangemerkt.

Geen verdenkingen, maar harde, liefst strafbare feiten. Dat is wat de Venrayse politie nodig heeft om tot actie te kunnen overgaan. „En tot dusver hebben we geen strafbare feiten kunnen constateren”, aldus Toon Hermans, chef van de plaatselijke recherche.

Weken geleden seinden zijn Nieuwegeinse collega's hem in over de kwestie. Het telefoonnummer en de persoon daar achter zijn bekend bij de plaatselijke politie. De man is vrij recent verschenen aan het lokale homo-escortfirmament. In juli adverteerde hij drie keer achter elkaar in het huis-aan-huis blad de Trompetter, dat eenmaal per week in en rond Venray wordt verspreid. In die 'Trompetjes' bieden leuke jongens zich aan om het he-

ren naar de zin te maken.

De lokale politie is wel geïnteresseerd in de handel en wandel van haar plaatsgenoot, al staat hij niet als een harde crimineel te boek. Maar het runnen van een homo-escortservicé is binnen het huidige gedoogbeleid niet strafbaar. Een aangifte die een grootscheeps onderzoek zou rechtvaardigen is er niet.

Die aangifte zal er ook niet komen, voorziet Hermans, omdat geen van de partijen daar belang bij heeft. De aanbieder niet, de potentiële afnemer niet en de 'slachtoffers' van de handel al helemaal niet. Volgens de aanbieder verblijven de jongens al ergens in Nederland. Als dat al zo is zullen ze zeker niet met het pistool tegen de slaap de grens zijn overgehaald. Bij gebrek aan even lucratieve alternatieven is prostitutie op dit moment zo'n beetje de snelstgroeiende bedrijfstak in het vrijgemaakte Oostblok. Zonder werkvergunning kunnen de mannen en vrouwen in Nederland uitsluitend terecht in het illegale circuit. En in die situatie is het niet verstandig naar de politie te stappen.

„De zaak zit echt heel inge-

wikkeld in elkaar”, zegt een voorlichter van de Venrayse politie. Geld verdienen door mensen aan te bieden voor ontucht is strafbaar. Mensenhandel is dat ook. Maar voorlopig heeft er niemand geld verdiend, is de handelswaar niet te vinden, en is het gebruik van dwang, essentieel bij het bewijzen van mensenhandel, uiterst twijfelachtig.

Zelfs als bewijsbaar zou zijn dat de persoon in kwestie jongetjes te koop heeft aangeboden, dan nog is het de vraag of justitie een zaak heeft. Juridisch is dan hooguit sprake van 'poging tot' of 'een begin van uitvoeringshandelingen'. Om dwang aannemelijk te maken zal de officier van justitie zich hooguit kunnen beroepen op het 'geestelijk overwicht' dat volwassenen op minderjarigen plegen te hebben. Een beetje advocaat maakt daar gehak van. Zelf het initiatief nemen om tot een transactie te komen is riskant, omdat dat als uitlokking kan worden uitgelegd. Kortom: er rest weinig anders dan afwachten tot de verdachte zelf uit zijn schulp kruipt. Na bijna twee maanden ziet het er niet naar uit dat het nog zover komt.

UN 19/9

Sekstoerisme baart Sri Lanka grote zorgen

COLOMBO (IPS) — Reisboeken beschrijven Hikkaduwa, honderd kilometer ten zuiden van de hoofdstad Colombo, als de badplaats met populairste strand van Sri Lanka. De kleurrijke riffen zijn een paradijs voor snorkelaars en er zijn volop hotels en restaurants. De laatste jaren evenwel staat Hikkaduwa steeds meer bekend als een vrijplaats voor homoseksuele prostitutie.

Tenminste dertigduizend kinderen tussen de zes en vijftien jaar verdienen hun geld aan de zuidkust van Sri Lanka door hun lichaam te verkopen aan westerse pedofielen die als toerist Sri Lanka bezoeken. Tijdens een symposium in Colombo over kinderp prostitutie en de gevaren voor aids hebben medewerkers in de gezondheidszorg, activisten en de politie hun bezorgdheid over het sekstoerisme geuit. Door aids dreigt de seksueel actieve bevolkingsgroep van het Zuidaziatische eiland, dat net als Thailand veel verdient aan het toerisme, uit te dunnen.

Deskundigen waarschuwen dat aids geen buitenlandse ziekte is, zoals velen geloven. Volgens hen zal het virus steeds meer worden overgedragen door de Srilankanen zelf. Sri Lanka telt zeventien miljoen inwoners. De particuliere organisatie 'Peace' (Bescherming van Milieu en Kinderen Overall), die het symposium had georganiseerd, drong er bij de regering in Colombo op aan maatregelen te nemen die het sekstoerisme aanpakken.

De machtige Srilankaanse toeristenindustrie is echter bang dat de stroom bezoekers door strengere maatregelen zal afnemen, iets waarvoor de regering eveneens is bevreesd. De toeristensector is nog maar net herstellende van het etnische en politieke geweld dat het zuiden van Sri Lanka in de jaren '80 in zijn greep

had. Zo'n 318.000 voornamelijk westerse toeristen kwamen in 1991 naar het eiland. De autoriteiten schatten het aantal dit jaar op 360.000. In 1983, het jaar dat met het geweld tegen de Tamils de burgeroorlog een aanvang nam, bezocht een recordaantal van 450.000 toeristen het eiland.

Volgens deelnemers aan het symposium is het aantal toeristen vanaf die tijd gedaald, maar bleef Sri Lanka een ideale bestemming voor westerse pedofielen. Door het teruglopende toerisme richtte de reisbureaus en lokale bevolking zich meer op de pedofielen. De homoseksuele activiteiten werden hierdoor zichtbaarder.

Volgens de deelnemers van de conferentie is de seksindustrie goed georganiseerd. Toeristen worden uitstekend wegwijs gemaakt op het eiland. Vaak treffen de bezoekers al op het vliegveld jonge jongens aan die hen begeleiden. Politie-ambtenaren menen goed op de hoogte te zijn van de problemen, maar kunnen volgens elgen zeggen nauwelijks ingrijpen, omdat de wetgeving de kinderen geen goede bescherming geeft tegen seksueel misbruik.

Woedende burgers dringen er bij de politie op aan actie te ondernemen, maar het bestraffen van de kinderen die zich bij de hotels ophouden, heeft ook kritiek ontlokt. De politie zou onschuldige jongeren aanhouden en jongens die voor zwerwers worden aangezien, uitleveren aan organisaties die zich toeleggen op herintegratie. De politie verklaarde tijdens het symposium dat haar werk extra wordt bemoeilijkt, doordat in veel gevallen ouders hun kinderen actief aanzetten om hun lichaam te verkopen. De deelnemers concludeerden dat armoede de oorzaak is voor de groeiende groep homoseksuele prostituees, van wie velen niet meer naar school gaan.

KINDERPROSTITUTIE

Het Vaticaan wil dat kerken, regeringen en internationale organisaties de strijd aangaan met „de plaag van de kinderp prostitutie”. Ook het sekstoerisme in Zuid-Oost-Azië moet aangepakt worden. Dat hebben afgevaardigden van de pauselijke raad voor het gezin benadrukt op een internationale conferentie over kinderp prostitutie die vrijdag in de Thaise hoofdstad Bangkok is afgesloten. De seksuele exploitatie van kinderen wordt in een communiqué „een nieuwe en beklagenswaardige vorm van slavernij” genoemd en „een aanslag op de mensheid en de kerk”. TR 12/9

Zehn Millionen Kinder weltweit zur Prostitution gezwungen

Bonn (epd) — Die Kinderprostitution in der Dritten Welt nimmt nach Angaben von „Terre des Hommes” ständig zu. Weltweit gingen nach Schätzungen der Vereinten Nationen 10 Millionen Kinder unter 17 Jahren der Prostitution nach. Allein auf den Philippinen seien 50.000 Jungen und Mädchen dazu gezwungen, ihren Körper zu verkaufen, sagte Asienreferentin Beate Jaax-Alting. Diese Kinder müßten sich und ihren Fami-

lien das Überleben sichern. Teilweise würden sie von ihren Eltern zur Prostitution gezwungen, die sich Konsumwünsche erfüllen wollten. Politische und juristische Konsequenzen zum Schutz der Kinder weltweit forderte der Bundesvorsitzende der Hilfsorganisation, Jochen Menzel, von der Bundesregierung. Die Kunden dieser Kinder kämen aus den USA, Japan und Westeuropa, hier vorrangig aus Deutschland.

Gregory van twaalf procedeert tegen zijn moeder VK 26

Je bent twaalf jaar en hebt het grootste deel van je leven in opvangtehuizen en pleeggezinnen doorgebracht. Eindelijk kom je in een gezin terecht waar je je volledig thuisvoelt. Je hebt acht pleegbroertjes en -zusjes, gaat naar een degelijke school en geniet de bescherming van strenge, maar zorgzame substituoerders.

Dan komt je biologische moeder, bij wie je de laatste acht jaar van je leven slechts zeven maanden hebt gewoond, je plotseling opeisen. Je schrikt. Je broze rust wordt verstoord. Het schrikbeeld van een nieuwe zwerftocht langs onpersoonlijke tehuizen doet op. Je wilt niet terug naar je moeder, die instabiel is en door haar nieuwe partner regelmatig wordt mishandeld. Je wilt geadopteerd worden, definitief, voor altijd, door het gezin waarin je nu gelukkig bent.

Je pleegvader is toevallig advocaat. Hij raadt je aan een rechtszaak aan te spannen tegen je moeder, om haar uit de ouderlijke macht te laten zetten. Als pleegvader kan hij een dergelijke rechtszaak zelf niet beginnen.

Dat is waartoe Gregory K., een twaalfjarige jongen uit Florida, uiteindelijk heeft besloten. In juli gaf rechter Thomas Kirk het kind toestemming om zijn moeder, de dertigjarige werkloze serveerster Rachel K., aan te klagen. Daarmee schiep Kirk een

juridisch precedent. Voor het eerst in de juridische geschiedenis van Amerika werd een minderjarige in staat gesteld zijn ouder(s) voor het gerecht te slepen.

De zaak-Gregory K. krijgt grote aandacht in de VS. Niet alleen vanwege de juridische consequenties. De zaak heeft ook een politieke dimensie. Was het niet Hillary Clinton die, als jong juriste, in de jaren zeventig een lans brak voor een uitbreiding van de juridische rechten van het kind? Clinton schreef dat onder bepaalde, ernstige omstandigheden, waarin de belangen van het kind niet stroken met die van de ouder(s), kinderen individuele rechten dienen te hebben en dus zelfstandig een rechtszaak moeten kunnen voeren.

Op de Republikeinse conventie in Houston in augustus werden met name deze 'extrem linkse' juridische ideeën van Bill Clintons echtgenote aangevallen. Waar moet het met de wereld naar toe als kinderen die niet uit mogen, niet voldoende zakgeld en speelgoed krijgen, te veel huiswerk moeten doen, naar de rech-

Gregory en pleegvader, boven zijn echte moeder.

ter stappen met het verzoek van hun ouders te mogen scheiden, schamperde menig Republikeins woordvoerder. De Republikeinen pleitten voor het natuurlijke gezin als hoeksteen van de samenleving.

Ook Rachel K.'s advocaat, Jane Carey, hamerde op het recht van biologische ouders om hun gezin bijeen te houden. Carey zei dat mevrouw K., die nog twee kinderen heeft die wel bij haar wonen, de laatste maanden haar uiterste best doet goed voor haar gezin te zorgen. Ze had slechts de bedoeling gehad Gregory tijdelijk in een pleeggezin onder te brengen. Ze was opnieuw gehuwd en had een alcohol-ontwenningkuur ondergaan.

Rachel K. was gekleed in een wit colbertje, dat het gips om haar linkerpols echter niet geheel bedekte. Zelf zegt ze dat ze van een trapje is gevallen. Haar zoons advocaat beweert echter dat haar nieuwe echtgenoot haar de gebroken pols heeft bezorgd. Die bewering wordt gestaafd door een politierapport.

De zaak-Gregory K., die zonder jury wordt gevoerd, zal vermoedelijk begin volgende week worden afgesloten. Rechter Kirk heeft gezegd dat hij, in het psychisch belang van het kind, zo snel mogelijk uitspraak zal doen. (Iannv Groen)

Twaalfjarige Gregory wint van zijn moeder en noemt zich Shawn VK 28

uit zijn vorige leven wilde gewisslen, inclusief zijn naam. Gregory K. begint aan het nieuwe hoofdstuk in zijn leven als Shawn Russ.

Hoewel mevrouw K.'s advocaten probeerden aan te tonen dat Rachel zelf misbruikt en verwaarloosd was in haar jeugd; aanvankelijk niet wist hoe met haar eigen kinderen om te gaan, maar nu haar leven weer stevig in de hand heeft, oordeelde rechter Kirk het in het belang van het kind hem niet weer onder haar hoede te brengen. Hij schiep daarmee een juridisch precedent en maakte de weg vrij voor meer verwaarloosde en misbruikte kinderen om zich

van hun ouders te laten scheiden.

Volgens David Liederman, directeur van de Child Welfare League of America, heeft de zaak veel ongelukkige kinderen op het idee gebracht voor zichzelf op te komen. Zo stapte in de staat Virginia, onmiddellijk na de uitspraak in de zaak-Gregory K., de 12-jarige Joel C. naar de rechter. Joel heeft alcoholistische ouders en woont sinds twee jaar niet meer thuis. Evenals Gregory wenst hij officieel gescheiden te worden van zijn ouders.

Rachel K. hilde dikke tranen voor de camera. Zij sprak over klassejustitie en vreesde dat armlastige ouders die hun hoofd nauwelijks boven water kunnen houden, het risico lopen dat hun kinderen van hen worden weggekocht. 'Ik houd van Gregory', zei ze. 'Mijn deur zal altijd voor hem openstaan.' (Janny Groen)

Rachel K. zag de bui al hangen. Nog voordat rechter Thomas Kirk uitspraak deed in de zaak (zie Dag-in Dag-uit afgelopen zaterdag) die haar 12-jarige zoon Gregory tegen haar had aangespannen, sloop ze door de achterdeur naar buiten. Onmiddellijk na de getuigenis van Gregory, die zijn biologische moeder afschilderde als een alcohol- en drugsgebruikende lesbienne, velde Kirk zijn oordeel. In het psychisch belang van het kind wilde hij de zaak zo snel mogelijk afwikkelen.

De rechter zette Rachel K. uit de ouderlijke macht en gaf Gregory's pleegouders het recht het kind te adopteren. Zijn tekst: 'Gregory, jij bent vanaf nu het kind van George en Elizabeth Russ.' De jongen juichte en vertelde dat hij zulke slechte herinneringen heeft aan zijn verleden, zijn verblijf in opvangtehuizen en pleeggezinnen, dat hij alles

Medezeggenschap op scholen

Tweede Kamer achter recht voor ouders, leerlingen en leraren mee te praten

Van onze parlementsredactie TR 2
DEN HAAG - De Tweede Kamer gaat akkoord met een nieuwe regeling voor de medezeggenschap van ouders, leerlingen en leraren in het onderwijs. De CDA-fractie steunt de wet niet van harte, maar geeft hem 'het voordeel van de twijfel'. CDA-woordvoerder Van de Camp had tijdens een Kamerdebat gisteravond vooral moeite met het wettelijk vastleggen van wat de medezeggenschapsraad mag en kan. Dat kan spanning opleveren met de vrijheid van inrichting van onderwijs die scholen hebben, vond de CDA'er. Maar voordelen zag hij ook, zoals grotere rechtszekerheid en gelijkheid voor het personeel.

Regeringspartijen CDA en PvdA drongen er bij staatssecretaris Wallace van onderwijs op aan dat de medezeggenschapsraad tijdig alle noodzakelijke informatie van het schoolbestuur krijgt. PvdA-woordvoerder Quint betoogde dat daar 'onvoldoende garantie voor is: te veel wordt overgelaten aan de welwillendheid van het bestuur'. De oppositie, D66 en VVD, viel erover dat de medezeggenschapsraad slechts mag adviseren over de richting van de school. Het kabinet koos aanvankelijk voor het geven van instemmingsrecht, maar schrapte dat onder druk van de Onderwijsraad, die het strijdig met de vrijheid van onderwijs vond. Volgens woord-

voerders Nuis (D66) en Franssen (VVD) is de grondslag van de school juist zo belangrijk, dat ouders, leerlingen en leraren daarover een beslissende stem moeten krijgen. GPV'er Schutte pleitte voor het uitsluiten van leerlingen van de medezeggenschapsraad. Hij vond vooral Lankhorst van Groen Links op zijn weg. Leerlingen doen democratische ervaring op in de raad en missen van de vorming zou zonde zijn, vond die. De nieuwe wet voor de medezeggenschap had dit schooljaar moeten ingaan. Zij was nodig omdat de scholen meer ruimte voor een eigen personeelsbeleid hebben gekregen. Wallace antwoordt vandaag.

de vice-president in stilte dankbaar is. Want deze heeft met zijn malle vermaningen voor een golf van gratis publiciteit gezorgd. De makers van de serie 'Murphy Brown', die door Quayle op de korrel was genomen omdat daarin het ongehuwde moederschap zou worden aangeprezen, hebben daarop dankbaar ingespeeld. Ze lieten uitlekken dat Murphy Brown — die door al het gedoe zo'n begrip is geworden dat welhaast wordt vergeten dat ze een fictief figuur is, gespeeld door Candice Bergen — in de eerste aflevering van het nieuwe seizoen de vice-president van repliek zal dienen. Dat gebeurde afgelopen maandagavond, en de tv-maatschappij CBS was bij voorbaat verzekerd van een grote kijkdichtheid.

De season premiere kreeg extra relief doordat de vice-president een groep ongehuwde moeders had uitgenodigd om naar de aflevering te kijken. Een tegenvaller: de uitzending was gewoon niet zo leuk. De schrijvers hadden de verleiding niet kunnen weerstaan om Brown, een succesvolle, allesbehalve zorgzame televisiereporter die aan het eind van het vorige seizoen besloten heeft om in haar eentje een kind groot te brengen, een kleine zedepreek te laten afsteken waarin de

scherpzinigheid ver te zoeken was. En dat terwijl ze eerder haar collega Frank nog lieten uitroepen: 'Murphy, wind je niet zo op, het is Dan Quayle maar!' Eigenlijk kwam de vice-president handiger uit de hoek. Hij suurde Candice Bergen een cadeau voor haar fictieve baby: een knuffel-olifant. De olifant is het symbool van de Republikeinse partij.

Ouders moeten weten waar weggelopen kind is gebleven

Van onze verslaggever VK 19
DEN HAAG - Iemand die onderdak biedt aan een weggelopen kind, moet hiervan direct de ouders op de hoogte brengen. Ook mag men de Raad voor de Kinderbescherming berichten, die op zijn beurt de ouders moet inlichten. De ministerraad heeft besloten een wetsvoorstel met deze strekking voor advies naar de Raad van State te sturen. Het voorstel was al eerder aangekondigd in een nota over de justitiële jeugdbescherming. Staatssecretaris Kosto wil bereiken dat er betere rechtswaarborgen komen voor de hulpverlening aan weggelopen minderjarigen.

Dan Quayle verhoogt kijkcijfers Murphy Brown VK 24

Hollywood is zo verontwaardigd over vice-president Dan Quayle, die de film- en televisie-industrie ervan beschuldigt het Amerikaanse volk regelmatig een levensstijl voor te schotelen die op gespannen voet staat met het traditionele gezinsleven. Maar het zou niet verbazen als men

Publikaties brengen Winnie Mandela verder in het nauw

JOHANNESBURG (The Guardian, Reuter, AFP) — De controverse over het doen en laten van Winnie Mandela is opnieuw opgelaaid door de publicatie in twee Zuidafrikaanse kranten van een brief die mevrouw Mandela op 17 maart schreef aan haar toenmalige advocaat en vermoedelijke minnaar Dali Mpofu. De brief lijkt een bevestiging van de beschuldigingen dat Winnie Mandela en Mpofu zich geld van het Afrikaans Nationaal Congres (ANC) hebben toegeëigend. **VK 8**

De brief is de *Sunday Star* en de *Sunday Times* door onbekenden toegevoerd, waarschijnlijk in een poging de rehabilitatie van mevrouw Mandela te dwarsbomen. Een dezer dagen zullen de ANC-leiders een besluit nemen over de eventuele terugkeer van mevrouw Mandela aan het hoofd van de afdeling sociale zaken van het ANC.

Beide kranten twijfelen er niet aan dat het een brief is van Winnie Mandela aan Dali Mpofu, haar advocaat en toenmalige plaatsvervanger als hoofd van de afdeling sociale zaken. Enkele weken na de brief kondigde Nelson Mandela aan dat hij van zijn echtgenote ging scheiden. Een paar maanden later stelde het ANC een onderzoek in naar het verdwijnen van 228 duizend gulden van een rekening van de afdeling sociale zaken. In mei werd Dali Mpofu ontslagen als plaatsvervangend hoofd van de afdeling. Winnie Mandela werd geschorst als hoofd, maar haar aanhangers voeren campagne om haar die functie terug te bezorgen. In de Zuidafrikaanse kranten is al vaker gesuggereerd dat Winnie Mandela op kosten van het ANC met Dali Mpofu dure buitenlandse reizen heeft gemaakt.

In de brief beschuldigt Winnie Mandela Dali Mpofu ervan verhoudingen te hebben met andere vrouwen en wijt ze het aan hem dat Nelson Mandela al vijf maanden niet meer met haar heeft gesproken.

Winnie Mandela legt ook laatste ANC-functies neer

JOHANNESBURG (Reuter, AFP, AP) — Winnie Mandela heeft haar laatste functies in het Afrikaans Nationaal Congres (ANC) neergelegd. Ze zei donderdag in Johannesburg dat ze het slachtoffer is geworden van een kwaadaardige lastercampagne. Winnie Mandela blijft een 'loyaal lid' van het ANC, ook al beschuldigt ze sommige partijgenoten ervan te hebben meegewerkt aan haar val.

De afgelopen week stapelden zich nieuwe problemen op voor Winnie Mandela, die in april al was afgetreden als hoofd van de afdeling sociale zaken van het ANC nadat haar echtgenoot Nelson Mandela in het openbaar met haar had gebroken. ANC-woordvoerder Carl Niehaus maakte donderdag, enkele uren na de persconferentie van Winnie Mandela, bekend dat er bij de afdeling sociale zaken veel geld was verdwenen. Er is een onderzoek gaande.

De zondagsbladen in Zuid-Afrika publiceerden een brief van Winnie Mandela aan Dali Mpofu, haar rechterhand bij de afdeling sociale zaken, waarin ze hem verwijt er naast haar andere vrouwen op na te houden. Ze waarschuwde hem ook voor problemen over een bedrag van rond de honderdduizend gulden dat naar zijn rekening was overgemaakt.

Maandag veranderde het Hoogerechtshof de doodstraf voor Winnie Mandelas vroegere lijfwacht Jerry Richardson in levenslang. Richardson was schuldig bevonden aan de moord op Stompie Moeketsie Seipei in december 1988. Het hof verklaarde dat Richardson op gezag van Winnie Mandela had gehandeld.

Dit bemoeilijkt Mandela's eigen zaak, die nog loopt in hoger beroep. Zij is vorig jaar tot zes jaar veroordeeld voor haar aandeel in de mishandeling van Seipei en drie andere jongens.

Straatkind in Guatemala minder waard dan beest

Van onze verslaggeefster **VK 4**
LIDY NICOLASEN

AMSTERDAM — Bruce Harris legt de een na de andere foto op tafel. Kleurenfoto's van kinderen. Dode kinderen. Kinderen met bont en blauw geslagen gezichten, met wonden van uitgedrukte sigaretten of kogels, gebroken ledematen, gapende hoofdwonden of met lijm verkleefde haren. 'Beesten, meer zijn het niet in de ogen van de politie en de bevolking van Guatemala-stad', zegt Harris.

Drie jaar geleden kwam de Brit naar Guatemala als directeur van Casa Alianza, een organisatie die opkomt voor de vijfduizend straatkinderen die in de hoofdstad rondzwerven. Vlak na zijn komst werd de 13-jarige Nahamán Carmona López door vier politieagenten op straat doodgeslagen. Andere kinderen vertelden hoe even na middernacht de politiemannen op hen afkwamen toen ze lijm snoven om de kou te verdrijven en de honger te stillen. De agenten gooiden de lijm over de hoofden van de kinderen. Nahamán protesteerde, duwde de politiemannen weg en toen de andere kinderen wegreunden, werd hij in elkaar geslagen. Zijn lichaam werd tien dagen later gevonden, vrijwel onherkenbaar.

Met een gedetailleerde beschrijving van de vier politiemannen op zak, stapte Harris naar het politiebureau. 'Ik was naïef', zegt hij achteraf. De politie weigerde onderzoek te doen. Hij werd eerst uitgelachen, vervolgens dringend afgeraden zelf onderzoek te verrichten en tenslotte bedreigd. Harris zette door. Hij wist met hulp van één politiemann de daders te achterhalen en uiteindelijk de rechters te overtuigen. Ze kregen na tal van processen twaalf jaar cel, maar niemand verwacht dat ze die ook daadwerkelijk zullen uitzitten. Het is de tweede keer dat in Guatemala politiemensen zijn veroordeeld voor de moord op een straatkind. De eerste keer werden twee politiemensen tot dertig jaar veroordeeld. Na twee jaar kwamen ze vrij.

Harris is dezer dagen in Amsterdam voor de Amnesty-conferentie over politieke moorden en verdwijningen. Kinderen zijn dikwijls slachtoffer van aandoeningen van mensenrechten. Straatkinderen die, zoals in Guatemala, niets

waard zijn omdat ze behalve ouderloos ook van Indiaanse afkomst zijn. Wees geworden door de massamoord op de Indiaanse bewoners van de bergdorpen in het begin van de jaren tachtig ('de minst bekende genocide'), of door armoede verdreven naar de grote stad.

De jongsten zijn vaak niet ouder dan zes jaar. Ze slapen op straat, verdienen hun geld met het wassen van auto's of met prostitutie. Jongens vooral. Meisjes vinden emplooi in huishoudens of in seksclubs, waar ze alcohol en lijm krijgen. 'Ze zijn niet beter af dan de kinderen op straat. Het zijn slaven', zegt Harris. Casa Alianza heeft tweehonderd medewerkers. Zij halen de kinderen van straat, bieden medische verzorging in crisiscentra en zorgen uiteindelijk voor plaatsing in gezinnen.

Harris en zijn organisatie hebben sinds de moord op Nahamán een archief bijgehouden van mishandeling van straatkinderen. Ongeveer 78 zaken zijn voor de rechtbank aanhangig gemaakt, het zijn aanklachten tegen politie, overheid en justitie. Soms zijn ze voorzien van foto's die de kinderen met camera's van Casa Alianza maakten en altijd zijn ze vergezeld van foto's van de slachtoffers. Zoals van het lijk van de achtjarige dat tussen het vuilnis werd gevonden en waarvan alleen aan de kleren was te zien dat het een straatkind was.

Sinds kort zijn Harris en zijn organisatie zelf doelwit. Na diverse bommeldingen, aanslagen en bedreigingen, eiste vorige week een rechter toegang tot het crisiscentrum. Hij werd geweigerd, omdat hij zich niet wenste te identificeren. Enkele dagen later ontving Harris een dagvaarding. 'De rechters gebruiken de wet om hun eigen gang te gaan. Dat betekent dat wij elke stap die we vanaf nu doen, heel goed moeten overwegen. Politie, justitie en overheid werken ons tegen. Ze dwingen ons te stoppen. Maar we kunnen niet stoppen, de kinderen zouden de verliezers zijn. Straatkinderen tellen niet mee. Dat we nog enige ruimte hebben, danken we aan de internationale druk op Guatemala. Maar als die zou wegvallen, gaan we allemaal de gevangenis in, dan is het over, dan zijn we dood. Onherroepelijk en als eersten.'

Angst voor vrije zaterdag

Miljoenen Japanse scholieren blijven zaterdag thuis. Het is voor het eerst dat Japanse schoolkinderen, buiten de vakantie, op zaterdag vrij hebben. De regering wil kinderen in de prestatiegerichte Japanse maatschappij wat meer vrije tijd geven.

Het ministerie van Onderwijs, dat de ouders ervan wil overtuigen dat het een juiste beslissing is om de achttien miljoen scholieren één zaterdag per maand vrij te geven, heeft allerlei uitstapjes naar natuurgebieden en musea georganiseerd om er zeker van te zijn dat de kinderen hun vrije tijd nuttig besteden.

Japanse kinderen zijn gewend op zaterdagochtend naar school te gaan en een steekproef in Tokio wees uit dat velen van hen niet wisten wat ze aan moesten met de 'nieuw verworven vrijheid'.

In Japan woedt al drie jaar een felle discussie over de invoering van een vijfdaagse leerweek voor scholieren, maar de meeste ouders vinden dat alles bij het oude moet blijven. De ouders voelen een enorme druk om hun kinderen op de middelbare school en de universiteit voor te bereiden omdat hoger onderwijs als een sleutel tot de latere carrière en een plaats in de maatschappij wordt gezien.

De zakenwereld ziet er wel iets in. Veel warenhuizen lokken kinderen met gratis tentoonstellingen. Het ministerie van Onderwijs heeft posters laten drukken, waarop andere dingen staan die scholieren 's zaterdags kunnen doen: moeder helpen bij de afwas, vuil verzamelen in de buurt of picknicken bij de rivier. Bedenkt zelf eens wat, adviseert het ministerie. **VK 12**
De 13-jarige Satoko Matsuura heeft daar geen moeite mee. 'We willen uitslapen en met onze vriendjes spelen', zegt deze vrije scholier. (AP)

Kwaliteit sperma in halve eeuw sterk verminderd

LONDEN (AP, Reuter) — De kwaliteit van het sperma is de afgelopen vijftig jaar drastisch teruggelopen. De hoeveelheid zaadcellen is gedaald van gemiddeld 113 miljoen per milliliter zaadvocht rond 1940 naar 66 miljoen in 1990. Ook de gemiddelde hoeveelheid zaadvocht per zaadlozing zelf liep terug van 3,40 naar 2,75 milliliter.

Dat concluderen de Deense onderzoeker dr N. Skaekkebek van de universiteit van Kopenhagen en medewerkers in een artikel in de *British Medical Journal* van deze week. Zij analyseerden 61 studies uit verscheidene landen naar de zaadproductie van bijna 15 duizend gezonde mannen, die de laatste vijftig jaar zijn gepubliceerd.

Skaekkebek meent dat de opmerkelijke verandering in de kwaliteit van het mannelijk zaad welhaast zeker het gevolg moet zijn van veranderde leefgewoonten of omgevingsfactoren, zoals toegenomen milieuvuiling. Een genetische oorzaak zou zich niet in zo'n korte periode kunnen manifesteren.

Film

GA 16-9-92

Ontroerende wansmaak

Een filmfestival, ook een prestigieus festival als dat van Venetië, is een vergaarbak van films van soms zeer uiteenlopende kwaliteit. Er zijn films, goed of slecht, die je uitsluitend op festivals ziet, bijvoorbeeld omdat ze te specifiek zijn om buiten hun ontstaansregio te worden gewaardeerd. Soms is dat jammer. Ik zag in Venetië een film die zo vreemd was dat ik bang ben dat hij verder nergens zal worden vertoond. Het gaat om *La discesa di Aclá a Floristella* van Aurelio Grimaldi.

De meeste reacties op de film waren wat lacherig van toon. De film werd potsierlijk, wansmakelijk en kitscherig gevonden. Een aantal critici werd boos en voelde zich voor joker gezet door de festivalorganisatie die hen door het toelaten van deze film dwong om dit wanstaltige produkt te aanschouwen. Een cynische reactie (in *Liberation*) was dat de film fascinerend was omdat hij werkelijk alle fouten vertoonde die een speelfilm maar zou kunnen hebben. Ik ben het daar niet mee eens, maar kan de kritiek toch vrij goed navoelen. Na een kwartier van de film te hebben gezien, zat ik klaar om de zaal te verlaten. Toen werd de film nog vreemder dan hij al was en bleef ik door verbazing overvallen zitten. En dat niet alleen. Ik raakte zeer geamuseerd door de zogenaamde wansmaak van Grimaldi en soms zelfs ontroerd.

De film van Grimaldi is naar mijn idee een zeer interessant geval. Niet alleen omdat ik toevallig viel voor een film die weinig waardering vond, maar omdat de film door zijn afwijken van wat de goede smaak heet te zijn, prikkelt tot het overdenken van die goede smaak.

De film speelt op Sicilië en de hoofdpersoon Aclá is een elfjarige jongen die opgroeit in een meer dan armoedig mijnwerkersgezin. Aclá wordt min of meer verkocht aan een voorman in de mijn en daarmee begint een onvoorstelbaar hard leven van slavernij en geweld. Zo omschreven is het een ouderwets, bijna negentiende-eeuws sociaal drama. Voeg daarbij een sentimenteel verloop in het verhaal en te fraai gefilmde beelden, en de kritiek ligt voor de hand: een esthetisering van de armoede en als zodanig te verwerpen.

Maar dat is te makkelijk. De esthetisering van Grimaldi gaat veel verder dan bijvoorbeeld in *Daens* van Stijn Coninx, de verfilming van het boek van Louis Paul Boon, die ook in Venetië was te zien. De verfilming van Coninx is braaf en klassiek. Niet iedereen was enthousiast, maar er werd over het algemeen in waarderende termen over gesproken. Onbegrijpelijk maar waar — braafheid wordt meer op prijs gesteld dan overmoed.

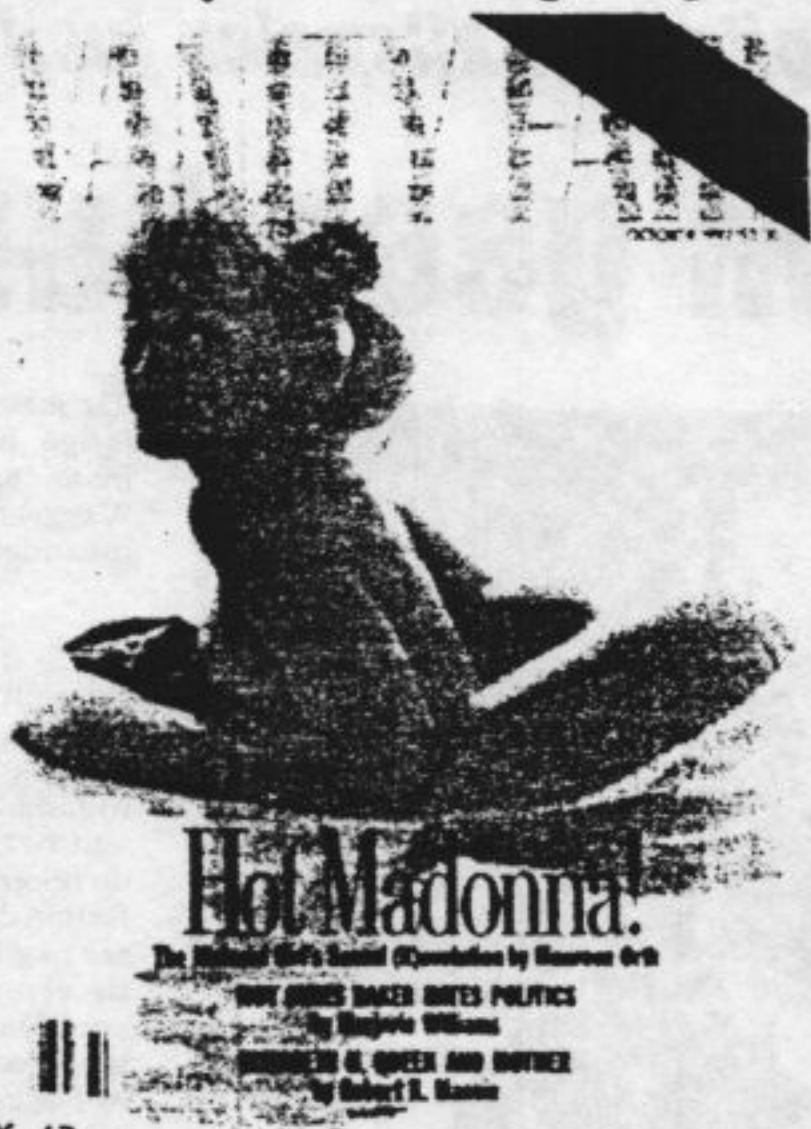
Traditioneel worden historische sociale drama's begeleid door een zelvende vorm van klassieke muziek op de geluidsband. Zo niet bij Aclá. Op het moment dat ik niet meer weg kon lopen, schalde er een ware opera door de zaal. Om te zeggen dat Grimaldi hier overdrijft, is niet genoeg: hij reikt naar het uiterste. De conclusie kan niet anders zijn dan dat Grimaldi's film radicaal is. De beschuldiging van wansmaak heeft dan niet zoveel zin — Grimaldi wilde namelijk helemaal niet binnen de goede smaak vallen.

Aclá werkt in de mijn met uitsluitend mannen en andere jonge jongens. Ze werken naakt omdat het heet is in de mijn. Zes lange dagen brengen de naakte lichamen door in de benauwde gangen. Grimaldi filmt het niet vrij van wellust en de homo-erotische elementen zijn niet bepaald impliciet te noemen. Op een homofestival zou de film, bevrijd van de context van smaak en kwaliteit, naar mijn idee een groot succes kunnen zijn, al is de film niet in de letterlijke zin een homofilm. De film is barok en gepassioneerd als opera en dat past blijkbaar niet goed binnen de opvattingen over wat een goede film is. De film heeft alles in zich om een ware cult-reputatie te verwerven. Maar dan moet hij wel eerst worden vertoond buiten de natuurlijke omgeving van een Italiaans filmfestival.

GERTJAN ZUILHOF

Haar nieuwe boek, dat op 21 oktober verschijnt, wordt door uitgever Warner Books gekoesterd als een groot staatsgeheim. Pas het weekeinde voor de verschijningsdatum wordt het boek, *Sex*, in elkaar gezet om te voorkomen dat de inhoud uitlekt. Slechts het Amerikaanse maandblad, *Vanity Fair* heeft *Sex* mogen inkijken: een tactische zet van de uitgever om de nieuwsgierigheid nog verder te prikkelen. *Vanity Fair* voorspelt dat Madonna's verzameling erotica, haar in foto's uitgebeelde seksuele fantasieën, een hevig debat zal losmaken in de Verenigde Staten over de vraag of het kunst of pornografie is. Het antwoord op die vraag geeft *Vanity Fair*, dat *Sex* 'het smerigste boek voor de koffietafel' noemt, niet. Wel kan — op voorhand — worden vastgesteld dat Madonna, de voormalige *Virgin*, *Material Girl* en *Marilyn Monroe look-alike*, opnieuw een grens verlegt. In *Vanity Fair* introduceert Madonna haar nieuwste mutatie: de Baby Doll, puur, rozig, met paardestaart. De foto op het omslag is gemaakt met een speciaal soort film en heeft een roze pastelgloed. Op de foto's binnen in het blad manifesteert Madonna zich niet, zoals ze per definitie in het boek doet, naakt. Ze knuffelt een teddybeer, zit in spreidstand op een drijvende walvis, schommelt en vertoont zich in roze en lichtblauw nachtgoed. Haar uitspraken, vastgelegd in een interview met *Vanity Fair's* hoofdredactrice Maureen Orth, zijn minder lieflijk. Madonna vertelt dat ze voor bepaalde fotosessies naakt de straat op ging. Zo verscheen ze op een avond in een pizza-

Roze Baby Doll of smerige sexgodin

Madonna vertelt dat ze 'ongelooflijk veel' geniet van sex. Ze geeft de voorkeur aan heteroseks, maar heeft vaak 'seksuele fantasieën waarin vrouwen een hoofdrol spelen'. Niettemin kunnen mannen haar 'vrijwel volledig bevredigen'. De foto's in *Sex* bevatten scènes waarin Madonna is vastgebonden en afwisselend lieflijk wordt betast en bedreigd door onder andere 'getatoeerde, lesbische skinheads met blote borsten'. Op een van de foto's houdt een vrouw een stiletto gevaarlijk dicht bij het kruis van Madonna's zwarte *body-suit*. De lesbiennes zijn vaak uitgerust met maskers, messen en zwepen, en laten zich fotograferen in sadomasochistische poses. Producent Nicholas Callaway zegt in de krant *USA Today* dat hij het zoeken van modellen — 'mede-samenzweers', zoals hij zich uitdrukt — een 'interessant karwei' heeft gevonden. 'Sommige modellen ontdekten dat zij, na haar nog maar enkele minuten te hebben ontmoet, naakt met Madonna tongzoenden'.

De man van Madonna's sexdromen is in veel gevallen rapper Vanilla Ice die meestal opduikt in haar naakt-in-het-openbaar-fantasieën. Alle vormen van sex komen aan bod, inclusief groepsex en masturbatie. 'Slechts de normale man-vrouw-pose komt er bekaaid af', merkt Orth op. *Sex*, in een eerste oplage van 500 duizend exemplaren, komt in oktober in de VS, Japan en Europa op de markt. Het boek wordt gehuld in een speciale, zilverkleurige Mylar-verpakking om te voorkomen dat nieuwsgierigen de inhoud bestuderen zonder het te kopen. (Janny Groen)

restaurant, slechts gekleed in een bontmantel. Ze is daar weggevlucht toen de eigenaar, nadat ze haar jas had uitgedaan en een pizza wilde nuttigen, de politie belde. Ze heeft ook eens geheel bloot op een paar zwarte pumps na, langs de weg staan liften. 'Het klinkt waarschijnlijk ongelooflijk, maar talloze wagens reden me voorbij', zegt Madonna. Verder reed ze in een rode wagen met open dak door Miami met ontbloot bovenlijf en tankte ze gekleed in niet meer dan een zwarte legging.

Theo Sandfort, Edward Brongersma, Alex van Naerssen, eds.

Male intergenerational intimacy. Historical, socio-psychological, and legal perspectives.

New York, [etc.] : Harrington Park Press, 1991. 325 blz. \$ 17,95. ISBN 0-918393-78-7 (pb.)

Twee bundels met als centrale thema's leeftijd en leeftijdsverschillen. *Gay midlife and maturity* is gewijd aan homoseksuele mannen en lesbische vrouwen van middelbare en oudere leeftijd. De meeste bijdragen gaan over de wijze waarop zij het ouder worden verwerken, hun psychisch en sociaal welzijn en de manieren waarop zij vorm en inhoud (kunnen) geven aan hun leven en seksualiteit. Marcy Adelman en Richard Friend beschrijven een aantal vaardigheden en attitudes die nodig zijn voor een positieve identiteitsontwikkeling van homoseksuelen. Monika Kehoe buigt zich over de zin of onzin van een huisdier als therapie tegen eenzaamheid. En ten behoeve van oudere homoseksuelen presenteert John Lee een therapeutische gespreksmethodiek met behulp waarvan intieme vreemden weer liefhebbende partners kunnen worden.

Tevens interviewde Lee Don Bachardy over zijn relatie met de dertig jaar oudere Christopher Isherwood. Aan de hand hiervan schetst Lee een nogal idyllisch beeld van relaties tussen jonge(re) en oude(re) mannen en kijkt met weemoed terug op een tijd waarin aan dergelijke relaties een zekere meerwaarde werd toegekend. Hij betreurt het dat homoseksuele mannen hedentendage meer en meer de voorkeur geven aan relaties met leeftijdsgenoten en dat relaties die zijn gebaseerd op leeftijdsverschillen niet langer voor vol worden aangezien. Richard Steinman wordt niet gehinderd door de nostalgie die de bijdrage van Lee enigszins ontsiert. Hij tracht relaties tussen oudere en jongere mannen te beschrijven in termen van een zakelijke overeenkomst of, zo men wil, een sociaal contract, waarbij de jonge man zijn jeugd en sex-appeal aanbiedt in ruil voor de financiële en sociale zekerheid die de oudere man hem kan geven.

De bijdrage van Beth Dorrell, waarin zij beschrijft hoe zeven vrouwen de zorg voor een 84-jarige, ongeneeslijke zieke lesbo op zich namen, lijkt meer op een kort verhaal dan op een wetenschappelijk artikel, maar is daarom niet minder waardevol. Livi Visano ondervroeg 120 straatprostitues naar het beeld dat zij hebben van hun, veelal oudere, klanten, met wie zij niet veel op bleken te hebben. Mark Pope en Richard Schuitz deden onderzoek naar het seksleven van oudere homoseksuelen en vonden dat zij, in tegenstelling tot wat vaak wordt aangenomen, een seksueel actief leven leiden. Het is echter heel goed mogelijk dat zij een vertekend beeld hebben gekregen, omdat zij een leeftijdsgrens hanteren van 40.

Margaret Cruikshank neemt de groeiende stapel *gay aging studies* onder de loep en concludeert dat, alhoewel er sinds het eind van de jaren zeventig veel vooruitgang op dit terrein is geboekt, de homo-gerontologie nog in de kinderschoenen staat. Ik kan niet beoordelen of zij gelijk heeft of niet, maar kan ik wel zeggen dat deze bundel er in slaagt af te rekenen met stereotyperende beeld van de zielige, eenzame, seksueel gefrustreerde oude niet of pot.

Pedostudies

Male intergenerational intimacy is de nieuwe definitie voor pedofiele verhoudingen tussen mannen en jongens. Het is tevens de titel van de bundel onder redactie van het Nederlandse trio Sandfort, Brongersma en van Naerssen. Nederland is sowieso ruim vertegenwoordigd in deze bundel. Acht van de vijftien bijdragen zijn geschreven door Nederlanders. Naast de drie genoemde redacteurs dragen ook Thijs Maassen, Will Ogrinc, Gertjan van Zessen en Jan Schuijjer hun steentje bij aan deze academische publicatie over pedoverhoudingen. In de Verenigde Staten is het bijna niet mogelijk onderzoek te doen naar dergelijke verhoudingen zonder de hete adem van politie en justitie in de nek te voelen, zoals blijkt uit de bijdrage van Gerald P. Jones, getiteld 'The study of intergenerational intimacy in North America: beyond politics and pedophilia'. Jones veegt tevens de vloer aan met de 'child abuse industry' en het benauwende moralisme dat spreekt uit het grootste deel van de onderzoeksliteratuur, omdat zij iedere vorm van intimiteit tussen volwassenen en kinderen beschrijven in termen van seksueel misbruik. Het is uit deze hoek dat Theo Sandfort destijds veel kritiek te verduren kreeg naar aanleiding van zijn onderzoek 'Het seksuele aspect van pedofiele relaties' (1982). Robert Bauserman neemt enkele van die critici op de korrel. Alhoewel pedostudies in Nederland veel minder beladen zijn dan in de Verenigde Staten, is ons land niet het pedoparadijs

'Achterhaald beleid voor emancipatie'

Door een onzer redacteurs NRC
DEN HAAG, 22 SEPT. Het emancipatiebeleid van het kabinet staat haaks op de huidige maatschappelijke ontwikkelingen. Het beleid gaat uit van verouderde uitgangspunten en heeft daarmee „een conserverende in plaats van een vernieuwende invloed op de bestaande verhoudingen“. Dat schrijft de Emancipatieraad in een reactie op het concept-beleidsplan van het kabinet 'Met het oog op 1995' dat gisteren is aangeboden aan staatssecretaris Ter Veld (sociale zaken).

Volgens de Emancipatieraad wil bijna zes van de tien full-time werkende mannen korter werken, terwijl zeven van de tien gehuwde en samenwonende vrouwen een baan buitenshuis willen op voorwaarde dat hun partners korter kan gaan werken. „Het overheidsbeleid sluit niet aan bij deze opvattingen. De regering maakt geen duidelijke keuzes. De herverdeling van de betaalde en de onbetaalde arbeid blijft een probleem“, meent de raad.

In het programma geeft het kabinet aan hoe het Emancipatiebeleid er de komende jaren moet uitzien. Om beter in te spelen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen pleit de Emancipatieraad voor een betere onderlinge afstemming van werk- en schooltijden, openingstijden van winkels, openbare voorzieningen en kinderopvang. Verder moet de rechtspositie van deeltijdwerkers worden verbeterd en moeten de voordelen voor kostwinners uit het belastingstelsel verdwijnen.

De Emancipatieraad vindt ook dat het emancipatiebeleid en het minderhedenbeleid beter op elkaar moet worden afgestemd. Allichtone meisjes worden in dubbel opzicht achtergesteld. De raad waarschuwt voor een concurrentieverhouding tussen het emancipatiebeleid en het minderhedenbeleid.

Ook de Sociaal-Economische Raad liet vorige week in een advies aan het kabinet weten het beleid weinig concreet en daadkrachtig te vinden.

Gehandicapte kan seksuele diensten soms vergoed krijgen

Van onze verslaggeefster
DEN HAAG — Een gehandicapte kan in principe recht hebben op vergoeding van seksuele diensten via de bijstand. Een sociale dienst moet echter zo'n vergoeding per geval individueel beoordelen. Daarbij is het van belang of de gehandicapte de seksuele diensten nodig heeft als onderdeel van psychisch therapeutische behandeling.

Dat kan worden afgeleid uit een uitspraak van de Raad van State over een verzoek van een inwoner uit Schiedam. Deze had bij de sociale dienst om vergoeding gevraagd van de kosten die hij maakt voor een bezoek van een prostitutie die via de Stichting Alternatieve Relatiebemiddeling bij hem langskomt. De stichting bemiddelt in contacten tussen gehandicapten en vrouwen of mannen die seksuele diensten willen geven aan gehandicapten.

De gemeente Schiedam heeft negatief gereageerd op een verzoek van de man om het door hem te betalen honorarium (150 gulden) te vergoeden via de bijstand. Van zijn minimumuitkering kan hij dat niet betalen. De provincie stelde de man in zijn beroepszaak in het gelijk maar de Raad van State doet die beslissing weer teniet. Volgens staatsraad T. Gardeniers hoeft Schiedam niet voor de kosten op te draaien omdat in dit geval niet duidelijk is of de hulpverlening geschiedt als onderdeel van de psychische behandeling.

Bij behandeling van het conflict tussen de gemeente en de provincie Zuid-Holland liet Gardeniers eerder al merken een nauwgezet besluit te eisen. 'Een zorgvuldig besluit hierover kan alleen op basis van een individueel geval, als onderdeel van een psychische behandeling en met een verklaring van de behandelend psycholoog.' In een eerdere soortgelijk schorsingsuitspraak dwong de Raad van State de gemeente Noordoostpolder wel tot meebetaling via de Bijstandswet.

waar het in het buitenland, met name door de Britse en Amerikaanse justitie, nogal eens voor wordt aangezien. En mocht er al sprake zijn van verdraagzaamheid ten aanzien van pedo's dan is dat niet meer dan repressieve tolerantie, aldus Jan Schuijjer in zijn historische artikel 'Tolerance at arm's length: the Dutch experience'.

Er is ook aandacht voor de artistieke en literaire thematisering van pedoseksualiteit. Will Ogrinc analyseert de symboliek in de schilderijen en tekeningen die de Zwitserse kunstenaar Ferdinand Hodler maakte van zijn zoon Hector. Tariq Rahman schrijft over de knapenliefde in het werk van Engelse schrijver Ralph Nicholas Chubb.

Thijs Maassen brengt, aan de hand van de zedenschandalen rond Gustav Wyncken, de Duitse voorvechter van 'pedagogische eros', in kaart hoe het Platoonse model waarmee pedofiele vriendschappen werden gerechtvaardigd, in de eerste decennia van deze eeuw in het geding raakte. Gisela Bleibtreu-Ehrenberg bespreekt de diverse vormen van geritualiseerde pederastie in niet-westerse culturen en Brongersma kruist de degens met Kenneth Dover naar aanleiding van diens interpretatie van een uit de zesde of zevende eeuw voor Christus daterende inscriptie op het Griekse eiland Thera. De inscriptie, waarin gewag wordt gemaakt van seksuele handelingen tussen een volwassen man en een jongen, wordt door Dover afgedaan als pornografische graffiti, terwijl Brongersma het beschouwt als de getuigenis van een heilig ritueel ter ere van Apollo. In een tweede bijdrage zet Brongersma de conceptuele en methodologische zwakheden - en dat zijn er nogal wat - van het empirisch onderzoek naar de gevolgen van pedofiele verhoudingen voor jongens op een rij. Vervolgens tracht hij het verwrongen beeld dat veel onderzoekers van de relaties tussen mannen en jongens hebben te corrigeren met behulp van zelf verkregen onderzoeksresultaten. Chin-Keung Li sprak met 27 Britse mannen over hun seksuele ervaringen met jongens met het doel na te gaan hoe zij deze ervaringen construeren, met andere woorden welke betekenis zij daaraan toekennen. Ken Plummer gaat in zijn bijdrage in op de scripts van kindersexualiteit en de sociale constructie van pedoseksualiteit. In 'Man/Boy love and the American Gay Movement' beschrijft David Thorstad de gespannen verhouding tussen de Amerikaanse homobeweging en pedo's, georganiseerd in NAMBLA, de North American Man/Boy Love Association. Lex van Naerssen en Gertjan van Zessen beschrijven ieder verschillende counsellings- en psychotherapeutische methodieken met behulp waarvan pedo's een positieve identiteit en bevredigende relatie met jongens kunnen ontwikkelen binnen een maatschappij waarin nog steeds weinig begrip bestaat voor dergelijke verhoudingen.

Advocaten moordverdachten: geen zielepijn over uitspelen justitiële misser

'In toga ben je even geen burger' 2C 39

ZWOLLE/ARNHEM - Met grote verontwaardiging is gisteren door publiek, politie en familie gereageerd op de vrijlating van de twee verdachten van moord op de Zwollenaar André Veldman (49). Omdat de per fax verstuurde dagvaardingen in het Pieter Baancentrum werden verwisseld en vervolgens aan elkaar geniet, konden de twee verdachten als vrije mensen vertrekken. Vooral bij nabestaanden van het slachtoffer, aanwezig in de rechtszaal, waren verbijstering en verslagenheid groot.

Breed uitgemeten

Door Jelle Boonstra en Gerard Berendsen

Het openbaar ministerie dweilde wat er nog te dweilen viel: ijlings werd de zaak voor 3 november opnieuw op de rol van de rechtbank gezet. In allerhaast werd opnieuw een dagvaarding uitgereikt aan de twee verdachten, ditmaal in de juiste volgorde aan elkaar geniet. Desondanks blijven de 17-jarige O.S. en zijn 19-jarige compaan E.S.T.P. tot de nieuwe behandeling op 3 november gewoon op vrije voeten. En als hun advocaten na de zitting besluiten hoger beroep aan te tekenen, mogen ze vervolgens vrij blijven rondlopen tot de verdere behandeling. Maatschappelijk roept vrijlating op vormfouten he'vige emoties op. Ook voor de strafpleiters zelf is het op vrije voeten stellen van een cliënt op grond van een juridisch foutje niet echt heel eervol. 'Op zich is het heel droevig dat zo'n zaak op zo'n formaliteit kan stuklopen', zegt advocaat mr. F. Klemann, die de belangen van de minderjarige O.S. (17) behartigt. 'Maatschappelijk omstre-

● Na aanwijzing door de twee verdachten haalden duikers enkele weken na het misdrijf uit de Zwolse stadsgracht het moordwapen boven water. Foto Frans Paalman

lijk gebruik maken van zo'n kans. Als je die toga aanhebt, ben je even geen burger! Je moet dan uitsluitend de belangen van je verdachte voor ogen hebben'.

Introvert

Zijn collega, mr. C.F. Roza speelde terstond in op de succesvolle voorzet die Klemann gisteren achter gesloten deuren had gedaan. Vanwaar die behandeling zonder publiek? 'Mijn cliënt is minderjarig', zegt hij: 'en uitermate introvert. Zelfs als ik alleen met hem in een spreekkamer zat was het al erg moeilijk om met hem te communiceren. Laat staan dat er in de rechtzaal iets uit hem was gekomen, met de priemende ogen van de familieleden van André Veldman in zijn rug'. Vindt Roza de angst gerechtvaardigd dat zijn cliënt uit Nederland zal wegglijpen om zich in het buitenland aan een verdere berechting te onttrekken? In Chili bijvoorbeeld, het land van zijn ouders en grootouders? Nee, zegt hij. 'Dat is tamelijk onwaarschijnlijk. Mijn cliënt woont hier al z'n hele leven. Net als zijn vriend, die van Turkse afkomst is. En ik heb geen idee of beide jongens

inmiddels zijn genaturaliseerd tot Nederlander. Het kan best zijn dat ze nog de Turkse en Chileense nationaliteit hebben. Als ze geen Nederlander zijn, zal het inderdaad wat moeilijker zijn om ze in het buitenland te kunnen achterhalen'. Ook advocaat F. Klemann is ervan overtuigd dat zijn cliënt gewoon in Nederland het proces afwacht. 'Hij beseft erg goed dat de vrijspraak van vanmorgen alleen maar uitstel betekent. Dat neemt niet weg dat hij erg blij was dat hij na vijf maanden voorarrest weer naar huis kon. Hij is meteen naar zijn moeder in Zwolle gegaan. Dat hij Nederland stiekem verlaat lijkt me erg sterk. Al zijn vrienden en familieleden wonen hier'. Klemann verheelt niet dat O.S. er eigenlijk alleen maar baat bij heeft om op 3 november het proces bij te wonen. 'Als we op die dag hoger beroep instellen, dan mag hij na afloop gewoon weer naar huis, in afwachting van verdere behandeling. En hoger beroep, een eventuele cassatiemogelijkheid, dat kan best eens twee jaar gaan duren. Al die tijd loopt hij vrij rond, ja'. Die lange wachttijd zou er best eens voor kunnen zorgen dat O.S. gisteren voor het laatst in het Huis van Bewaring heeft gezeten.

'De maximum straf die hem als minderjarige boven het hoofd hangt is zes maanden tucht school', zegt Klemann: 'Vergeet niet dat hij inmiddels al vijf maanden in voorarrest heeft gezeten'.

Teleurgesteld

De politie (die drie weken lang 25 mensen met man en macht liet werken om de zaak op te lossen) reageerde gisteren in mineur op de onverwachte vrijlating van het tweetal. 'Een fikse streep door de rekening', verwoordt zegsman Pieter Beljon de onvrede over de justitiële misser nog heel netjes: 'We hebben als politie een goed product uit handen gegeven. Dan is het natuurlijk heel vervelend voor de mensen die er zo veel werk in hebben gestoken dat dit vervolgens bij justitie gebeurt. Gelukkig is de herstelwetgeving sinds 1 juli zo ver dat er toch nog wel wat aan gedaan kan worden. Een paar jaar geleden was zo'n uitspraak 'einde oefening' geweest. Nu is er nog een nieuwe dagvaarding mogelijk en dat maakt het nog een beetje goed.'

'Diep triest. Met name voor de nabestaanden is het uiteraard heel teleurstellend.' Zo reageerde de Zwolse persofficier van justitie mr. A. Vermeulen gisteren op de noodgedwongen vrijlating van de twee moordverdachten. Volgens persofficier Vermeulen is de uitgesproken ongeldigheid van de dagvaardingen en de hieruit wettelijk volgende 'heenzending' -dat de wet voor dit soort gevallen per 1 juli veranderde kwam voor deze zaak te laat- hard aangekomen bij politie, justitie en nabestaanden. Inmiddels is dan wel besloten om de rechtszaken al voor 3 november opnieuw op de rol te zetten en kregen beide verdachten met grote haast nieuwe dagvaardingen persoonlijk in handen gedrukt, maar enige zekerheid dat de twee jongemannen dan weer voor de rechtbank verschijnen is er niet. S. en T.P. verblijven namelijk legaal in Nederland en zijn tot hun rechtszitting in principe vrij om te gaan en staan waar zij willen. Mocht het tweetal de wijk nemen, dan betekent dit niet dat hun strafzaken opnieuw van de rol gehaald moeten worden. In dat geval worden hun zaken bij verstek afgedaan en kunnen ze bij hun eerste opduiken in de kraag worden gepakt om de toegemeten straf uit te zitten.

ZWOLLE - De van moord op Zwollenaar André Veldman (49) verdachte Turk O.S. (17) en de twee jaar oudere Chileense medeverdachte E.S.T.P. zijn vanochtend door de meervoudige kamer van de rechtbank in Zwolle met onmiddellijke ingang op vrije voeten gesteld.

Fouten in de dagvaardingen van beide verdachten waren voor rechtbankpresident mr. R. Weenink en zijn collega's reden de verzoeken om nietigverklaring van de advocaten Roza en Klemann te honoreren.

Met de twee dagvaardingen ging het mis toen beide verdachten in het Pieter Baan Centrum in Utrecht verblijven. Daar werden drie van de vier velletjes met tenlastelieggingen verwisseld. Verdachte O.S. kreeg op die manier het grootste deel van de dagvaarding, voor medeverdachte T.P. overhandigd en andersom gebeurde precies hetzelfde. Dergelijke fouten bij het samenstellen van dagvaardingen hoeven sinds 1 juli jongstleden niet per definitie meer in te houden dat verdachten direct vrij komen, maar het misdrijf waarvoor dit duo terecht zou moeten staan vond plaats op 20 april.

Officier van justitie mr. H.A. Hoogland gaf de rechters weliswaar nog in overwegingen om beide zaken dan maar op grond van alleen het eerste dagvaardingsvelletje uit te werken, maar daar wilden de Zwolse magistraten niet aan. 'Deze dagvaardingen moeten als geheel bekeken worden. In dat geheel ontbreekt in beide gevallen de logische voortgang en dus zijn ze in hun totaliteit niet te redden. En omdat de wet, die het mogelijk maakt verdachten ondanks foute dagvaardingen of procedurefouten toch in hechtenis te houden, pas op 1 juli formeel van kracht werd, rest ons niets anders dan beide verdachten direct vrij te laten', aldus rechtbankpresident Weenink.

O.S. wordt ervan verdacht op tweede Paasdag dit jaar Zwollenaar André Veldman (49) in zijn flatwoning aan de Montevillaan te hebben beroofd en vervolgens met messteken om het leven te hebben gebracht. Hij was bij die roofmoord in het gezelschap van Chileen E.S.T.P. (19). Na het beroven en neersteken van Veldman werd de gaskraan in zijn flat opengedraaid met de bedoeling een ontplofing en brand te veroorzaken, waardoor sporen van het mis-

Officier van justitie:

'Verdachten geen types die zo snel mogelijk vluchten' 2C 39

(Vervolg voorpagina)

ZWOLLE - Na afloop van de voortijdig afgebroken rechtszittingen wilde geen van de direct betrokkenen antwoord geven op de vraag hoe voorkomen kan worden dat beide verdachten hun onverwachte vrijheid gebruiken om uit het zicht van justitie te komen.

Tegenover verbijsterde nabestaanden van het slachtoffer wist officier Hoogland alleen te melden dat beide verdachten hem niet de types leken, die zo snel mogelijk vluchten.

De rechtszitting tegen de van moord op Zwollenaar Veldman verdachte O.S. begon vanmorgen in beperkte openbaarheid. Op verzoek van advocaat mr. F. Klemann besloot de rechtbank de royaal aanwezige journalisten weg te sturen, omdat de eerst voorkomende verdachte minderjarig is.

Familieleden van de omgebrachte André Veldman mochten van de rechters wel blijven zitten, terwijl ook kan-toognoten van raadsman Klemann en politiemensen, die bij het moordonderzoek betrokken waren, uitgenodigd werden de zitting bij te wonen. Veel wijzer werden ze daar niet van, omdat advocaat Klemann vervolgens direct op de proppen kwam met de verkeerd samengesteld dagvaarding van zijn jeugdige cliënt.

Arif, ontvoerd, worden gewond

Het komt in de beste families voor. Stiefvaders laten een wellustig oogje vallen op hun pleegdochter en zouden met liefde hun voogdschap willen inruilen voor een ouderwets boterbriefje. Helaas willen de moeders nog weleens dwars gaan liggen als hun echtgenoot besluit een verhouding te beginnen met de uitverkoren pleegdochter. Sommige mannen lijden aan megalomanie en spannen een rechtszaak aan om hun morele gelijk te halen, terwijl anderen de illegale nooduitgang verkiezen en zich terugtrekken om in het geheim hun seksualiteit te exploreren. Het heeft iets naargeestigs. Liefdesverhoudingen binnen families, jaloezie tussen twee zusjes die een minnaar moeten delen, de man die verliefd wordt op zijn schoonmoeder – het is bij uitstek het terrein van Oprah Winfrey: de hogepriesteres van het familieleed. Met behulp van een onuitputtelijke voorraad deskundigen tracht zij een bruikbare moraal te creëren, die het gezin beschermt tegen akelige uitwassen als jaloezie, seksueel misbruik, geestelijke mishandeling enzovoort. En dat allemaal op de televisie.

In *Lolita*, de beroemdste roman van Nabokov, begint stiefvader Humbert Humbert net zoals Woody Allen een verhouding met zijn vijftienvijftig jaar jongere pleegdochter. De gezinsomstandigheden zijn extremer dan die van Allen, want de ik-persoon uit *Lolita* trouwt met de moeder om vervolgens haar dochter te kunnen verleiden. Lolita is twaalf jaar oud als Humbert Humbert verliefd op haar wordt en personificeert het ideaalbeeld van het erotische kind. Nooit is er in de literatuur een genadelozer analyse gemaakt van de obsessieve liefde, want Humbert Humberts gevoelens voor Lolita hebben niets meer met normale affectie te maken. Hij is een bevlogen minnaar en in zijn hart is hij ongetwijfeld bereid om te sterven voor zijn geliefde, maar al zijn imposante opofferingen blijven denkbeeldig en in wezen mythisch van karakter. In de praktijk heeft hij geen enkel oog voor de reële verwachtingen en behoeften van het kind dat hij zegt te aanbidden.

Lolita is een sterk psychologische roman, die je op uiteenlopende manieren kunt lezen, maar onveranderd blijft het analytisch doorwrochte karakter van Humbert Humbert, die zichzelf in bijna wellustige bewoordingen als hopeloos pervers karakteriseert. Het is de lezer die hij gewiekst probeert te verleiden tot een zachtzinnig oordeel over zijn seksuele escapades, al blijft het een doorzichtige poging die nauwelijks zoden aan de dijk zet, want als personage maakt hij een nogal hypocriete en demagogische indruk.

Zoals elke minnaar met een obsessie raakt Humbert Humbert in toenemende mate verstrikt in tegenstrijdige uitspraken, irritante wijdlopheden, dwangmatige explicaties en de behoefte om zich vast te klampen aan details. Humbert Humbert is dwangmatig verslaafd aan een erotische voorkeur voor 'nimfijnen' (meisjes tussen de negen en veertien jaar). Hun lichamelijke uitstraling brengt hem in extase en hij be-

HUMBERT HUMBERT

Het kruis van de seksualiteit

Ooit een 'succès de scandale' en nog altijd actueel. 'Lolita', het relaas van de verhouding tussen een tiener en haar vijftienvijftig jaar oudere stiefvader – het lijkt de affaire rond Woody Allen wel! In Nabokovs roman is de stiefvader een zelfkwellerig type, dat gebukt gaat onder zijn seksuele obsessie. Een type dat die hele Lolita uiteindelijk niet eens ziet staan.

door Sarah Verroen

schouwt het als zijn noodlot dat deze hartschicht een vernietigend effect op zijn leven heeft. Alsof hij over geen enkele keuzemogelijkheid zou beschikken.

Meer en meer wordt de seksualiteit zijn enige drijfveer in het bestaan, terwijl hij onontkoombaar in een isolement wordt gedreven, omdat hij deze drift met niemand kan delen. Jarenlang leeft hij uitsluitend met zijn eigen fantasieën, die nooit door reële ervaringen worden gecorrigeerd. Eindeloze dagen brengt hij door met kleine meisjes te bespieden en ze in gedachten te ontmaagden, en het is niet in de laatste plaats zijn immense zelfverachting die hem in erotische extase brengt. Langzamerhand ontstaat er in hem een ijzersterk gevoel van martelaarschap.

Op dertienjarige leeftijd ontmoette Humbert Humbert zijn eerste nimfijn, Annabel, die hij nimmer meer zal vergeten. De liefde sloeg in als een perfect afgestelde bom en na haar dood voelt hij zich gedoemd zijn verdere leven te wijden aan deze herinnering en hij begint zijn zoektocht naar een waardige vervangster die zijn behoefte aan obsessief gedrag kan bevredigen. Het is op zulke momenten dat hij zich vol zelfbeklag tot de lezer wendt, want geen intenser moralist dan Humbert Humbert wanneer hij zich erop toelegt zijn eigen seksuele neigingen te verwerpen. Zorgvuldig beschrijft hij zijn misstappen, zijn perverse gevoelens, want Humbert Humbert raakt in hoge mate geprikkeld door zijn eigen bekentenissen en hij doet aan zelfbestrafing zoals middel-eeuwse monniken zichzelf pijnigden om boete te doen voor hun vermeende zonden.

Humbert Humbert lijkt geobsedeerd door het verschijnsel van de eeuwige jeugd. In poëtische bewoordingen beschrijft hij de kinderlichamen van aantrekkelijke meisjes

en op het moment dat hij Lolita ontmoet, raakt hij al op drift bij het zien van een korstje op haar knie, een bloot been of een paar smoezelige teennagels. Humbert Humbert gelooft ernstig in zijn absolute liefde voor Lolita, maar het blijkt geenszins uit zijn daden. Zo lijkt hij haar als betrekkelijk inwisselbaar te beschouwen. Hij is weliswaar verrukt van haar lichaam, de manier waarop ze zich beweegt, maar hij voelt geen enkele compassie voor zijn geliefde, zoals hij ook achteraf schuldig constateert. (Humbert Humbert balanceert altijd op de rand van zelfinzicht en zelfmisleiding.)

Als ze eenmaal een verhouding hebben wanneer haar moeder is gestorven – uiteraard door Humbert Humberts schuld, al is het dan ook indirect – slaat hij samen met Lolita op de vlucht, maar hij weigert zich in praktisch opzicht iets van haar aan te trekken. Het lijkt hem allemaal niets te kunnen schelen. Ze trekken van hotel naar hotel, jaar in jaar uit, terwijl Lolita in materieel opzicht volkomen afhankelijk is van haar stiefvader. Ze weet niet dat haar moeder is gestorven – Humbert Humbert houdt dat geheim – en maakt niet de indruk dat ze nog enig seksueel plezier beleeft aan de relatie. Haar stiefvader beseft dat wel, vindt het ook wel zielig, maar aangezien hij zich op geen enkele manier verantwoordelijk voelt, blijft hij gewoon met haar naar bed gaan, al gebruikt hij nooit geweld, omdat zo iets hem nu eenmaal niet opwindt, merkt hij fijntjes op.

Gedurende hun reis strijken ze af en toe ergens neer. Lolita gaat naar school, probeert iets van een normaal bestaan op te bouwen, maar Humbert Humbert slaagt erin haar met ondubbelzinnige terreur aan zich te binden. Hij verbiedt Lolita met jongens van haar eigen leeftijd uit te gaan – dat zijn allemaal verkrachters –, bespioneert haar met niet aflatende aandacht en dreigt haar met het weeshuis als zij aanstalten maakt hem te willen verlaten. Ze doet zelfs een paar zielige pogingen om geld te sparen – ze verdient af en toe een paar dollar door haar stiefvader seksuele gunsten te verlenen, al pakt hij haar de volgende dag het geld weer af – en huilt zichzelf 's nachts in slaap. Humbert Humbert vindt dat meelijwekkend en begrijpt best dat hij zich als een monster gedraagt, maar ja, wat doe je eraan. Het is het kruis van de seksualiteit dat hem als vader doet falen en verder weet hij het ook niet, want hij heeft het al moeilijk genoeg met zijn eigen 'neigingen'.

De voortdurende behoefte van Humbert Humbert om in zijn dagboek alles op te willen biechten, maakt hem tot een uitgesproken narcistisch personage. Humbert Humbert lijkt zelfs bijna behagen te scheppen in zijn eigen rotstreken. Hij ziet Lolita ouder worden, betreurt dat en maakt serieuze plannen om haar zwanger te maken in de hoop later een verhouding te kunnen beginnen met zijn eigen dochter. En misschien zelfs met zijn kleindochter, bedenkt hij nog. Humbert Humbert wil eeuwig jong blijven. Samen met Lolita. Haar dochter. Of haar kleindochter.

Humbert Humbert adoreert het kindvrouwtje Lolita zolang zij als een mechanische pop aan zijn projecties tegemoet komt. Het ongeduld waarmee hij ieder initiatief van haar de kop indrukt, verraadt zijn onvermogen om een normale relatie met haar – of wie dan ook – aan te gaan. Humbert Humbert houdt niet van Lolita, maar is verliefd op het beeld van zichzelf wanneer het in de glanzende spiegel van haar kortstondige jeugd terugkaatst. In vertederde bewoordingen beschrijft hij de schoonheid van zijn eigen lichaam wanneer hij met Lolita vrijt, alsof hij zichzelf uitsluitend kan bewonderen in de armen van een opgroeiend kind. Lolita is de zin van zijn bestaan geworden, alsof haar erotische onwetendheid zijn eigen lichamelijke opwinding onschadelijk maakt. Want seksualiteit op zichzelf beschouwd Humbert Humbert als een verwer-

pelijke handeling. Mannen zijn immers verkrachters, immorele beesten, terwijl vrouwen zich moeten kenmerken door hun eeuwige onschuld.

Het is de jeugd van zijn geliefde die hem vrijwaart van de ouderdom en de aftakeling van zijn eigen lichaam, dat hij zo mateloos bewondert, gezien de vele passages die hij wijdt aan de schoonheid van zijn zwarte borsthaar, gespierde handen, manlijke kaaklijn enzovoort. Humbert Humbert geeft onomwonden aan dat hij zichzelf beschouwt als een uiterst mannelijke man. Zowel in zijn voorkomen als in zijn gedrag. In zijn eerste huwelijk – met een volwassen vrouw – was hij gewend zich als een macho te gedragen, die wist wat hij wilde en vanzelfsprekend de baas was.

Merkwaardig genoeg is het Lolita's moeder die Humbert Humbert moeiteloos weet te domineren. Het kost Humbert Humbert dan ook opmerkelijk veel moeite om zich te laten gelden, al is zijn tweede vrouw nog zo verliefd op hem. Het feit dat hij seksueel geprikkeld wordt door de dochter lijkt zijn zelfvertrouwen te blokkeren, alsof de moeder plotseling een macht krijgt toebedeeld die hij eerst zal moeten breken om toenadering tot de dochter te kunnen zoeken.

Als een ware narcist houdt Humbert Humbert bij voorkeur de touwtjes in handen. Van Lolita verwacht hij de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid van een gezellig kind, want hij stelt de meest onmogelijke eisen. In het dagelijks leven wordt Lolita geconfronteerd met een autoritaire vader die haar uiteenlopende pleziertjes verbiedt in de hoop daarmee zijn oplopende jaloezie te temmen. Ook op de middelbare school denkt men ironisch genoeg dat Humbert Humbert een conventionele man is die zijn dochter overdreven denkt te moeten beschermen. Men voelt wel dat er iets mis is – ondanks Lolita's hoge IQ blijven haar cijfers kelderden – maar het geheim blijft intact, want Humbert Humbert weigert informatie te verstrekken over de werkelijke situatie en neemt Lolita wederom mee op sleeptouw.

De roman *Lolita* wordt gevormd door het integrale dagboek van Humbert Humbert; wat Lolita zelf allemaal denkt of voelt komen we niet te weten. Het is haar stiefvader die het verhaal componeert, waardoor zijzelf steeds een schimmig personage blijft: niet meer dan een sjabloon dat van toepassing is op iedere willekeurige adolescent. Het ideaalbeeld dat Humbert Humbert van het erotische kind heeft opge-

fantasie en Lolita is niet meer dan een toe-vallige passant die voortreffelijk lijkt te passen in zijn droombeeld. Haar eigen emotionele verlangens kunnen in Humbert Humberts perceptie dan ook niet anders dan overbodig heten. Zijn seksuele fantasieën zijn te volmaakt geconstrueerd om nog vatbaar te zijn voor enige toevoeging van wie ook.

Het is Humbert Humbert die de schitterende hoofdrol speelt in zijn zelf verzonnen tragedie en Lolita heeft slechts de bijrol in de fantasie van iemand anders. Dat het toe-vallig om haar stiefvader gaat, maakt het psychologisch wellicht gecompliceerder maar niet principieel anders. Humbert Humberts eigenlijke obsessie wordt gevormd door de reeds ingevulde erotische

kop er voor had gekozen zijn roman vanuit het standpunt van Lolita te construeren, zou Humbert Humbert als personage niet schimmig zijn gebleven, maar daarentegen glashelder naar voren zijn gekomen. Lolita zou zich verdiept hebben in zijn motieven en karakterstructuur, al was het maar uit zelfbehoud.

een andere Lolita hebben ontdekt. De spil in het verhaal wordt gevormd door zijn obsessie die bevredigd moet worden. Lolita daarentegen heeft Humbert Humbert wel degelijk nodig, want zij is hooguit de koningin in een zorgvuldig opgezet schaakspel, waarvan zij nooit de regels heeft geleerd. Als Nabokov

bouwd, blijkt zo'n indrukwekkend bouw-werk dat Lolita zelf een beetje uit het zicht verdwijnt. Zoals in zekere zin elk object gedoemd is overvleugeld te worden door de hevige concentratie van emoties die men passie pleegt te noemen. Humbert Humbert heeft, Lolita helemaal niet nodig, want hij zou altijd wel ergens

(Ingezonden mededeling)

ANNE FRANÇOIS

Zonder haar

Gevecht van jonge danseres tegen fatale ziekte
'Het is niet de ziekte die liefde heet,
maar de liefde die ziekte heet' (Le Figaro)
Bekroond met de Prix-NCR, de Waalse Ako-prijs

In de boekhandel, gebonden, f 34,50 (Bfr 690)

A R E N A

First column of faint text on the left side of the page.

Second column of faint text on the left side of the page.

Third column of faint text on the left side of the page.

Fourth column of faint text on the left side of the page.

Fifth column of faint text on the left side of the page.

Sixth column of faint text on the left side of the page.

Seventh column of faint text on the left side of the page.

THE HISTORY OF THE

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

By JOHN BURNETT, Esq. in two Volumes. The first Volume contains the History from the beginning of the reign to the death of the King. The second Volume contains the History from the death of the King to the Restoration.

London, Printed by J. Sturges, at the Sign of the Gun, in St. Dunstons Church-yard, 1704.

THE HISTORY OF THE REIGN OF KING CHARLES THE FIRST, BY JOHN BURNETT, ESQ. IN TWO VOLUMES. THE FIRST VOLUME CONTAINS THE HISTORY FROM THE BEGINNING OF THE REIGN TO THE DEATH OF THE KING. THE SECOND VOLUME CONTAINS THE HISTORY FROM THE DEATH OF THE KING TO THE RESTORATION.

LONDON, PRINTED BY J. STURGES, AT THE SIGN OF THE GUN, IN ST. DUNSTONS CHURCH-YARD, 1704.

THE HISTORY OF THE REIGN OF KING CHARLES THE FIRST, BY JOHN BURNETT, ESQ. IN TWO VOLUMES. THE FIRST VOLUME CONTAINS THE HISTORY FROM THE BEGINNING OF THE REIGN TO THE DEATH OF THE KING. THE SECOND VOLUME CONTAINS THE HISTORY FROM THE DEATH OF THE KING TO THE RESTORATION.

LONDON, PRINTED BY J. STURGES, AT THE SIGN OF THE GUN, IN ST. DUNSTONS CHURCH-YARD, 1704.

Right column of faint text on the right side of the page.

Second right column of faint text on the right side of the page.

Third right column of faint text on the right side of the page.

Fourth right column of faint text on the right side of the page.

Fifth right column of faint text on the right side of the page.

Sixth right column of faint text on the right side of the page.

Seventh right column of faint text on the right side of the page.

